

ORANGE POLSKA S.A.

**JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2019 ROKU
SPORZĄDZONE WEDŁUG MIĘDZYNARODOWYCH STANDARDÓW
SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ**

12 lutego 2020 r.

Spis treści

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM.....	6
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7

Informacje ogólne

1. Orange Polska S.A.....	8
2. Oświadczenie o zgodności oraz podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	8
3. Segment operacyjny.....	12

Zysk z działalności operacyjnej z wyłączeniem amortyzacji

4. Przychody	13
5. Koszty i przychody operacyjne.....	14
6. Zyski ze sprzedaży aktywów	15

Aktywa trwałe

7. Utrata wartości.....	15
8. Wartość firmy	16
9. Pozostałe wartości niematerialne	16
10. Środki trwałe	18

Leasing

11. Leasing.....	19
------------------	----

Aktywa obrotowe oraz zobowiązania

12. Aktywa i zobowiązania dotyczące umów z klientami.....	20
13. Rezerwy	23
14. Zobowiązania handlowe i pozostałe zobowiązania.....	25
15. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych.....	26

Instrumenty finansowe, z wyłączeniem należności oraz zobowiązań handlowych

16.	Przychody i koszty finansowe	29
17.	Zadłużenie wobec jednostek powiązanych	31
18.	Zobowiązania wynikające z działalności finansowej	31
19.	Inwestycje w jednostki zależne.....	33
20.	Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.....	35
21.	Instrumenty pochodne.....	35
22.	Wartość godziwa instrumentów finansowych	38
23.	Cele i polityka zarządzania ryzykiem finansowym.....	39

Podatek dochodowy

24.	Podatek dochodowy	45
-----	-------------------------	----

Kapitał własny i zarządzanie kapitałem

25.	Kapitał własny	47
26.	Zarządzanie kapitałem	47

Pozostałe noty objaśniające

27.	Nieujęte zobowiązania wynikające z zawartych umów	48
28.	Roszczenia, sprawy sądowe i zobowiązania warunkowe	48
29.	Transakcje ze stronami powiązanymi.....	51
30.	Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego.....	53
31.	Podstawowe zasady rachunkowości	53

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

(w milionach złotych, z wyjątkiem zysku na jedną akcję)

	Nota	12 miesięcy do	
		31 grudnia 2019 Dane według MSSF 16	31 grudnia 2018 Dane według MSR 17 (patrz Nota 2.2)
Przychody	4	10.646	10.579
Koszty zakupów zewnętrznych	5.1	(5.889)	(6.056)
Koszty świadczeń pracowniczych	5.2	(1.402)	(1.506)
Pozostałe koszty operacyjne	5.3	(417)	(469)
Pozostałe przychody operacyjne	5.3	238	265
Utrata wartości należności i aktywów kontraktowych	5.3,16	(132)	(157)
Zyski ze sprzedaży aktywów	6	260	190
Koszty rozwiązania stosunku pracy	13	(190)	7
Amortyzacja i utrata wartości aktywów z tytułu prawa do użytkowania	11.1	(289)	-
Amortyzacja i utrata wartości środków trwałych i wartości niematerialnych, w tym:	7,9,10	(2.445)	(2.543)
- amortyzacja środków trwałych używanych na podstawie umów leasingu finansowego		-	(40)
Utworzenie odpisu z tytułu utraty wartości inwestycji w jednostki zależne	7.2	-	(5)
Zysk z działalności operacyjnej		380	305
Przychody z dywidend	16	21	23
Przychody odsetkowe	16	42	39
Koszty odsetkowe od zobowiązań z tytułu leasingu	16	(50)	(4)
Pozostałe koszty odsetkowe i koszty finansowe	16	(240)	(258)
Koszty dyskonta	16	(47)	(82)
Koszty finansowe, netto		(274)	(282)
Podatek dochodowy	24.1	(18)	(22)
Zysk netto		88	1
Zysk na jedną akcję (w złotych)	31.5	0,07	-
Średnia ważona liczba akcji (w milionach)	25.1	1.312	1.312

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

(w milionach złotych)

	Nota	12 miesięcy do	
		31 grudnia 2019 Dane według MSSF 16	31 grudnia 2018 Dane według MSR 17
Zysk netto		88	1
Pozycje, które nie zostaną przeniesione do wyniku			
Straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	15	(8)	(5)
Podatek dochodowy dotyczący pozycji, które nie zostaną przeniesione		2	1
Pozycje, które mogą być przeniesione do wyniku			
Straty z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	21	(27)	(13)
Podatek dochodowy dotyczący pozycji, które mogą być przeniesione		5	3
Inne całkowite straty, netto		(28)	(14)
Całkowite dochody/(straty) ogółem		60	(13)

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

(w milionach złotych)

		<i>Na dzień 31 grudnia 2019</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>
		<i>Dane według MSSF 16</i>	<i>Dane według MSR 17 (patrz Noty 2.2, 31.5)</i>
	<i>Nota</i>		
AKTYWA			
Wartość firmy	8	2.014	2.014
Pozostałe wartości niematerialne	9	4.473	4.837
Środki trwałe	10	10.506	10.838
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	11.1	2.082	-
Inwestycje w jednostki zależne	19	334	171
Należności handlowe	12.1	423	522
Aktywa kontraktowe	12.2	65	27
Koszty kontraktowe	12.3	95	54
Pożyczki do jednostek powiązanych		70	-
Instrumenty pochodne	21	44	48
Pozostałe aktywa		59	53
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	24.2	758	769
Aktywa trwałe razem		20.923	19.333
Zapasy		178	194
Należności handlowe	12.1	1.981	2.239
Aktywa kontraktowe	12.2	117	138
Koszty kontraktowe	12.3	327	311
Pożyczki do jednostek powiązanych		16	100
Instrumenty pochodne	21	1	52
Pozostałe aktywa		111	162
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów		29	24
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	20	343	538
Aktywa obrotowe razem		3.103	3.758
SUMA AKTYWÓW		24.026	23.091
PASYWA			
Kapitał zakładowy	25.1	3.937	3.937
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej		832	832
Pozostałe kapitały rezerwowe		(88)	(57)
Zyski zatrzymane		5.818	5.727
Kapitał własny razem		10.499	10.439
Zobowiązania handlowe	14.1	348	473
Zobowiązania z tytułu leasingu	11.1	1.622	111
Zadłużenie wobec jednostek powiązanych	17	6.432	5.260
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		3	10
Instrumenty pochodne	21	55	31
Rezerwy	13	631	450
Zobowiązania kontraktowe	12.4	323	317
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	15	155	133
Pozostałe zobowiązania	14.2	39	11
Zobowiązania długoterminowe razem		9.608	6.796
Zobowiązania handlowe	14.1	2.221	2.326
Zobowiązania z tytułu leasingu	11.1	338	66
Zadłużenie wobec jednostek powiązanych	17	66	2.187
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		57	8
Instrumenty pochodne	21	20	19
Rezerwy	13	237	210
Zobowiązania kontraktowe	12.4	444	443
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	15	175	190
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		23	40
Pozostałe zobowiązania	14.2	338	367
Zobowiązania krótkoterminowe razem		3.919	5.856
SUMA PASYWÓW		24.026	23.091

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

(w milionach złotych)

	Kapitał zakładowy	Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Pozostałe kapitały rezerwowe			Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
			Kapitał rezerwowy z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	Straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	Podatek odroczoney		
Saldo na dzień 1 stycznia 2019 roku	3.937	832	(20)	(51)	14	5.727	10.439
Całkowite dochody ogółem za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2019 roku	-	-	(27)	(8)	7	88	60
Płatności oparte na akcjach (patrz Nota 25.3)	-	-	-	-	-	3	3
Reklasyfikacja do zapasów	-	-	(3)	-	-	-	(3)
Saldo na dzień 31 grudnia 2019 roku	3.937	832	(50)	(59)	21	5.818	10.499
Saldo na dzień 1 stycznia 2018 roku	3.937	832	(2)	(46)	10	5.725	10.456
Całkowite straty ogółem za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku	-	-	(13)	(5)	4	1	(13)
Płatności oparte na akcjach (patrz Nota 25.3)	-	-	-	-	-	1	1
Reklasyfikacja do zapasów	-	-	(5)	-	-	-	(5)
Saldo na dzień 31 grudnia 2018 roku	3.937	832	(20)	(51)	14	5.727	10.439

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

(w milionach złotych)

	Nota	12 miesięcy do	
		31 grudnia 2019 Dane według MSSF 16	31 grudnia 2018 Dane według MSR 17 (patrz Nota 2.2)
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
Zysk netto		88	1
<i>Korekty uzgadniające zysk netto do środków pieniężnych z działalności operacyjnej</i>			
Zyski ze sprzedaży aktywów	6	(260)	(190)
Amortyzacja i utrata wartości środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz inwestycji w jednostki zależne	7,9,10, 11.1	2.734	2.548
Koszty finansowe, netto		274	282
Podatek dochodowy	24.1	18	22
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących		70	(689)
Zyski operacyjne z tytułu różnic kursowych i wyceny instrumentów pochodnych, netto		(7)	(2)
<i>Zmiana kapitału obrotowego</i>			
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów, brutto		23	(13)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności handlowych, brutto	12.1	363	(196)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu aktywów kontraktowych, brutto	12.2	(18)	166
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu kosztów kontraktowych	12.3	(57)	72
Zmniejszenie stanu zobowiązań handlowych		(59)	(31)
Zwiększenie stanu zobowiązań kontraktowych	12.4	7	222
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów i pozostałych należności		(19)	24
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu pozostałych zobowiązań	14.2	4	(13)
Otrzymane dywidendy		21	23
Otrzymane odsetki		42	39
Odsetki zapłacone i przepływy odsetkowe z instrumentów pochodnych, netto		(370)	(363)
Różnice kursowe zapłacone z instrumentów pochodnych, netto		-	(5)
Podatek dochodowy zapłacony		(17)	(1)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		2.837	1.896
DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA			
Płatności za zakup środków trwałych i wartości niematerialnych	9,10	(2.276)	(2.180)
Otrzymane dotacje inwestycyjne	14.2	136	5
Dotacje inwestycyjne zapłacone dostawcom środków trwałych i wartości niematerialnych	14.2	(153)	(64)
Różnice kursowe otrzymane z instrumentów pochodnych ekonomicznie zabezpieczających nakłady inwestycyjne, netto		5	5
Wpływy ze sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych		485	154
Wpływy ze sprzedaży inwestycji w jednostki zależne		2	-
Wydatki na inwestycje w jednostki zależne	19	(133)	(2)
Wpływy/(wyływy) z tytułu pożyczek udzielonych jednostkom powiązanym oraz z pozostałych instrumentów finansowych, netto		15	(104)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(1.919)	(2.186)
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Spłata długoterminowych pożyczek od jednostki powiązanej	18	(17)	-
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu	18	(268)	(40)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu odnawialnej linii kredytowej i pozostałego zadłużenia	18	(886)	300
Różnice kursowe otrzymane z instrumentów pochodnych zabezpieczających dług, netto	18	58	-
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(1.113)	260
Zmiana stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych, netto		(195)	(30)
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych na początek okresu	20	538	568
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych na koniec okresu	20	343	538

1. Orange Polska S.A.

Orange Polska S.A. („Orange Polska” lub „Spółka” lub „OPL S.A.”), spółka akcyjna, powstała i rozpoczęła działalność 4 grudnia 1991 roku. Akcje Orange Polska są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Orange Polska jest wiodącym dostawcą usług telekomunikacyjnych w Polsce. Spółka dostarcza komórkowe i stacjonarne usługi telekomunikacyjne, w tym połączenia głosowe, usługi przesyłu wiadomości i treści, dostęp do Internetu oraz telewizję. Ponadto, Orange Polska świadczy usługi IT i integracyjne, usługi w zakresie dzierżawy łączy oraz inne usługi telekomunikacyjne o wartości dodanej, prowadzi sprzedaż sprzętu telekomunikacyjnego, świadczy usługi w zakresie transmisji danych oraz prowadzi działalność obrotu energią elektryczną.

Siedziba Orange Polska mieści się w Warszawie przy ulicy Aleje Jerozolimskie 160.

Telekomunikacyjna działalność Spółki podlega nadzorowi Urzędu Komunikacji Elektronicznej („UKE”). Zgodnie z Prawem Telekomunikacyjnym, UKE może nakładać pewne obowiązki na operatorów telekomunikacyjnych o znaczącej pozycji rynkowej na rynku właściwym. Orange Polska S.A. jest spółką o znaczącej pozycji rynkowej na określonych rynkach właściwych.

2. Oświadczenie o zgodności oraz podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

2.1. Podstawa sporządzenia

Jednostkowe Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) przyjętymi przez Unię Europejską. MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Jednostkowe Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone w milionach złotych. Porównawcze dane finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku zostały przygotowane w oparciu o te same podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego, z wyjątkiem wpływu zastosowania w 2019 roku nowego standardu opisanego poniżej (patrz Nota 2.2).

Jednostkowe Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, z wyjątkiem wycenianych w wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych oraz wybranych należności handlowych ze sprzedaży telefonów komórkowych w systemie ratalnym.

Jednostkowe Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności.

Orange Polska S.A. jest jednostką dominującą Grupy Orange Polska („Grupa”, „Grupa OPL”) i sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku. Grupa jest częścią Grupy Orange z siedzibą we Francji.

Jednostkowe Sprawozdanie Finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 12 lutego 2020 roku i podlega zatwierdzeniu przez Walne Zgromadzenie Orange Polska S.A.

Zasady rachunkowości zastosowane do sporządzenia sprawozdania finansowego za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2019 roku są przedstawione w Nocie 31 oraz są oparte na:

- wszystkich standardach i interpretacjach przyjętych przez Unię Europejską i mających zastosowanie dla okresu rozpoczynającego się 1 stycznia 2019 roku,

- MSSF i powiązanych interpretacjach przyjętych przez Unię Europejską i mających zastosowanie dla okresów rozpoczynających się po 1 stycznia 2019 roku, dla których Spółka zdecydowała o wcześniejszym ich zastosowaniu,
- podejściu przyjętym w Spółce zgodnie z paragrafami od 10 do 12 zawartymi w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości („MSR”) 8 (Subiektywna ocena).

Zastosowanie standardów i interpretacji w 2019 roku

Następujące standardy i interpretacje przyjęte przez Unię Europejską zostały zastosowane przez Spółkę na dzień 1 stycznia 2019 roku:

- MSSF 16 „Leasing”. Standard został przyjęty przez Unię Europejską w dniu 31 października 2017 roku i ma zastosowanie do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później.
- KIMSF 23 „Niepewność w zakresie sposobów ujmowania podatku dochodowego”. Niniejsza interpretacja została przyjęta przez Unię Europejską w dniu 23 października 2018 roku i ma zastosowanie do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później. Interpretacja nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

2.2. Zastosowanie MSSF 16 „Leasing”

Spółka wdrożyła MSSF 16 „Leasing” na dzień 1 stycznia 2019 roku. Zastosowane przez Spółkę zasady rachunkowości w odniesieniu do umów leasingowych zostały opisane w Nocie 31.15.

Wpływ zastosowania MSSF 16 na Spółkę dotyczy w głównej mierze Spółki jako leasingobiorcy i skutkuje:

- a) ujęciem wszystkich umów leasingu zgodnie z jednym modelem, w ramach którego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej ujmuje się aktywo z tytułu prawa do użytkowania leasingowanego aktywa w korespondencji ze zobowiązaniem wynikającym z umów leasingu;
- b) rozpoznanem amortyzacji od aktywa z tytułu prawa do użytkowania oraz kosztów odsetkowych od zobowiązania leasingowego, zamiast rozpoznania kosztów operacyjnych;
- c) przyspieszonym rozpoznanem kosztów związanych z umowami leasingu, wynikającym w szczególności z komponentu odsetkowego.

Na dzień 1 stycznia 2019 roku a zastosowała „zmodyfikowaną metodę retrospektywną”, bez przekształcania danych porównawczych. Wdrożenie standardu nie miało wpływu na kapitały własne na dzień 1 stycznia 2019 roku, ponieważ Spółka zdecydowała się wycenić aktywo z tytułu prawa do użytkowania w wartości równej zobowiązaniu z tytułu leasingu (wpływ przedpłaconych oraz naliczonych memoriałowo opłat leasingowych był pomijalny).

Spółka zdecydowała o zastosowaniu wyjątku przewidzianego w MSSF 16. pkt C.10. (c) pozwalającego na odstąpienie od zastosowania wymagań opisanych w punktach (a) – (c) powyżej dla leasingów, dla których okres leasingu upływa w ciągu 12 miesięcy od dnia pierwszego zastosowania.

Decyzje Komitetu ds. Interpretacji MSSF dotyczące MSSF 16 oraz ich wpływ na Spółkę

W 2019 roku Komitet ds. Interpretacji MSSF („Komitet”) wydał trzy decyzje dotyczące następujących zagadnień w obrębie MSSF 16:

- Prawa do podziemnych części gruntu:

Komitet skonkludował, że zaprezentowana w decyzji umowa, w której operator rurociągu uzyskuje prawo do umieszczenia rurociągu w przestrzeni podziemnej, stanowi leasing, a zatem umowa taka, jak przedstawiona w niniejszej decyzji, powinna wchodzić w zakres MSSF 16. Oficjalna decyzja Komitetu została opublikowana w czerwcu 2019 roku.

- Krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy:

Komitet skonkludował, że krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy powinna być ustalona jako stopa specyficzna dla danego leasingu, z uwzględnieniem bazowego składnika aktywów oraz warunków leasingu. Oficjalna decyzja Komitetu została opublikowana we wrześniu 2019 roku.

- Okres leasingu i okres ekonomicznej użyteczności ulepszeń w najmowanych aktywach:

W grudniu 2019 roku Komitet sfinalizował wstępną decyzję opublikowaną w czerwcu 2019 roku w odniesieniu do okresu leasingu. Komitet rozważył pojęcia „kar” oraz „okresu egzekwowalnego”, które są wykorzystywane przy określeniu okresu leasingu oraz przedstawił wytyczne jak należy rozumieć i stosować te pojęcia przy określaniu okresu leasingu. Komitet skonkludował, że umowa jest egzekwowalna przez taki okres, w którym bądź leasingobiorca bądź leasingodawca musiałby ponieść karę większą niż nieznaczną, gdyby chciał zakończyć umowę leasingu. W związku z tym, nawet w przypadku gdy w umowie nie ma jednostronnej opcji przedłużenia leasingu przysługującej leasingobiorcy, jednostka powinna oszacować wystarczająco pewny okres trwania umowy w celu ustalenia okresu leasingu, a wskutek tego ustalenia wartości zobowiązania leasingowego oraz wartości aktywa z tytułu prawa do użytkowania. Ponadto, zgodnie z wytycznymi Komitetu, pojęcie „kary” należy rozumieć jako wszelkie ekonomiczne czynniki zniechęcające jednostkę do zakończenia umowy, a nie wyłącznie jako kary umowne.

W odniesieniu do ustalania okresu ekonomicznej użyteczności ulepszeń w najmowanych aktywach, Komitet zajmuje następujące stanowisko:

- a) Okres trwania umowy leasingu powinien być uwzględniany przy określaniu ekonomicznej użyteczności ulepszeń w najmowanych aktywach; oraz
- b) Istnienie ulepszeń w najmowanych aktywach, które nie są w pełni umorzony i które powinny zostać zaniechane i zlikwidowane w razie zakończenia umowy leasingu jest przykładem kary, która powinna być uwzględniona przy ocenie egzekwowalnego okresu trwania umowy.

W powyższych kwestiach Spółka przyjmuje obecnie następujące zasady rachunkowości odzwierciedlone w niniejszym rocznym sprawozdaniu finansowym:

- Prawa do podziemnych części gruntu:

Po przeanalizowaniu decyzji Komitetu dotyczącej praw do podziemnych części gruntu, Spółka skonkludowała, że prawa do podziemnych części gruntu wykorzystywane przez Spółkę i uznawane dotychczas za usługę na podstawie przyjętej przez Spółkę interpretacji MSSF 16, powinny być kwalifikowane jako umowy leasingu. W rezultacie, Spółka zmieniła politykę rachunkowości w odniesieniu do praw do podziemnych części gruntu i klasyfikuje takie prawa jako umowy leasingu. W związku z powyższym Spółka skorygowała wpływ zastosowania standardu MSSF 16 po raz pierwszy. Poniżej w nocy Spółka prezentuje wpływ powyższej zmiany na sprawozdania finansowe. Pomimo powyższej zmiany, wiele umów dotyczących leasingu podziemnych części gruntu jest zawarte na czas nieokreślony, a ich okres leasingu jest równy okresowi wypowiedzenia.

- Krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy:

Spółka uwzględnia okres i warunki najmu przy ustalaniu krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy.

- Okres leasingu i okres ekonomicznej użyteczności ulepszeń w najmowanych aktywach:

Na dzień sporządzenia rocznych sprawozdań finansowych, Spółka przyjmuje następujące stanowisko w odniesieniu do tych kwestii:

- Dla umów leasingu zawartych na czas nieokreślony, z okresem wypowiedzenia krótszym niż lub równym 12 miesięcy, początkowo Spółka określiła okres leasingu jako okres wypowiedzenia umowy i w rezultacie zastosowała dla tych leasingów zwolnienie przyjęte dla leasingów krótkoterminowych.
- W związku z decyzją Komitetu opublikowaną w grudniu 2019 roku, Spółka rozpoczęła analizę mającą na celu określenie jak powinien być ustalony wystarczająco pewny okres leasingu dla poszczególnych umów leasingu. Na dzień sporządzenia rocznych sprawozdań finansowych powyższa analiza nie została zakończona. Decyzja Komitetu spowoduje rozpoznanie dodatkowych aktywów z tytułu prawa do użytkowania i dodatkowych zobowiązań leasingowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, głównie w odniesieniu do umów leasingu dotyczących powierzchni technicznych dla potrzeb sieci stacjonarnej i mobilnej oraz umów dotyczących leasingu podziemnych części gruntu. Z uwagi na ilość i zróżnicowanie kontraktów potencjalnie dotkniętych zmianą oraz na fakt, że oficjalna decyzja Komitetu została opublikowana 16 grudnia 2019 roku, Spółka nie miała wystarczającego czasu, aby rzetelnie wycenić i ująć bądź ujawnić wpływ zmiany polityki rachunkowości wynikający z decyzji.
- W odniesieniu do okresu ekonomicznej użyteczności ulepszeń w najmowanych aktywach, Spółka przeanalizowała przypadki, gdzie takie ulepszenia mają miejsce i uznała, że nie ma przesłanek ekonomicznych, które wymagałyby zmiany przyjętego pierwotnie dla tych umów egzekwowalnego okresu leasingu określonego przez Spółkę.

Podczas gdy oszacowanie wpływu decyzji Komitetu z grudnia 2019 roku prawdopodobnie będzie skutkowało dalszymi zmianami w 2020 roku, dotychczasowe zastosowanie MSSF 16 miało następujący wpływ na sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 1 stycznia 2019 roku:

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

(w milionach złotych)

	Na dzień 1 stycznia 2019		
	Przed zastosowaniem MSSF 16	Wpływ zastosowania MSSF 16 ⁽¹⁾	Po zastosowaniu MSSF 16
AKTYWA			
Środki trwałe	10.838	(447)	10.391
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	-	1.822	1.822
Aktywa trwałe razem	19.333	1.375	20.708
Aktywa obrotowe razem	3.758	-	3.758
SUMA AKTYWÓW	23.091	1.375	24.466
PASYWA			
Kapitał własny razem	10.439	-	10.439
Zobowiązania z tytułu leasingu	111	1.138	1.249
Zobowiązania długoterminowe razem	6.796	1.138	7.934
Zobowiązania z tytułu leasingu	66	237	303
Zobowiązania krótkoterminowe razem	5.856	237	6.093
SUMA PASYWÓW	23.091	1.375	24.466

⁽¹⁾ Zawiera 98 milionów złotych aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązań z tytułu leasingu dotyczących praw do podziemnych części gruntu.

Ponadto, w wyniku zastosowania MSSF 16, dokonano pewnych zmian w prezentacji w sprawozdaniu finansowym, które miały wpływ na dane porównawcze.

W rachunku zysków i strat oraz w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych dwie odrębne linie dotyczące amortyzacji oraz utworzenia/odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości środków trwałych zostały połączone w jedną linię. Ponadto Spółka prezentuje obecnie koszty odsetkowe od zobowiązań z tytułu leasingu jako oddzielną linię w rachunku zysków i strat. Poprzednio Spółka prezentowała te koszty wraz z pozostałymi kosztami odsetkowymi i kosztami finansowymi. Dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku zostały odpowiednio zmienione, bez wpływu na zysk/stratę z działalności operacyjnej oraz zysk/stratę netto.

Niektóre dane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku zostały przeklasyfikowane w celu dostosowania do prezentacji na dzień 31 grudnia 2019 roku. Długoterminowe oraz krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu zostały wydzielone do nowych linii z zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, z wyłączeniem zobowiązań handlowych.

W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych dwie odrębne linie w ramach przepływów pieniężnych z działalności inwestycyjnej dotyczące zakupu środków trwałych i wartości niematerialnych oraz zwiększenia/zmniejszenia stanu zobowiązań wobec dostawców środków trwałych i wartości niematerialnych zostały skonsolidowane w jedną linię prezentującą płatności za zakup środków trwałych i wartości niematerialnych. Ponadto dokonano reklasyfikacji spłaty zobowiązań z tytułu leasingu ze spłaty długoterminowego zadłużenia do odrębnej linii w ramach przepływów pieniężnych z działalności finansowej. Pozostałe spłaty długoterminowego zadłużenia nie będące spłatą pożyczek do jednostki powiązanej są obecnie prezentowane łącznie ze zwiększeniem/zmniejszeniem stanu odnawialnej linii kredytowej i krótkoterminowego zadłużenia. Dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku zostały odpowiednio skorygowane, bez wpływu na środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej i finansowej.

Uzgodnienie pomiędzy wartością przyszłych minimalnych opłat z tytułu umów leasingu operacyjnego, dla których nie istnieje praktyczna możliwość ich wypowiedzenia, na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz zobowiązaniami z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku zostało zaprezentowane poniżej:

(w milionach złotych)

Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2018 roku	1.055
Wpływ dyskonta przy użyciu średniej krańcowej stopy procentowej w wysokości 2,2%	(82)
Zdyskontowane przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2018 roku	973
Korekty:	579
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku	177
Krótkoterminowe umowy leasingowe	(44)
Efekt różnicy w zakresie umów (głównie wpływ praw wieczystego użytkowania oraz praw do podziemnych części gruntu)	318
Efekt różnicy w metodach kalkulacji (głównie różny okres trwania kontraktu oraz indeksacja)	128
Zobowiązania z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku	1.552

3. Segment operacyjny

Grupa Kapitałowa Orange Polska raportuje jeden segment operacyjny, ponieważ decyzje o alokacji zasobów oraz ocena wyników oparte są o dane skonsolidowane. Informacje dotyczące segmentu operacyjnego znajdują się w Nocie 3 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej Orange Polska za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku sporządzonego według MSSF.

4. Przychody

Podział przychodów przedstawia się następująco:

Usługi wyłącznie komórkowe	Przychody z ofert telefonii komórkowej (z wyłączeniem ofert konwergentnych dla klientów indywidualnych) oraz połączeń telemetrii. Przychody z usług wyłącznie komórkowych nie obejmują przychodów ze sprzedaży sprzętu, połączeń przychodzących od innych operatorów oraz usług roamingu dla osób odwiedzających.
Usługi wyłącznie stacjonarne	Przychody z usług stacjonarnych (z wyłączeniem ofert konwergentnych dla klientów indywidualnych), w tym głównie (i) stacjonarny Internet szerokopasmowy (włączając bezprzewodowy dostęp stacjonarny), (ii) tradycyjne usługi głosowe, oraz (iii) infrastruktura i sieci danych dla klientów biznesowych.
Usługi konwergentne (klienci indywidualni)	Przychody z ofert konwergentnych dla klientów indywidualnych. Konwergentną ofertę definiuje się jako kombinację co najmniej usługi stacjonarnego Internetu oraz telefonii komórkowej, dającą korzyść finansową (z wyłączeniem MVNO - operatora wirtualnej sieci komórkowej). Przychody z usług konwergentnych nie obejmują przychodów ze sprzedaży sprzętu, połączeń przychodzących od innych operatorów oraz usług roamingu dla osób odwiedzających.
Sprzedaż sprzętu	Przychody ze sprzedaży detalicznej urządzeń mobilnych i stacjonarnych, z wyłączeniem sprzedaży sprzętu związanego z dostarczaniem usług IT i integracyjnych.
Usługi IT i integracyjne	Przychody z usług ICT (rozwiązania teleinformatyczne dla przedsiębiorstw) i Internetu Rzeczy, w tym przychody ze sprzedaży sprzętu związanego z dostarczaniem tych usług.
Usługi hurtowe	Przychody od operatorów telekomunikacyjnych z tytułu (i) usług mobilnych: połączenia przychodzące od innych operatorów, usługi roamingu dla osób odwiedzających, krajowe połączenia komórkowe (tj. umowa roamingu krajowego i udostępniania sieci) i MVNO, (ii) usług przewoźników stacjonarnych, oraz (iii) inne przychody (głównie infrastruktura i sieci danych).
Pozostałe przychody	Obejmują (i) sprzedaż sprzętu do brokerów i dealerów, (ii) przychody z obrotu energią elektryczną oraz (iii) inne przychody, np. z wynajmu nieruchomości, działalności R&D (<i>research and development</i> - badania i rozwój).

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Usługi wyłącznie komórkowe	2.593	2.717
Usługi wyłącznie stacjonarne	2.192	2.441
Usługi wąskopasmowe	917	1.077
Usługi szerokopasmowe	854	918
Usługi dla przedsiębiorstw z zakresu infrastruktury sieciowej	421	446
Usługi konwergentne (klienci indywidualni)	1.558	1.296
Sprzedaż sprzętu	1.555	1.404
Usługi IT i integracyjne	187	200
Usługi hurtowe	2.278	2.308
Hurtowe usługi komórkowe	1.287	1.307
Hurtowe usługi stacjonarne	689	716
Pozostałe	302	285
Pozostałe przychody	283	213
Przychody razem	10.646	10.579

Usługi hurtowe oraz pozostałe przychody za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2019 roku i 2018 roku zawierają odpowiednio 94 miliony złotych i 88 milionów złotych przychodów z tytułu leasingu, które są poza zakresem MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”.

Pozostałe przychody za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2019 roku zawierają 27 milionów złotych rekompensat otrzymanych na podstawie rozporządzenia dotyczącego cen energii, które są poza zakresem MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”.

Przychody generowane są przede wszystkim na terytorium Polski. Około 4,6% i 4,5% całkowitych przychodów odpowiednio za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2019 i 2018 roku pochodziło od jednostek niemających siedziby na terytorium Polski. W większości były to przychody z tytułu rozliczeń z innymi operatorami.

Od 2019 roku przychody z niektórych usług zostały zreklasyfikowane z usług wyłącznie komórkowych i usług wyłącznie stacjonarnych do usług IT i integracyjnych. W rezultacie dane porównawcze za rok 2018 zostały zmienione o 30 milionów złotych.

5. Koszty i przychody operacyjne

5.1. Koszty zakupów zewnętrznych

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Koszty sprzedaży	(2.196)	(2.171)
– wartość sprzedanych telefonów i innych towarów	(1.529)	(1.400)
– koszty prowizji, reklamy, sponsoringu i pozostałe	(667)	(771)
Koszty rozliczeń z innymi operatorami	(1.829)	(1.850)
Koszty sieci oraz usług informatycznych	(617)	(645)
Pozostałe koszty zakupów zewnętrznych	(1.247)	(1.390)
Koszty zakupów zewnętrznych razem	(5.889)	(6.056)

Pozostałe koszty zakupów zewnętrznych zawierają głównie koszty udostępnianej treści, koszty zarządzania i utrzymania nieruchomości, koszty związane z krótkoterminowymi umowami leasingowymi, koszty obsługi klientów, koszty personelu tymczasowego, koszty opłat pocztowych oraz koszty magazynowania.

5.2. Koszty świadczeń pracowniczych

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Średnia liczba aktywnych pracowników (w przeliczeniu na pełne etaty)	11.867	13.098
Wynagrodzenia	(1.264)	(1.358)
Składki na ubezpieczenie społeczne i pozostałe obciążenia	(296)	(319)
Długoterminowe świadczenia pracownicze (patrz Nota 15.1)	(4)	(14)
Skapitalizowane koszty pracownicze	218	220
Pozostałe świadczenia pracownicze	(56)	(35)
Koszty świadczeń pracowniczych razem	(1.402)	(1.506)

5.3. Pozostałe koszty, przychody operacyjne oraz utrata wartości należności i aktywów kontraktowych

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Obciążenia podatkowe inne niż podatek dochodowy	(257)	(301)
Opłata licencyjna za używanie marki Orange (patrz Nota 29.2)	(112)	(113)
Pozostałe koszty i zmiany stanu rezerw, netto	(48)	(55)
Pozostałe koszty operacyjne razem	(417)	(469)
Pozostałe przychody operacyjne razem	238	265
Utrata wartości należności i aktywów kontraktowych razem	(132)	(157)

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie przychody od jednostek powiązanych wynikające ze wspólnie dzielonych zasobów, przychody z tytułu złomowania aktywów, zwrot kosztów usługi powszechnej oraz przychody z odszkodowań.

5.4. Koszty prac badawczych i rozwojowych

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2019 i 2018 roku koszty prac badawczych i rozwojowych ujęte w rachunku zysków i strat wyniosły odpowiednio 53 miliony złotych i 54 miliony złotych.

6. Zyski ze sprzedaży aktywów

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2019 i 2018 roku zyski ze sprzedaży aktywów wyniosły odpowiednio 260 milionów złotych i 190 milionów złotych i zawierały głównie zyski ze sprzedaży nieruchomości.

W dniu 29 sierpnia 2019 roku, Spółka zawarła umowę sprzedaży kompleksu nieruchomości przy ulicach Nowogrodzka/Św. Barbary za kwotę 81 milionów euro (około 350 milionów złotych). Zysk ze sprzedaży wyniósł 212 milionów złotych. Ponadto, Orange Polska wynajęła zwrotnie część kompleksu nieruchomości do 2026 roku, w celu zapewnienia wystarczającej ilości czasu na migrację infrastruktury sieciowej znajdującej się w kompleksie. W wyniku umów sprzedaży oraz leasingu zwrotnego, zobowiązanie z tytułu leasingu zwiększyło się o 88 milionów złotych.

7. Utrata wartości

7.1. Ośrodek wypracowujący środki pieniężne

Z uwagi na rodzaj prowadzonej działalności, zdecydowana większość pojedynczych aktywów Spółki nie wypracowuje wpływów pieniężnych, które byłyby niezależne od wpływów generowanych przez pozostałe aktywa, w związku z tym Spółka identyfikuje wszystkie działalności telekomunikacyjne jako pojedynczy ośrodek wypracowujący środki pieniężne – operatora telekomunikacyjnego.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku, 30 czerwca 2019 roku oraz 30 czerwca 2018 roku Spółka przeprowadziła testy na utratę wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne (włączając wartość firmy). W 2019 i 2018 roku nie rozpoznano odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości. Spółka przeprowadziła test dwukrotnie w 2019 roku ze względu na zmianę terminu rocznego testu na utratę wartości.

Główne założenia, przyjęte w celu ustalenia wartości użytkowej operatora telekomunikacyjnego, są następujące:

- wartość rynku, stopa penetracji, udział w rynku i poziom konkurencji, poziom cen i decyzje organów regulacyjnych dotyczące cen, baza klientów, poziom kosztów sprzedaży niezbędny do zastępowania produktów i konkurowania z istniejącymi lub nowymi uczestnikami rynku, wpływ zmian przychodów na koszty bezpośrednie;
- poziom wydatków inwestycyjnych, który może zależeć od konieczności wdrożenia nowych technologii lub decyzji regulacyjnych dotyczących przyznania rezerwacji częstotliwości;
- stopa dyskontowa oparta na średnioważonym koszcie kapitału i odzwierciedlająca bieżącą rynkową ocenę wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka związanego z przedmiotem działalności ośrodka wypracowującego środki pieniężne; oraz
- krańcowa stopa wzrostu odzwierciedlająca ocenę Zarządu co do ewolucji przepływów pieniężnych po ostatnim roku objętym prognozą przepływów pieniężnych.

Wielkości przyporządkowane każdemu z tych parametrów odzwierciedlają doświadczenia Spółki skorygowane o oczekiwane zmiany w okresie objętym długoterminowymi prognozami finansowymi, jednakże mogą podlegać wpływom niedających się przewidzieć zmian politycznych, gospodarczych lub prawnych.

Ośrodek wypracowujący środki pieniężne – Operator telekomunikacyjny

	Na dzień	Na dzień
	31 grudnia 2019	30 czerwca 2018
Podstawa wartości odzyskiwalnej	Wartość użytkowa	Wartość użytkowa
Źródła danych	Biznes plan 5-letnia prognoza przepływów pieniężnych	Biznes plan 5-letnia prognoza przepływów pieniężnych
Krańcowa stopa wzrostu	1,5%	1%
Stopa dyskontowa po opodatkowaniu	8,25%	8,00%
Stopa dyskontowa przed opodatkowaniem ⁽¹⁾	9,65%	9,32%

⁽¹⁾ Stopa dyskontowa przed opodatkowaniem wyliczona jest jako stopa dyskontowa po opodatkowaniu skorygowana o wartość i termin przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu podatku.

Analiza wrażliwości wartości odzyskiwalnej

Wartość użytkowa operatora telekomunikacyjnego na dzień 31 grudnia 2019 roku przewyższała jego wartość bilansową o 3,0 miliardy złotych. Poniższa zmiana któregokolwiek z kluczowych założeń:

- spadek przepływów pieniężnych po piątym roku o 17% lub
- spadek krańcowej stopy wzrostu o 1,1 p.p. lub
- wzrost stopy dyskontowej po opodatkowaniu o 1,2 p.p.

spowoduje zrównanie wartości użytkowej operatora telekomunikacyjnego z jego wartością bilansową.

7.2. Inwestycje w jednostki zależne

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 roku, Spółka nie rozpoznała odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości inwestycji w jednostki zależne. W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku, Spółka rozpoznała 5 milionów złotych odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości inwestycji w Orange Real Estate Sp. z o.o.

8. Wartość firmy

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2019			Na dzień 31 grudnia 2018		
	Koszt	Odpis aktualizujący	Wartość netto	Koszt	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Ośrodek wypracowujący środki pieniężne						
Operator telekomunikacyjny	3.909	(1.895)	2.014	3.909	(1.895)	2.014
Wartość firmy razem	3.909	(1.895)	2.014	3.909	(1.895)	2.014

Wartość firmy wynosząca 3.909 milionów złotych powstała w 2005 roku w wyniku nabycia pozostałych 34% udziałów niedających kontroli w działalności mobilnej kontrolowanej przez OPL S.A. za pośrednictwem spółki zależnej (PTK-Centertel Sp. z o.o.). Przed 2013 rokiem, kiedy nastąpiło połączenie z PTK-Centertel Sp. z o.o., wartość firmy była ujmowana wyłącznie w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych Grupy Orange Polska.

9. Pozostałe wartości niematerialne

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2019			
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	5.760	(2.750)	-	3.010
Oprogramowanie komputerowe	5.886	(4.481)	-	1.405
Pozostałe wartości niematerialne	176	(107)	(11)	58
Pozostałe wartości niematerialne razem	11.822	(7.338)	(11)	4.473

(w milionach złotych)

Na dzień 31 grudnia 2018

	Na dzień 31 grudnia 2018			Wartość netto
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	
Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	5.760	(2.391)	-	3.369
Oprogramowanie komputerowe	6.084	(4.675)	-	1.409
Pozostałe wartości niematerialne	205	(135)	(11)	59
Pozostałe wartości niematerialne razem	12.049	(7.201)	(11)	4.837

Dane dotyczące rezerwacji i innych praw do częstotliwości przedstawiają się następująco:

(w milionach złotych)

Wartość bilansowa netto

	Data nabycia	Liczba lat do wygaśnięcia ⁽²⁾	Wartość bilansowa netto	
			Na dzień 31 grudnia 2019	Na dzień 31 grudnia 2018
800 MHz	2016	11,1	2.266	2.471
900 MHz	2014	9,5	228	252
900 MHz ⁽¹⁾	2018	1,0	12	24
1800 MHz ⁽¹⁾	2013	8,0	127	143
1800 MHz	1997	7,6	-	-
2100 MHz	2000	3,0	290	384
2600 MHz	2016	11,1	87	95
Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości razem			3.010	3.369

⁽¹⁾ Prawa do częstotliwości na podstawie umów z T-Mobile Polska S.A.⁽²⁾ Pozostały okres użytkowania w latach na dzień 31 grudnia 2019 roku.

Zmiany wartości bilansowej netto pozostałych wartości niematerialnych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	Oprogramowanie komputerowe	Pozostałe wartości niematerialne	Pozostałe wartości niematerialne razem
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	3.369	1.409	59	4.837
Nabycie wartości niematerialnych	-	416	11	427
Amortyzacja	(359)	(420)	(12)	(791)
Saldo zamknięcia	3.010	1.405	58	4.473

Od 2019 roku Spółka wydłużyła szacowany okres użytkowania niektórych elementów oprogramowania. W rezultacie koszt amortyzacji w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 roku był niższy o 42 miliony złotych w porównaniu z 2018 rokiem.

Zmiany wartości bilansowej netto pozostałych wartości niematerialnych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	Oprogramowanie komputerowe	Pozostałe wartości niematerialne	Pozostałe wartości niematerialne razem
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	3.700	1.462	62	5.224
Nabycie wartości niematerialnych	32	441	14	487
Amortyzacja	(363)	(498)	(13)	(874)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, netto	-	-	1	1
Reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	-	4	(5)	(1)
Saldo zamknięcia	3.369	1.409	59	4.837

10. Środki trwałe

(w milionach złotych)

Na dzień 31 grudnia 2019

	Na dzień 31 grudnia 2019			Wartość netto
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	
Grunty i budynki	2.340	(1.736)	(17)	587
Sieć	39.719	(30.429)	(58)	9.232
Terminale	1.937	(1.544)	-	393
Pozostały sprzęt informatyczny	1.237	(1.015)	-	222
Pozostałe	243	(171)	-	72
Środki trwałe razem	45.476	(34.895)	(75)	10.506

(w milionach złotych)

Na dzień 31 grudnia 2018

	Na dzień 31 grudnia 2018			Wartość netto
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	
Grunty i budynki	2.847	(1.869)	(27)	951
Sieć	39.100	(30.059)	-	9.041
Terminale	2.066	(1.528)	-	538
Pozostały sprzęt informatyczny	1.314	(1.071)	-	243
Pozostałe	235	(170)	-	65
Środki trwałe razem	45.562	(34.697)	(27)	10.838

Na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku, wartość nakładów ujętych w wartości bilansowej środków trwałych w trakcie ich budowy wyniosła odpowiednio 1.331 milionów złotych i 1.298 milionów złotych.

Zmiany wartości bilansowej netto środków trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Grunty i budynki		Pozostały sprzęt informatyczny		Pozostałe	Środki trwałe razem
	Grunty i budynki	Sieć	Terminale	Pozostały sprzęt informatyczny		
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	951	9.041	538	243	65	10.838
Wpływ zastosowania MSSF 16	(278)	(6)	(124)	(37)	(2)	(447)
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego po zastosowaniu MSSF 16	673	9.035	414	206	63	10.391
Nabycie środków trwałych	46	1.434	144	63	31	1.718
Sprzedaż i likwidacja	(45)	(2)	-	-	-	(47)
Amortyzacja	(93)	(1.260)	(164)	(63)	(21)	(1.601)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, netto	5	(58)	-	-	-	(53)
Koszty likwidacji, reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	1	83	(1)	16	(1)	98
Saldo zamknięcia	587	9.232	393	222	72	10.506

Od 2019 roku Spółka wydłużyła szacowany okres użytkowania niektórych aktywów sieciowych. W rezultacie koszt amortyzacji w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 roku był niższy o 149 milionów złotych w porównaniu z 2018 rokiem.

Zmiany wartości bilansowej netto środków trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Grunty i budynki		Sieć	Terminale	Pozostały sprzęt informatyczny		Środki trwałe razem
					Pozostałe		
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	1.072	8.866	475	270	70	10.753	
Nabycie środków trwałych	32	1.440	252	66	21	1.811	
Sprzedaż i likwidacja	(54)	(2)	-	-	(1)	(57)	
Amortyzacja	(100)	(1.266)	(189)	(92)	(25)	(1.672)	
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, netto	2	-	-	-	-	2	
Koszty likwidacji, reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	(1)	3	-	(1)	-	1	
Saldo zamknięcia	951	9.041	538	243	65	10.838	

11. Leasing

11.1. Spółka jako leasingobiorca

Przedmiotem umów leasingu zawieranych przez Spółkę są głównie grunty i budynki. Część umów jest denominowana w walutach obcych, niektóre z nich są indeksowane wskaźnikami cen dla danej waluty. W niektórych przypadkach istnieje możliwość przedłużenia lub wcześniejszego zakończenia umowy.

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2019			
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Grunty i budynki	2.016	(268)	(2)	1.746
Terminale	265	(71)	-	194
Pozostałe	194	(52)	-	142
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania razem	2.475	(391)	(2)	2.082

Zmiany wartości bilansowej netto aktywów z tytułu prawa do użytkowania w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Grunty i budynki			Terminale	Pozostałe	Aktywa z tytułu prawa do użytkowania razem
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego po zastosowaniu MSSF 16	1.545	124	153	1.822		
Zwiększenia	220	115	22	357		
Modyfikacje, zakończenie umów oraz sprzedaż	190	-	(1)	189		
Amortyzacja	(215)	(45)	(29)	(289)		
Koszty likwidacji, reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	6	-	(3)	3		
Saldo zamknięcia	1.746	194	142	2.082		

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 roku zostały zmienione warunki najmu siedziby Spółki. W związku z tym, zobowiązanie z tytułu leasingu oraz aktywa z tytułu prawa do użytkowania zostały zwiększone o 211 milionów złotych.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 roku koszt związany z krótkoterminowymi umowami leasingowymi oraz leasingami aktywów o niskiej wartości, nieujętych w wycenie zobowiązań z tytułu leasingu, rozpoznany w kosztach zakupów zewnętrznych, wyniósł 97 milionów złotych. Koszty z tytułu leasingu operacyjnego wykazane zgodnie z MSR 17 w rachunku zysków i strat za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku wyniosły 370 milionów złotych. Zyski ze sprzedaży i leasingu zwrotnego zostały opisane w Nocie 6.

Informacje na temat zobowiązań z tytułu leasingu zostały zaprezentowane w Notach 16, 18, 23.3 i 23.6.

11.2. Spółka jako leasingodawca

W przypadkach, w których Spółka jest leasingodawcą, wartość przyszłych minimalnych opłat z tytułu umów leasingu operacyjnego, dla których nie istnieje praktyczna możliwość ich wypowiedzenia, na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku wyniosła odpowiednio 111 milionów złotych i 89 milionów złotych i dotyczyła głównie leasingu gruntów i budynków.

12. Aktywa i zobowiązania dotyczące umów z klientami

12.1. Należności handlowe

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2019</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>
Należności handlowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2.186	2.761
Należności handlowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	218	-
Należności handlowe razem	2.404	2.761
W tym krótkoterminowe	1.981	2.239
W tym długoterminowe	423	522

Zdecydowana większość należności handlowych wynika z umów z klientami. Faktury wystawiane są zwykle co miesiąc, opłaty abonamentowe fakturowane są zwykle z góry, a opłaty zależne od wykorzystania usług z dołu. Termin płatności wynosi 14 dni po wystawieniu faktury dla większości klientów detalicznych oraz do 30 dni dla większości klientów hurtowych. Należności handlowe długoterminowe dotyczą głównie sprzedaży telefonów komórkowych w miesięcznym systemie ratalnym.

W ocenie OPL S.A., w odniesieniu do należności handlowych, nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z uwagi na dużą i zróżnicowaną bazę klientów indywidualnych i biznesowych. Maksymalną ekspozycję Spółki na ryzyko kredytowe na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego odzwierciedla wartość bilansowa tych należności.

W dniu 20 czerwca 2019 roku, Orange Polska i BNP Paribas S.A. zawarły umowę, na podstawie której OPL S.A. sprzedaje wybrane należności ze sprzedaży telefonów komórkowych w systemie ratalnym i usuwa je ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Wpływ na przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2019 roku wyniósł 291 milionów złotych, a strata na sprzedaży ujęta w pozostałych kosztach operacyjnych w tym samym okresie wyniosła 4 miliony złotych. W związku z umową, należności handlowe o wartości 202 milionów złotych na dzień 20 czerwca 2019 roku zostały zreklasyfikowane z kategorii wycenianych według zamortyzowanego kosztu do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, ponieważ model biznesowy dla tych należności to otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy oraz ich sprzedaż.

Część ceny należnej od BNP Paribas S.A. w wysokości 24 milionów złotych jest odroczone i prezentowana w pozostałych aktywach na dzień 31 grudnia 2019 roku.

Spółka stosuje metodę wartości bieżącej do wyceny należności wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Oczekiwane, skorygowane o ryzyko przepływy środków pieniężnych dotyczące tych należności dyskontowane są z zastosowaniem rynkowej stopy procentowej wolnej od ryzyka. Nominalne przepływy środków pieniężnych są pomniejszane o oczekiwane ryzyko kredytowe oparte o dane historyczne. Te skorygowane o ryzyko zdyskontowane przepływy środków pieniężnych są następnie korygowane o marżę oczekiwaną przez kupującego będącego uczestnikiem rynku. Marża jest określana na podstawie ostatniej transakcji sprzedaży należności w systemie ratalnym z BNP Paribas S.A.

Zmiany w odpisach aktualizujących należności handlowe w okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2019 i 2018 roku zaprezentowano poniżej:

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Saldo początkowe	264	164
Wpływ zastosowania MSSF 9	-	14
Utworzenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości, netto	129	160
Wykorzystanie odpisów aktualizujących sprzedane lub spisane należności handlowe	(136)	(74)
Saldo zamknięcia	257	264

Informacje dotyczące ekspozycji Spółki na ryzyko kredytowe należności handlowych na dzień 31 grudnia 2019 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Nieprze- minowane	Przeterminowane			Razem
		< 180 dni	180-360 dni	>360 dni	
Stopa oczekiwanych strat kredytowych	6,9%	10,6%	81,1%	44,3%	
Należności handlowe razem, brutto	2.253	274	37	97	2.661
Zakumulowany odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(155)	(29)	(30)	(43)	(257)
Należności handlowe razem, netto	2.098	245	7	54	2.404

Informacje dotyczące ekspozycji Spółki na ryzyko kredytowe należności handlowych na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Nieprze- minowane	Przeterminowane			Razem
		< 180 dni	180-360 dni	>360 dni	
Stopa oczekiwanych strat kredytowych	4,6%	13,3%	63,0%	84,1%	
Należności handlowe razem, brutto	2.567	324	46	88	3.025
Zakumulowany odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(118)	(43)	(29)	(74)	(264)
Należności handlowe razem, netto	2.449	281	17	14	2.761

12.2. Aktywa kontraktowe

(w milionach złotych)

	Na dzień	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Aktywa kontraktowe długoterminowe	65	27
Aktywa kontraktowe krótkoterminowe	117	138
Aktywa kontraktowe razem	182	165

W ocenie OPL S.A., w odniesieniu do aktywów kontraktowych, nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z uwagi na dużą i zróżnicowaną bazę klientów indywidualnych i biznesowych. Maksymalną ekspozycję Spółki na ryzyko kredytowe na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego odzwierciedla wartość bilansowa tych aktywów.

Zmiany stanu aktywów kontraktowych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 i 2018 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Saldo początkowe	165	-
Wpływ zastosowania MSSF 15	-	325
Zwiększenia	189	144
Zafakturowane kwoty przeniesione do należności handlowych	(171)	(310)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, netto	(1)	6
Saldo zamknięcia	182	165

Spadek wartości zafakturowanych kwot przeniesionych z aktywów kontraktowych do należności handlowych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 roku był wynikiem niższych subsydiów przyznawanych na telefony komórkowe sprzedawane w ofertach pakietowych.

Stopa oczekiwanych strat kredytowych dla aktywów kontraktowych na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku wyniosła odpowiednio 2,3% i 2,8%.

12.3. Koszty kontraktowe

(w milionach złotych)

	Na dzień	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Koszty kontraktowe długoterminowe	95	54
Koszty kontraktowe krótkoterminowe	327	311
Koszty kontraktowe razem	422	365

Koszty kontraktowe zawierają głównie inkrementalne koszty pozyskania i utrzymania klientów.

Zmiany stanu kosztów kontraktowych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 i 2018 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Saldo początkowe	365	-
Wpływ zastosowania MSSF 15	-	437
Koszty kontraktowe rozpoznane jako aktywa	564	481
Koszty kontraktowe ujęte w rachunku zysków i strat	(502)	(547)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, netto	(5)	(6)
Saldo zamknięcia	422	365

12.4. Zobowiązania kontraktowe

(w milionach złotych)

	Na dzień	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Opłata wstępna za hurtowy dostęp do sieci światłowodowej (patrz poniżej)	257	275
Abonament (w tym niewykorzystane środki post-paid)	173	181
Niewykorzystane środki pre-paid	165	175
Opłaty za przyłączenie do sieci	86	48
Pozostałe	86	81
Zobowiązania kontraktowe razem	767	760
W tym krótkoterminowe	444	443
W tym długoterminowe	323	317

Okolo 443 milionów złotych salda zobowiązań kontraktowych na dzień 1 stycznia 2019 roku zostało rozpoznane jako przychody w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 roku. Okolo 470 milionów złotych salda zobowiązań kontraktowych na dzień 1 stycznia 2018 roku zostało rozpoznane jako przychody w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku.

W 2018 roku Spółka zawarła z T-Mobile Polska długoterminową umowę na dostęp do sieci światłowodowej Orange Polska w formie Bitstream Access. OPL S.A. rozpoczęła świadczenie usług w grudniu 2018 roku. Opłaty należne w ramach umowy składają się głównie ze stałej opłaty początkowej w wysokości 275 milionów złotych, stałej opłaty za przygotowanie infrastruktury, integrację systemów IT oraz miesięcznych opłat za każdego klienta. Przychody z umowy będą rozpoznawane przez 15 lat, to jest przez aktualnie przewidywany czas trwania umowy. W celu ustalenia wysokości przychodów do rozpoznania w danym okresie Spółka zastosowała metodę opartą na nakładach koniecznych do wykonania zobowiązania. Jednocześnie wysokość przychodu ograniczono do wysokości, co do której istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów. W rezultacie, stałe opłaty będą rozpoznane jako przychód proporcjonalnie do czasu przez okres 15 lat, natomiast opłaty zmienne zależne od liczby końcowych klientów będą rozpoznawane jako przychody danego okresu zgodnie z liczbą klientów w tym okresie.

12.5. Zobowiązania do wykonania świadczenia

Na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku, cena transakcyjna przypisana do niespełnionych zobowiązań do wykonania świadczenia wynikających z umów z klientami wyniosła odpowiednio 3.955 milionów złotych i 3.765 milionów złotych. Poniższa tabela przedstawia przedziały czasowe, w których Spółka oczekuje, że spełni te zobowiązania do wykonania świadczenia i rozpozna przychody. Więcej informacji na temat charakteru typowych umów z klientami oraz związanych z nimi zobowiązań do wykonania świadczeń znajduje się w Nocie 31.9.

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2019</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>
Do 1 roku	2.436	2.352
Od 1 roku do 2 lat	666	619
Od 2 lat do 3 lat	147	213
Od 3 lat do 4 lat	161	118
Od 4 lat do 5 lat	150	99
Powyżej 5 lat	395	364
Niespełnione zobowiązania do wykonania świadczenia razem	3.955	3.765

13. Rezerwy

Zmiany stanu rezerw w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	<i>Rezerwy na roszczenia i sprawy sądowe, ryzyka i pozostałe koszty</i>	<i>Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy</i>	<i>Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych</i>	<i>Rezerwy razem</i>
Na dzień 1 stycznia 2019 roku	108	96	456	660
Zwiększenie	21	190	105	316
Wykorzystanie	(3)	(103)	(8)	(114)
Rozwiązanie	(1)	-	(4)	(5)
Efekt zastosowania dyskonta	1	1	9	11
Na dzień 31 grudnia 2019 roku	126	184	558	868
W tym krótkoterminowe	123	107	7	237
W tym długoterminowe	3	77	551	631

Zmiany stanu rezerw w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	<i>Rezerwy na roszczenia i sprawy sądowe, ryzyka i pozostałe koszty</i>	<i>Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy</i>	<i>Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych</i>	<i>Rezerwy razem</i>
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	736	201	449	1.386
Zwiększenie	25	-	13	38
Wykorzystanie	(670)	(101)	(9)	(780)
Rozwiązanie	(8)	(7)	(12)	(27)
Różnice kursowe	12	-	-	12
Efekt zastosowania dyskonta	13	3	15	31
Na dzień 31 grudnia 2018 roku	108	96	456	660
W tym krótkoterminowe	106	96	8	210
W tym długoterminowe	2	-	448	450

Rezerwy na roszczenia i sprawy sądowe, ryzyka i inne koszty

Rezerwy te dotyczą głównie roszczeń i spraw sądowych, opisanych w Nocie 28. Rezerwy na poszczególne sprawy nie są, co do zasady, ujawniane, gdyż zdaniem Zarządu mogłyby to wpłynąć na rozstrzygnięcie toczących się spraw.

Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy

W dniu 12 grudnia 2019 roku OPL S.A. zawarła ze Związkami Zawodowymi Umowę Społeczną, na mocy której do 2.100 pracowników może skorzystać z pakietu odejść dobrowolnych w latach 2020-2021. Wartość pakietu zależy od indywidualnego wynagrodzenia, stażu pracy, wieku oraz roku odejścia. Podstawą do kalkulacji rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy jest szacunkowa liczba, wynagrodzenie oraz staż pracy pracowników, którzy zgodzą się na dobrowolne odejście do końca 2021 roku.

Wzrost rezerw na koszty rozwiązania stosunku pracy w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 roku obejmował 184 miliony złotych szacowanych odpraw dla pracowników, z którymi zostaną rozwiązane umowy o pracę w OPL S.A. w ramach Umowy Społecznej na lata 2020-2021. Pozostałe zmiany stanu tych rezerw w okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2019 i 2018 roku dotyczą odpraw dla pracowników, z którymi zostały rozwiązane umowy o pracę w ramach Umowy Społecznej na lata 2018-2019.

Stopa dyskontowa wykorzystana do wyliczenia bieżącej wartości rezerw na koszty rozwiązania stosunku pracy wynosiła 1,49% na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz 1,60% na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych

Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych dotyczą demontażu lub usunięcia środków trwałych (głównie słupów telekomunikacyjnych oraz elementów mobilnej sieci dostępowej) oraz przeprowadzenia renowacji miejsca, w którym się znajdowały. Zgodnie z polskimi regulacjami dotyczącymi ochrony środowiska, środki trwałe, które mogą zawierać niebezpieczne materiały, powinny zostać zdemontowane i zutylizowane na koniec okresu ich użytkowania przez uprawnione do tego jednostki.

Wartość rezerw na koszty likwidacji środków trwałych bazuje na szacowanej liczbie środków, które powinny podlegać utylizacji/miejsc do renowacji, okresie pozostającym do momentu ich likwidacji/renowacji, bieżącym koszcie utylizacji/renowacji oraz inflacji. Stopa dyskontowa wykorzystana do wyliczenia bieżącej wartości rezerw na koszty likwidacji środków trwałych wynosiła 2,01% na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz 3,28% na dzień 31 grudnia 2018 roku.

14. Zobowiązania handlowe i pozostałe zobowiązania

14.1. Zobowiązania handlowe

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2019</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>
Zobowiązania handlowe	1.322	1.380
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych i wartości niematerialnych	749	795
Zobowiązania z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości	498	624
Zobowiązania handlowe razem	2.569	2.799
W tym krótkoterminowe	2.221	2.326
W tym długoterminowe ⁽¹⁾	348	473

⁽¹⁾ Dotyczy wyłącznie zobowiązań z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości.

Na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku, wartość zobowiązań handlowych objętych faktoringiem odwrotnym wyniosła odpowiednio 137 milionów złotych i 220 milionów złotych. Zobowiązania te prezentowane są razem z pozostałymi zobowiązaniami handlowymi, ponieważ analiza przeprowadzona przez Spółkę wykazała, że utrzymały one handlowy charakter.

14.2. Pozostałe zobowiązania

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2019</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>
Otrzymane dotacje inwestycyjne	169	204
Zobowiązanie z tytułu podatku VAT	66	85
Zobowiązania z tytułu pozostałych podatków	18	21
Wynagrodzenie warunkowe związane z nabyciem BlueSoft (patrz Nota 19)	35	-
Pozostałe	89	68
Pozostałe zobowiązania razem	377	378
W tym krótkoterminowe	338	367
W tym długoterminowe	39	11

Program Operacyjny „Polska Cyfrowa”

Spółka zawarła umowy z Centrum Projektów „Polska Cyfrowa” na współfinansowanie projektów inwestycyjnych w ramach Programu Operacyjnego „Polska Cyfrowa” („Program”). Celem programu jest wzmocnienie cyfrowych podstaw rozwoju kraju poprzez szeroki dostęp do szybkiego Internetu, efektywne i przyjazne użytkownikom e-usługi publiczne oraz stale rosnący poziom kompetencji cyfrowych społeczeństwa. W wyniku rozstrzygnięcia drugiego konkursu w Programie, Spółka pozyskała 0,7 miliarda złotych z funduszu Programu na rozwój szerokopasmowej sieci telekomunikacyjnej.

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2019 i 2018 roku Orange Polska otrzymała odpowiednio 136 milionów złotych i 5 milionów złotych zaliczek na dotacje inwestycyjne w ramach Programu. Otrzymane zaliczki prezentowane są jako środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych oraz pozostałe zobowiązania w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2019 i 2018 roku odpowiednio 171 milionów złotych i 108 milionów złotych dotacji zostało wykorzystane i odliczone od kosztów związanych z nimi aktywów, z czego odpowiednio 153 miliony złotych i 64 miliony złotych zapłacono dostawcom środków trwałych. Dotacje inwestycyjne prezentowane są oddzielnie w ramach działalności inwestycyjnej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych.

Dotacje mogą nie zostać wypłacone przez instytucję finansującą lub raz uzyskane mogą podlegać zwrotowi w pewnych okolicznościach wynikających z niespełnienia warunków finansowania. Spółka ocenia, że istnieje wystarczająca pewność, że dotacje dotyczące wykonanych inwestycji zostaną otrzymane i nie będą podlegały zwrotowi.

15. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2019	Na dzień 31 grudnia 2018
Nagrody jubileuszowe	93	93
Odprawy emerytalno-rentowe	48	47
Wynagrodzenia i pozostałe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	189	183
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych razem	330	323
W tym krótkoterminowe	175	190
W tym długoterminowe	155	133

W dniu 12 grudnia 2019 roku OPL S.A. zawarła ze Związkami Zawodowymi Umowę Społeczną na lata 2020-2021 (patrz Nota 13) na mocy której Spółka, w ramach wynegocjowanego programu optymalizacji zatrudnienia, zobowiązała się do dodatkowych wpłat w łącznej wysokości 19 milionów złotych na pracownicze programy socjalne prowadzone przez Spółkę. W związku z tym, kwota ta została ujęta jako pozostałe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz koszt świadczeń pracowniczych za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2019 roku.

15.1. Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalno-rentowe

Niektórzy pracownicy Spółki mają prawo do długoterminowych świadczeń pracowniczych zgodnie z zasadami wynagradzania Spółki (patrz Nota 31.22). Świadczenia te nie są wypłacane z określonego funduszu. Zmiany bieżącej i bilansowej wartości zobowiązań z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2019 i 2018 roku przedstawiają się następująco:

(w milionach złotych)

12 miesięcy do 31 grudnia 2019

	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno- rentowe	Razem
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na początek okresu	93	47	140
Koszty bieżącego zatrudnienia ⁽¹⁾	7	2	9
Koszty przeszłego zatrudnienia ^{(1) (4)}	(7)	(10)	(17)
Koszty dyskonta ⁽²⁾	2	2	4
Wypłaty świadczeń	(14)	(1)	(15)
Straty aktuarialne za okres	12 ⁽¹⁾	8 ⁽³⁾	20
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na koniec okresu	93	48	141
Średnioważona zapadalność (w latach)	7	13	9

⁽¹⁾ Ujęte w kosztach świadczeń pracowniczych w rachunku zysków i strat.⁽²⁾ Ujęte w kosztach dyskonta w rachunku zysków i strat.⁽³⁾ Ujęte w stratach aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.⁽⁴⁾ Obejmuje wpływ ograniczenia świadczeń w wysokości 24 milionów złotych wynikający z Umowy Społecznej zawartej 12 grudnia 2019 roku (patrz Nota 13).

(w milionach złotych)

12 miesięcy do 31 grudnia 2018

	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno- rentowe	Razem
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na początek okresu	92	42	134
Koszty bieżącego zatrudnienia ⁽¹⁾	8	2	10
Koszty dyskonta ⁽²⁾	3	1	4
Wypłaty świadczeń	(14)	(3)	(17)
Straty aktuarialne za okres	4 ⁽¹⁾	5 ⁽³⁾	9
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na koniec okresu	93	47	140
Średnioważona zapadalność (w latach)	7	13	9

⁽¹⁾ Ujęte w kosztach świadczeń pracowniczych w rachunku zysków i strat.⁽²⁾ Ujęte w kosztach dyskonta w rachunku zysków i strat.⁽³⁾ Ujęte w stratach aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Wycena zobowiązań na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku została przeprowadzona przy użyciu następujących założeń:

	<i>Na dzień 31 grudnia 2019</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>
Stopa dyskontowa	1,9%	2,9%
Długoterminowa stopa wzrostu wynagrodzeń	2,5%	2,5%

Zmiana stopy dyskontowej o 0,5 p.p. spowodowałaby wzrost lub spadek bieżącej/bilansowej wartości zobowiązań z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych o 6 milionów złotych na dzień 31 grudnia 2019 roku.

15.2. Program płatności opartych na akcjach rozliczany w formie środków pieniężnych

W dniu 4 września 2017 roku, Rada Nadzorcza OPL S.A. przyjęła program motywacyjny („program”) dla kluczowej kadry kierowniczej Grupy Orange Polska („uczestnicy”), oparty na instrumentach pochodnych („akcje fantomowe”), których instrumentem bazowym są akcje Orange Polska S.A. notowane na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Celem programu jest stworzenie dodatkowych czynników, które zmotywują osoby na stanowiskach kierowniczych wyższego szczebla do osiągnięcia średnioterminowych celów komercyjnych i finansowych wynikających ze strategii Orange Polska oraz które doprowadzą do wzrostu wartości akcji Spółki.

Warunki programu są następujące:

- a. Udział w programie jest dobrowolny.
- b. Uczestnicy na początku programu mogli nabyć łącznie do 2.315.000 akcji fantomowych z puli podstawowej po cenie 1 złoty za każdą akcję.
- c. W przypadku spełnienia określonych warunków dotyczących średniego kursu akcji Orange Polska oraz rankingu NPS (*Net Promoter Score*), uczestnicy nabędą w czwartym kwartale 2020 roku dodatkowe pakiety do odpowiednio 1.438.500 oraz 616.500 akcji fantomowych, po cenie 1 złoty za każdą akcję.
- d. Akcje fantomowe zostaną wykupione od uczestników przez Spółkę po średnim kursie akcji Orange Polska w pierwszym kwartale 2021 roku, jednak wyłącznie pod warunkiem, że będzie on nie niższy od średniego kursu zamknięcia akcji Orange Polska w trzecim kwartale 2017 roku. W przeciwnym wypadku akcje fantomowe nie zostaną wykupione, co będzie oznaczać utratę środków zainwestowanych przez uczestników.

Poniższe tabele przedstawiają liczbę oraz średnią wartość godziwą akcji fantomowych oraz opcji na akcje fantomowe przyznane przez OPL S.A.:

(liczba)

	<i>Akcje fantomowe - pula podstawowa</i>	<i>Opcje na dodatkowe akcje fantomowe</i>	
		<i>Warunek NPS</i>	<i>Warunek kursu akcji</i>
Stan na dzień 1 stycznia 2019 roku	1.980.000	513.000	1.197.000
Utracone w ciągu roku	(30.000)	(31.500)	(73.500)
Stan na dzień 31 grudnia 2019 roku	1.950.000	481.500	1.123.500
Średnia wartość godziwa jednostki (w złotych) na dzień 31 grudnia 2019 roku	5,19	5,19	1,55

(liczba)

	<i>Akcje fantomowe - pula podstawowa</i>	<i>Opcje na dodatkowe akcje fantomowe</i>	
		<i>Warunek NPS</i>	<i>Warunek kursu akcji</i>
Stan na dzień 1 stycznia 2018 roku	2.000.000	549.000	1.281.000
Przyznane w ciągu roku	15.000	4.500	10.500
Utracone w ciągu roku	(35.000)	(40.500)	(94.500)
Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku	1.980.000	513.000	1.197.000
Średnia wartość godziwa jednostki (w złotych) na dzień 31 grudnia 2018 roku	2,01	2,01	0,36

Poniższe tabele przedstawiają główne założenia przyjęte do kalkulacji wartości godziwej akcji fantomowych oraz opcji na akcje fantomowe przyznane przez OPL S.A. na dzień 31 grudnia 2019 oraz 2018 roku:

Na dzień 31 grudnia 2019 roku

	Akcje fantomowe - pula podstawowa	Opcje na dodatkowe akcje fantomowe	
		Warunek NPS	Warunek kursu akcji
Cena wykonania (w złotych)	1,00	1,00	1,00
Bariera (w złotych)	5,46	5,46	7,50 – 13,00
Oczekiwana zmienność	34%	34%	34%
Stopa procentowa wolna od ryzyka	1,69%	1,69%	1,69%
Stopa dywidendy ⁽¹⁾	0,00%	0,00%	0,00%
	1 kwartał	4 kwartał	4 kwartał
Termin wygaśnięcia	2021 roku	2020 roku	2020 roku
Przyjęty model	Black-Scholes	Black-Scholes	Black-Scholes
	30 września	1 października	1 października
Data zakończenia okresu nabywania uprawnień	2019 roku	2020 roku	2020 roku

⁽¹⁾ Stopa dywidendy nie zakłada wypłaty dywidendy w 2020 roku, co odpowiada średniej z oczekiwań rynkowych i nie oznacza prognozy ani zobowiązania Spółki w zakresie wypłat dywidendy w przyszłości.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku

	Akcje fantomowe - pula podstawowa	Opcje na dodatkowe akcje fantomowe	
		Warunek NPS	Warunek kursu akcji
Cena wykonania (w złotych)	1,00	1,00	1,00
Bariera (w złotych)	5,46	5,46	7,50 – 13,00
Oczekiwana zmienność	30%	30%	30%
Stopa procentowa wolna od ryzyka	1,81%	1,81%	1,81%
Stopa dywidendy ⁽¹⁾	0,93%	0,93%	0,93%
	1 kwartał	4 kwartał	4 kwartał
Termin wygaśnięcia	2021 roku	2020 roku	2020 roku
Przyjęty model	Black-Scholes	Black-Scholes	Black-Scholes
	30 września	1 października	1 października
Data zakończenia okresu nabywania uprawnień	2019 roku	2020 roku	2020 roku

⁽¹⁾ Stopa dywidendy zakłada wypłatę dywidendy w wysokości 0,10 złotej na akcję w 2020 roku, co odpowiada średniej z oczekiwań rynkowych i nie oznacza prognozy ani zobowiązania Spółki w zakresie wypłat dywidendy w przyszłości.

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2019 i 2018 roku wartość godziwa otrzymanych usług rozpoznanych w kosztach świadczeń pracowniczych wyniosła odpowiednio 10 milionów złotych i 3 miliony złotych. Wartość bilansowa zobowiązań rozpoznanych jako zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku wyniosła odpowiednio 13 milionów złotych i 3 miliony złotych.

16. Przychody i koszty finansowe

(w milionach złotych)

12 miesięcy do 31 grudnia 2019

	Aktywa finansowe		Zobowiązania finansowe		Instrumenty pochodne			Pozycje nie-finansowe ⁽³⁾	Razem
	Inwestycje w jednostki zależne	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	W wartości godziwej przez inne całkowite dochody ⁽¹⁾	Zobowiązania z tytułu leasingu Dane według MSSF 16	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Zabezpieczające	Przeznaczone do obrotu ⁽²⁾		
Przychody z dywidend	21	-	-	-	-	-	-	-	21
Przychody odsetkowe	-	39	3	-	-	-	-	-	42
Koszty odsetkowe od zobowiązań z tytułu leasingu	-	-	-	(50)	-	-	-	-	(50)
Pozostałe koszty odsetkowe i koszty finansowe, w tym:	-	(1)	-	-	(158)	(71)	(10)	-	(240)
– koszty odsetkowe	-	-	-	-	(162) ⁽⁴⁾	(76)	(7)	-	(245)
– zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	(1)	-	-	4	(4)	(3)	-	(4)
– nieefektywność na instrumentach pochodnych zabezpieczających ryzyko stopy procentowej ⁽⁵⁾	-	-	-	-	-	9	-	-	9
Koszty dyskonta	-	-	-	-	(33)	-	1	(15)	(47)
– w tym zyski z tytułu różnic kursowych	-	-	-	-	1	-	1	-	2
Całkowite koszty finansowe netto	21	38	3	(50)	(191)	(71)	(9)	(15)	(274)
Przychody/(koszty) odsetkowe	-	9 ⁽⁶⁾	-	-	(1)	-	-	-	8
Odpisy aktualizujące	-	(125)	(7)	-	-	-	-	-	(132)
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	(2)	-	7	-	-	(2)	-	3
Koszty świadczeń pracowniczych	-	-	-	-	-	3	2	-	5
Pozycje ujęte w zysku z działalności operacyjnej	-	(118)	(7)	7	(1)	3	-	-	(116)

⁽¹⁾ Wybrane należności handlowe ze sprzedaży telefonów komórkowych w systemie ratalnym (patrz Nota 12.1).⁽²⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.⁽³⁾ Zawiera głównie rezerwy i świadczenia pracownicze.⁽⁴⁾ Zawiera głównie koszty odsetkowe od pożyczek od jednostki powiązanej.⁽⁵⁾ Nieefektywność zabezpieczenia wynika głównie z ustanowienia powiązania zabezpieczającego z instrumentami pochodnymi z wartością początkową.⁽⁶⁾ Odsetki za zwłokę w zapłacie należności handlowych.

(w milionach złotych)

12 miesięcy do 31 grudnia 2018

	Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu			Zobowiązania z tytułu leasingu Dane według MSR 17	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		Instrumenty pochodne		Pozycje nie-finansowe ⁽²⁾	Razem
	Inwestycje w jednostki zależne	Należności handlowe	Inne		Zabezpieczające	Przeznaczone do obrotu ⁽¹⁾				
Przychody z dywidend	23	-	-	-	-	-	-	-	-	23
Przychody odsetkowe	-	36	3	-	-	-	-	-	-	39
Koszty odsetkowe od zobowiązań z tytułu leasingu	-	-	-	(4)	-	-	-	-	-	(4)
Pozostałe koszty odsetkowe i koszty finansowe, w tym:	-	-	-	-	(228)	(16)	(14)	-	-	(258)
– koszty odsetkowe	-	-	-	-	(141) ⁽³⁾	(116)	(15)	-	-	(272)
– zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	-	-	-	(87)	86	1	-	-	-
– nieefektywność na instrumentach pochodnych zabezpieczających ryzyko stopy procentowej ⁽⁴⁾	-	-	-	-	-	14	-	-	-	14
Koszty dyskonta – w tym zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	-	-	-	(50)	-	2	(34)	(82)	(82)
	-	-	-	-	(9)	-	2	(2)	(9)	(9)
Całkowite koszty finansowe netto	23	36	3	(4)	(278)	(16)	(12)	(34)	(282)	
Przychody odsetkowe	-	9 ⁽⁵⁾	-	-	-	-	-	-	-	9
Odpisy aktualizujące	(5)	(160)	3	-	-	-	-	-	-	(162)
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	3	-	-	(10)	-	23	(12)	4	4
Pozycje ujęte w zysku z działalności operacyjnej	(5)	(148)	3	-	(10)	-	23	(12)	(149)	

⁽¹⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.⁽²⁾ Zawiera głównie rezerwy i świadczenia pracownicze.⁽³⁾ Zawiera głównie koszty odsetkowe od pożyczek od jednostki powiązanej.⁽⁴⁾ Nieefektywność zabezpieczenia wynika głównie z ustanowienia powiązania zabezpieczającego z instrumentami pochodnymi z wartością początkową.⁽⁵⁾ Odsetki za zwłokę w zapłacie należności handlowych.

17. Zadłużenie wobec jednostek powiązanych

(w milionach w danej walucie)

Kredytodawca	Termin spłaty	Kwota pozostała do spłaty na dzień ⁽¹⁾			
		31 grudnia 2019		31 grudnia 2018	
		Waluta	PLN	Waluta	PLN
O oprocentowaniu zmiennym					
Atlas Services Belgium S.A. (EUR)	20 maja 2019	-	-	480	2.065
Atlas Services Belgium S.A. (EUR)	20 maja 2021	190	809	190	817
Atlas Services Belgium S.A. (PLN)	20 czerwca 2021	2.700	2.700	2.698	2.698
Atlas Services Belgium S.A. (PLN) ⁽²⁾	25 marca 2022	678	678	997	997
Atlas Services Belgium S.A. (PLN)	20 maja 2024	1.499	1.499	-	-
Depozyty otrzymane w ramach umowy konsolidacji sald (PLN)	2 stycznia 2020	54	54	-	-
O oprocentowaniu stałym					
Atlas Services Belgium S.A. (PLN)	27 marca 2023	756	756	755	755
Integrated Solutions Sp. z o.o. (EUR)	7 czerwca 2021	1	2	1	4
Pożyczki od jednostek powiązanych			6.498		7.336
Obligacje krótkoterminowe (PLN) ⁽³⁾	-	-	-	111	111
Zadłużenie wobec jednostek powiązanych razem			6.498		7.447
W tym krótkoterminowe				66	2.187
W tym długoterminowe				6.432	5.260

⁽¹⁾ Dane zawierają naliczone odsetki oraz prowizje aranżacyjne.

⁽²⁾ Odnawialna linia kredytowa.

⁽³⁾ Krótkoterminowe obligacje wyemitowane do spółek zależnych w ramach Programu Emisji Obligacji Orange Polska S.A. z dnia 15 lipca 2002 roku, zakończonego w 2019 roku.

W dniu 11 lutego 2019 roku Spółka oraz Atlas Services Belgium S.A., spółka zależna od Orange S.A., zawarły umowę o pożyczkę w wysokości 1.500 milionów złotych z terminem spłaty przypadającym w maju 2024 roku. Nowa pożyczka wraz z odnawialną linią kredytową zapewniły bezgotówkowe refinansowanie umowy pożyczki w wysokości 480 milionów euro, udzielonej przez Atlas Services Belgium S.A., wygasłej w maju 2019 roku.

W dniu 4 grudnia 2019 roku Spółka oraz jej spółki zależne zawarły umowę konsolidacji sald („Cash Pool”), na podstawie której spółki zależne deponują nadwyżki finansowe w Spółce.

Średnioważone efektywne oprocentowanie pożyczek od jednostki powiązanej, bez uwzględnienia oraz z uwzględnieniem wpływu instrumentów swap, wynosiło odpowiednio 2,45% i 3,10% na dzień 31 grudnia 2019 roku (1,94% i 3,46% na dzień 31 grudnia 2018 roku).

18. Zobowiązania wynikające z działalności finansowej

Zobowiązania wynikające z działalności finansowej to zobowiązania, w przypadku których przepływy pieniężne zostały zaklasyfikowane, lub przyszłe przepływy pieniężne zostaną zaklasyfikowane, w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych jako przepływy pieniężne z działalności finansowej.

Poniższe tabele przedstawiają uzgodnienie zobowiązań Spółki wynikających z działalności finansowej oraz instrumentów pochodnych (zobowiązań pomniejszonych o aktywa) zabezpieczających te zobowiązania:

(w milionach złotych)

<i>Nota</i>	<i>Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego</i>	<i>Zadłużenie wobec jednostek powiązanych</i> 17	<i>Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu</i>	<i>Instrumenty pochodne zabezpieczające zobowiązania z tytułu działalności finansowej</i> ⁽¹⁾ 21	<i>Zobowiązania z tytułu działalności finansowej razem</i>
Kwota pozostała do spłaty na dzień 31 grudnia 2018 roku	177	7.447	18	(50)	7.592
Wpływ wdrożenia MSSF 16	1.375	-	-	-	1.375
Kwota pozostała do spłaty na dzień 1 stycznia 2019 roku	1.552	7.447	18	(50)	8.967
Przepływy pieniężne netto:	(299)	(1.105)	41	(16)	(1.379)
– z działalności finansowej	(268)	(945)	42	58	(1.113)
– z działalności operacyjnej ⁽²⁾	(31)	(160)	(1)	(74)	(266)
Zmiany bezgotówkowe:	707	156	1	84	948
– (zyski)/straty z tytułu różnic kursowych	(7)	(4)	-	4	(7)
– zmiana wartości godziwej, z wyłączeniem różnic kursowych	-	-	-	80	80
– inne zmiany	714 ⁽³⁾	160 ⁽⁴⁾	1 ⁽⁴⁾	-	875
Kwota pozostała do spłaty na dzień 31 grudnia 2019 roku	1.960	6.498	60	18	8.536

⁽¹⁾ Zawiera instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie zobowiązań wynikających z działalności finansowej.

⁽²⁾ Zawiera zapłacone odsetki.

⁽³⁾ Zawiera głównie rozpoznanie nowych umów i modyfikację istniejących umów.

⁽⁴⁾ Zawiera naliczone odsetki oraz prowizje aranżacyjne.

(w milionach złotych)

Nota	Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	Zadłużenie wobec jednostek powiązanych 17	Pozostałe	Instrumenty	Zobowiązania z tytułu działalności finansowej razem
			zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego o kosztu	pochothane zabezpieczające zobowiązania z tytułu działalności finansowej ⁽¹⁾ 21	
Kwota pozostała do spłaty na dzień 1 stycznia 2018 roku	81	7.044	24	26	7.175
Przepływy pieniężne netto:	(44)	177	(9)	(108)	16
– z działalności finansowej	(40)	309	(9)	-	260
– z działalności operacyjnej ⁽²⁾	(4)	(132)	-	(108)	(244)
Zmiany bezgotówkowe:	140	226	3	32	401
– (zyski)/straty z tytułu różnic kursowych	-	86	1	(87)	-
– zmiana wartości godziwej, z wyłączeniem różnic kursowych	-	-	-	119	119
– inne zmiany	140 ⁽³⁾	140 ⁽⁴⁾	2	-	282
Kwota pozostała do spłaty na dzień 31 grudnia 2018 roku	177	7.447	18	(50)	7.592

⁽¹⁾ Zawiera instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie zobowiązań wynikających z działalności finansowej.⁽²⁾ Zawiera zapłacone odsetki.⁽³⁾ Wynika głównie z rozpoznania nowych umów.⁽⁴⁾ Zawiera naliczone odsetki oraz prowizje aranżacyjne.

19. Inwestycje w jednostki zależne

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2019			Na dzień 31 grudnia 2018		
	Koszt	Odpis aktualizujący	Wartość netto	Koszt	Odpis aktualizujący	Wartość netto
BlueSoft Sp. z o.o.	168	-	168	-	-	-
Integrated Solutions Sp. z o.o.	20	-	20	20	-	20
TP TelTech Sp. z o.o.	41	-	41	41	-	41
Orange Energia Sp. z o.o.	44	-	44	44	-	44
Orange Szkolenia Sp. z o.o.	15	-	15	15	-	15
Telefony Podlaskie S.A.	20	-	20	20	-	20
Orange Retail S.A.	25	-	25	25	-	25
Pozostałe jednostki zależne	1	-	1	11	(5)	6
Inwestycje w jednostki zależne razem	334	-	334	176	(5)	171

Na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku Spółka posiadała bezpośrednio następujące udziały w jednostkach zależnych:

Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	Udział w kapitale posiadany przez OPL S.A. bezpośrednio		Udział w kapitale posiadany przez OPL S.A. bezpośrednio i pośrednio	
			31 grudnia 2019	31 grudnia 2018	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Integrated Solutions Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Dostarczanie zintegrowanych rozwiązań z zakresu IT oraz infrastruktury sieciowej.	100%	100%	100%	100%
TP TelTech Sp. z o.o.	Łódź, Polska	Projektowanie i budowa systemów telekomunikacyjnych, obsługa sieci telekomunikacyjnych, monitorowanie sygnałów alarmowych.	100%	100%	100%	100%
BlueSoft Sp. z o.o. ⁽¹⁾	Warszawa, Polska	Świadczenie usług i rozwiązań dla IT.	100%	-	100%	-
Orange Energia Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Sprzedaż energii elektrycznej.	100%	100%	100%	100%
Orange Szkolenia Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Usługi szkoleniowe i hotelowe, agent ubezpieczeniowy.	100%	100%	100%	100%
Telefony Podlaskie S.A.	Sokołów Podlaski, Polska	Lokalny operator telefonii stacjonarnej, Internetu i telewizji kablowej.	89,3%	89,3%	89,3%	89,3%
Orange Retail S.A.	Modlnica, Polska	Wynajem salonów sprzedaży.	100%	100%	100%	100%
Pracownicze Towarzystwo Emerytalne Orange Polska S.A.	Warszawa, Polska	Zarządzanie pracowniczym funduszem emerytalnym.	95,6%	95,8%	100%	100%
Fundacja Orange	Warszawa, Polska	Działalność charytatywna.	100%	100%	100%	100%
Telekomunikacja Polska Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Brak działalności operacyjnej.	100%	100%	100%	100%
Orange Real Estate Sp. z o.o. ⁽²⁾	Warszawa, Polska	Zarządzanie i utrzymanie nieruchomości.	-	100%	-	100%

⁽¹⁾ Spółka została nabyta w czerwcu 2019 roku.

⁽²⁾ Spółka została sprzedana w styczniu 2019 roku.

Na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Spółkę w podmiotach zależnych był równy udziałowi Spółki w kapitałach tych jednostek.

Ponadto OPL S.A. i T-Mobile Polska S.A. posiadają po 50% udziałów w NetWorkS! Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Spółka została zaklasyfikowana jako wspólne działanie, ponieważ przedmiotem jej działalności jest zarządzanie, rozwój i utrzymanie sieci będących własnością OPL S.A. i T-Mobile Polska S.A. NetWorkS! Sp. z o.o. powstała w związku z umową o współkorzystanie z mobilnych sieci dostępowych zawartą pomiędzy dwoma operatorami. Umowa ta została zawarta w 2011 roku na okres 15 lat z możliwością przedłużenia i również jest zaklasyfikowana jako wspólne działanie dla celów księgowych.

W dniu 12 czerwca 2019 roku, Spółka nabyła 100% udziałów w BlueSoft Sp. z o.o. („BlueSoft”). BlueSoft świadczy różnorodne usługi informatyczne w obszarach tworzenia i integracji aplikacji, dostosowywania systemów do potrzeb klienta, analityki i usług w chmurze. Zgodnie z umową, łączna wartość transakcji wynosi 183 miliony złotych i zawiera cenę nabycia w kwocie 168 milionów złotych oraz wynagrodzenie za usługi świadczone po zamknięciu transakcji, których wartość została obecnie oszacowana na 15 milionów złotych. Część ceny nabycia, w kwocie 133 milionów złotych, została zapłacona w momencie zawarcia umowy. Pozostała część, obecnie oszacowana na 35 milionów złotych, stanowi wynagrodzenie warunkowe, które zostanie

rozliczone przed końcem 2022 roku w oparciu o osiągnięcie przez BlueSoft określonych celów finansowych w latach 2019 i 2020, a także jest uzależnione od spełnienia określonych innych warunków prawnych. Wynagrodzenie za usługi świadczone po zamknięciu transakcji zostanie ujęte jako koszt integracji nowej jednostki zależnej i zostanie rozpoznane w rachunku zysków i strat w latach 2019–2021.

20. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2019</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>
Środki pieniężne na bieżących rachunkach bankowych i depozyty jednodniowe	85	89
Rachunki bankowe przeznaczone dla dotacji inwestycyjnych (patrz Nota 14.2)	228	245
Depozyty w Orange S.A.	29	203
Depozyty bankowe do 3 miesięcy	1	1
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych razem	343	538

Nadwyżki środków pieniężnych Spółki inwestowane są w krótkoterminowe płynne instrumenty finansowe - głównie depozyty bankowe oraz depozyty w Orange S.A. w ramach umowy scentralizowanego zarządzania płynnością. Lokaty krótkoterminowe zakładane są na okresy od jednego dnia do trzech miesięcy. Instrumenty te przynoszą oprocentowanie, którego wysokość zależy od bieżących stóp rynku pieniężnego oraz długości inwestycji.

Maksymalną ekspozycję Spółki na ryzyko kredytowe na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego odzwierciedla wartość bilansowa środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych. Spółka lokuje środki pieniężne i ich ekwiwalenty w Orange S.A. i na rachunkach prowadzonych przez wiodące instytucje finansowe posiadające rating inwestycyjny. Limity transakcyjne dotyczące kontrahentów służą monitorowaniu wielkości ekspozycji na ryzyko kredytowe. W przypadku pogorszenia się kondycji finansowej kontrahenta, Spółka stosuje odpowiednie środki w celu ograniczenia ryzyka utraty jego wypłacalności.

21. Instrumenty pochodne

Na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku portfel instrumentów pochodnych Spółki stanowiły instrumenty finansowe, dla których nie istniał aktywny rynek, głównie transakcje swap zabezpieczające ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe, transakcje forward z rozliczeniem netto oraz opcje na akcje. W celu wyceny tych instrumentów Spółka stosuje standardowe techniki wyceny. Wartość godziwa transakcji swap/forward reprezentuje zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne, w których podstawą do kalkulacji czynników dyskontowych są odpowiednie rynkowe krzywe stóp procentowych, a kwoty wyrażone w walutach obcych są przeliczone na złote przy zastosowaniu kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego. Wartość godziwa opcji na akcje jest ustalana na podstawie modelu Blacka-Scholesa. Wycena instrumentów pochodnych jest również korygowana o ryzyko kredytowe kontrahenta (*ang. credit valuation adjustment - „CVA”*) lub własne (*ang. debit valuation adjustment - „DVA”*). Oszacowane wartości CVA i DVA były nieistotne w porównaniu z wartością godziwą instrumentów pochodnych.

Pochodne instrumenty finansowe będące w posiadaniu Spółki zostały przedstawione poniżej:

(w milionach złotych)

Rodzaj instrumentu ⁽¹⁾	Pozycja zabezpieczana	Wartość nominalna (w milionach)	Termin zapadalności	Średnia ważona cena lub stopa	Wartość godziwa	
					Składnik aktywów finansowych	Składnik zobowiązań finansowych
Instrumenty pochodne – zabezpieczenie przepływów pieniężnych						
<i>Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej</i>						
CCIRS	Pożyczka od jednostki powiązanej	187 EUR	2021	4,05 EURIB 6M + 0,28% -> WIBOR 6M + 0,54%	37	-
<i>Ryzyko stopy procentowej</i>						
IRS	Pożyczki od jednostki powiązanej	5.450 PLN	2021-2024	WIBOR 1/3/6M -> 2,13%	-	(55)
<i>Ryzyko walutowe</i>						
NDF	Zakup zapasów	158 EUR	2020	4,36	-	(10)
NDF	Zakup zapasów	1 USD	2020	3,90	-	-
<i>Ryzyko ceny akcji</i>						
Opcja na akcje	Program płatności opartych na akcjach (patrz Nota 15.2)	2 akcji	2021	5,22	4	-
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych razem					41	(65)
Instrumenty pochodne – przeznaczone do obrotu ⁽²⁾						
<i>Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej</i>						
CCIRS	Pożyczka od jednostki powiązanej	3 EUR	2021	4,05 EURIB 6M + 0,28% -> WIBOR 6M + 0,53%	1	-
<i>Ryzyko walutowe</i>						
NDF	Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz	35 EUR	2020	4,40	-	(4)
NDF	Transakcje handlowe	46 EUR	2020	4,35	-	(3)
NDF	Zobowiązania z tytułu leasingu	21 EUR	2020	4,34	-	(1)
NDF	Kredyt bankowy	2 USD	2020	3,73	-	-
NDF	Transakcje handlowe	34 USD	2020	3,86	-	(2)
NDF	Zobowiązania z tytułu leasingu	1 USD	2020	3,85	-	-
<i>Ryzyko ceny akcji</i>						
Opcja na akcje	Program płatności opartych na akcjach (patrz Nota 15.2)	2 akcji	2020-2021	5,13	3	-
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu razem					4	(10)
Instrumenty pochodne razem					45	(75)
W tym krótkoterminowe					1	(20)
W tym długoterminowe					44	(55)

⁽¹⁾ CCIRS – swap walutowo-procentowy, IRS – swap procentowy, NDF – forward z rozliczeniem netto.

⁽²⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.

(w milionach złotych)

Rodzaj instrumentu ⁽¹⁾	Pozycja zabezpieczana	Wartość nominalna (w milionach)	Termin zapadalności	Średnia ważona cena lub stopa	Wartość godziwa	
					Składnik aktywów finansowych	Składnik zobowiązań finansowych
<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>						
Instrumenty pochodne - zabezpieczenie przepływów pieniężnych						
<i>Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej</i>						
CCIRS	Pożyczki od jednostki powiązanej	667 EUR	2019-2021	4,15 EURIB 6M + 0,91% -> WIBOR 6M + 0,93%	97	-
<i>Ryzyko stopy procentowej</i>						
IRS	Pożyczki od jednostki powiązanej	5.950 PLN	2019-2022	WIBOR 1/3/6M -> 2,6%	-	(48)
<i>Ryzyko walutowe</i>						
NDF	Zakup zapasów	95 EUR	2019	4,33	-	(1)
NDF	Zakup zapasów	2 USD	2019	3,65	-	-
<i>Ryzyko ceny akcji</i>						
Opcja na akcje	Program płatności opartych na akcjach (patrz Nota 15.2)	2 akcji	2021	5,22	1	-
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych razem					98	(49)
Instrumenty pochodne - przeznaczone do obrotu ⁽²⁾						
<i>Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej</i>						
CCIRS	Pożyczka od jednostki powiązanej	3 EUR	2021	4,05 EURIB 6M + 0,28% -> WIBOR 6M + 0,53%	1	-
<i>Ryzyko walutowe</i>						
NDF	Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz	28 EUR	2019	4,36	-	(1)
NDF	Transakcje handlowe	20 EUR	2019	4,32	-	-
NDF	Kredyt bankowy	4 USD	2019	3,68	-	-
NDF	Transakcje handlowe	2 USD	2019	3,65	-	-
<i>Ryzyko ceny akcji</i>						
Opcja na akcje	Program płatności opartych na akcjach (patrz Nota 15.2)	2 akcji	2020-2021	5,13	1	-
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu razem					2	(1)
Instrumenty pochodne razem					100	(50)
W tym krótkoterminowe					52	(19)
W tym długoterminowe					48	(31)

⁽¹⁾ CCIRS – swap walutowo-procentowy, IRS – swap procentowy, NDF – forward z rozliczeniem netto.⁽²⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.

Maksymalną ekspozycję Spółki na ryzyko kredytowe odzwierciedla wartość bilansowa instrumentów pochodnych. Spółka zawiera kontrakty na instrumenty pochodne z Orange S.A. i wiodącymi instytucjami finansowymi. Spółka ustaliła limity transakcyjne dotyczące kontrahentów, służące monitorowaniu wielkości ekspozycji na ryzyko kredytowe. Limity oparte są na ratingu każdej instytucji. W przypadku pogorszenia się kondycji finansowej kontrahenta, Spółka stosuje odpowiednie środki w celu ograniczenia ryzyka utraty jego wypłacalności.

Zmiana wysokości kapitału rezerwowego z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne została zaprezentowana poniżej:

<i>(w milionach złotych)</i>	12 miesięcy do 31 grudnia 2019			12 miesięcy do 31 grudnia 2018		
	<i>Przed podatkiem</i>	<i>Podatek</i>	<i>Po podatku</i>	<i>Przed podatkiem</i>	<i>Podatek</i>	<i>Po podatku</i>
Kapitał rezerwowo z wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne, razem – początek okresu	(20)	4	(16)	(2)	-	(2)
- <i>ryzyko stopy procentowej</i>	(20)	4	(16)	5	(1)	4
- <i>ryzyko walutowe</i>	1	-	1	(7)	1	(6)
- <i>ryzyko ceny akcji</i>	(1)	-	(1)	-	-	-
Efektywna część zysków/(strat) na instrumentach zabezpieczających: ⁽¹⁾	(94)	18	(76)	(34)	7	(27)
- <i>ryzyko stopy procentowej</i>	(89)	17	(72)	(132)	25	(107)
- <i>ryzyko walutowe</i>	(9)	2	(7)	99	(18)	81
- <i>ryzyko ceny akcji</i>	4	(1)	3	(1)	-	(1)
Przeklasyfikowanie do rachunku zysków i strat, korygujące: ⁽¹⁾	67	(13)	54	21	(4)	17
- <i>koszty odsetkowe prezentowane w kosztach finansowych, netto</i>	66	(13)	53	107	(20)	87
- <i>(zyski)/straty z tytułu różnic kursowych prezentowane w kosztach finansowych, netto</i>	4	(1)	3	(86)	16	(70)
- <i>koszty świadczeń pracowniczych</i>	(3)	1	(2)	-	-	-
Zyski z tytułu różnic kursowych przeklasyfikowane do wartości początkowej zapasów	(3)	-	(3)	(5)	1	(4)
Kapitał rezerwowo z wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne, razem – koniec okresu	(50)	9	(41)	(20)	4	(16)
- <i>ryzyko stopy procentowej</i>	(43)	8	(35)	(20)	4	(16)
- <i>ryzyko walutowe</i>	(7)	1	(6)	1	-	1
- <i>ryzyko ceny akcji</i>	-	-	-	(1)	-	(1)

⁽¹⁾ Rozpoznane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w zyskach/stratach z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne.

Przewiduje się, że zyski/straty z wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne skumulowane w kapitale rezerwowym z wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne na dzień 31 grudnia 2019 roku wpłyną na rachunek zysków i strat w latach 2020-2024.

22. Wartość godziwa instrumentów finansowych

22.1. Pomiar wartości godziwej

W odniesieniu do instrumentów finansowych, które po początkowym ujęciu wyceniane są w wartości godziwej, Spółka klasyfikuje zasady pomiaru wartości godziwej wykorzystując poniższą hierarchię odzwierciedlającą wagę danych źródłowych wykorzystywanych do wyceny:

- Poziom 1: kwotowania (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- Poziom 2: dane źródłowe inne niż kwotowania zaliczane do Poziomu 1, które są obserwowalne dla danego składnika aktywów lub zobowiązań w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (jako pochodne cen),
- Poziom 3: dane źródłowe dla danego składnika aktywów lub zobowiązań, które nie są oparte na obserwowalnych danych rynkowych (jako dane źródłowe nieobserwowalne).

Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe Spółki, które po początkowym ujęciu wyceniane są w wartości godziwej, obejmują instrumenty pochodne prezentowane w Nocie 21 oraz wybrane należności handlowe ze sprzedaży telefonów komórkowych w systemie ratalnym opisane w Nocie 12.1. Spółka klasyfikuje powyższe aktywa i zobowiązania finansowe do Poziomu 2 pomiaru wartości godziwej.

22.2. Porównanie wartości godziwej i wartości bilansowej instrumentów finansowych

Na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku wartość bilansowa instrumentów finansowych Spółki (bez uwzględnienia zobowiązań z tytułu leasingu), z wyjątkiem zobowiązań z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości, była zbliżona do ich wartości godziwej ze względu na krótki okres zapadalności tych instrumentów, ich gotówkowy charakter, zmienne oprocentowanie lub nieistotną różnicę pomiędzy pierwotnymi efektywnymi stopami procentowymi a aktualnymi stopami rynkowymi.

Poniżej przedstawione zostało porównanie wartości bilansowej i wartości godziwej zobowiązań z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości, dla których szacowana wartość godziwa odbiega od wartości bilansowej z powodu znaczącej zmiany pomiędzy pierwotnymi efektywnymi stopami procentowymi a aktualnymi stopami rynkowymi:

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2019		Na dzień 31 grudnia 2018		
	Nota	Wartość bilansowa	Szacowana wartość godziwa Poziom 2	Wartość bilansowa	Szacowana wartość godziwa Poziom 2
		Zobowiązania z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości	14.1	498	563

Wartość godziwa instrumentów finansowych została ustalona poprzez zdyskontowanie wartości umownych przyszłych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych obowiązujących dla danej waluty. Wartości godziwe obliczone w walutach obcych są przeliczane na złote przy zastosowaniu kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego i korygowane o własne ryzyko kredytowe. Oszacowane wartości DVA były nieistotne w porównaniu z wartością godziwą instrumentów finansowych.

23. Cele i polityka zarządzania ryzykiem finansowym

23.1. Zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Spółka jest narażona na ryzyka finansowe związane przede wszystkim z instrumentami finansowymi emitowanymi lub posiadanymi w ramach działalności operacyjnej i finansowej. Ryzyko to można określić jako ryzyko rynkowe (w skład którego wchodzi ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej i ryzyko ceny akcji OPL S.A.), ryzyko płynności oraz ryzyko kredytowe. Spółka zarządza ryzykiem finansowym w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu zmian kursów walutowych, stóp procentowych i ceny akcji, jak również w celu stabilizacji przepływów pieniężnych oraz zapewnienia odpowiedniego poziomu płynności i elastyczności finansowej.

Zasady zarządzania ryzykiem finansowym w Spółce zostały zatwierdzone przez Zarząd. Zarządzanie ryzykiem finansowym jest zgodne ze strategiami opracowanymi przez Komitet ds. Skarbu będący pod bezpośrednim nadzorem Członka Zarządu ds. Finansów.

Polityka zarządzania ryzykiem finansowym określa zasady oraz zakres odpowiedzialności w obszarze zarządzania ryzykiem finansowym, a w szczególności definiuje następujące obszary:

- miary ryzyka używane do identyfikacji oraz oceny ekspozycji na ryzyka finansowe,
- wybór odpowiednich instrumentów zabezpieczających przed zidentyfikowanymi ryzykami,
- metodologię wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych,
- limity transakcyjne oraz ratingi kredytowe kontrahentów, z którymi Spółka zawiera transakcje zabezpieczające.

23.2. Rachunkowość zabezpieczeń

Spółka zawiera liczne transakcje terminowe w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem walutowym, ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem ceny akcji OPL S.A. Instrumenty pochodne używane przez Spółkę to swapy walutowo-procentowe, swapy walutowe, swapy procentowe, opcje walutowe, walutowe kontrakty forward z dostawą i bez dostawy oraz opcje na akcje.

Pewne instrumenty pochodne używane przez Spółkę są klasyfikowane jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych. Spółka stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSSF 9 (patrz Nota 31.18). Zabezpieczenie przepływów pieniężnych pozwala wyeliminować zmienność przyszłych przepływów pieniężnych wynikającą z danego ryzyka, która mogłaby wpływać na rachunek zysków i strat. Warunki instrumentów zabezpieczających są zgodne z warunkami zabezpieczanych pozycji. Spółka ustaliła współczynnik zabezpieczenia na poziomie 1:1, ponieważ ryzyka powiązane z instrumentami zabezpieczającymi są identyczne z zabezpieczanymi ryzykami. Efektywność zabezpieczenia ustala się w momencie ustanowienia powiązania zabezpieczającego oraz w ramach okresowej prospektywnej oceny efektywności, aby zapewnić istnienie powiązania ekonomicznego między pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym.

Zgodnie z polityką Spółki instrumenty pochodne używane są wyłącznie jako narzędzie do zabezpieczania przed ryzykiem finansowym i nie są wykorzystywane do celów spekulacyjnych. Niemniej jednak niektóre instrumenty pochodne zawarte przez Spółkę nie są wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z MSSF 9 i zasady rachunkowości zabezpieczeń nie są stosowane w ich przypadku. Instrumenty pochodne klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu są traktowane przez Spółkę jako zabezpieczenie ekonomiczne, ponieważ w istocie zabezpieczają Spółkę przed ryzykiem walutowym, ryzykiem stopy procentowej bądź ryzykiem ceny akcji OPL S.A.

Szczegółowe informacje o instrumentach pochodnych wykorzystywanych przez Spółkę, wraz z opisem powiązań zabezpieczających, znajdują się w Nocie 21.

23.3. Ryzyko walutowe

Spółka jest narażona na ryzyko walutowe, którego źródłem są aktywa i zobowiązania finansowe denominowane w walutach obcych, w szczególności pożyczki od jednostek powiązanych (patrz Nota 17), zobowiązania z tytułu leasingu, kredyt bankowy oraz zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz.

Strategia zabezpieczania Spółki, minimalizująca wpływ wahań kursów walutowych, jest aktualizowana okresowo. Akceptowalny poziom ekspozycji walutowej jest wynikiem analizy ryzyka dla otwartej pozycji w danej walucie przy uwzględnieniu oczekiwań rynków finansowych co do kształtowania się kursów walutowych w określonej perspektywie czasu.

W ramach obowiązującej polityki zabezpieczeń Spółka zabezpiecza ryzyko walutowe wykorzystując głównie swapy walutowo-procentowe, swapy walutowe i walutowe kontrakty forward, które pozwalają zamienić kwotę kapitału denominowanego w walucie obcej na kwotę wyrażoną w złotych. W rezultacie zyski/straty kursowe na instrumencie pochodnym kompensują straty/zyski kursowe na pozycji zabezpieczanej. W wyniku zastosowania zabezpieczeń zmienność kursów walutowych ma ograniczony wpływ na rachunek zysków i strat.

Nieefektywność zabezpieczenia może wynikać z walutowego spreadu bazowego ujętego w instrumencie zabezpieczającym, który nie występuje w instrumencie zabezpieczanym, różnicy pomiędzy ryzykiem kredytowym kontrahenta oraz własnym i zmian prognozowanych kwot przepływów pieniężnych z pozycji zabezpieczanych.

Tabela poniżej przedstawia wskaźniki zabezpieczenia ryzyka walutowego dla głównych ekspozycji walutowych Spółki. Wskaźnik zabezpieczenia ryzyka porównuje wartość zabezpieczonej części ekspozycji walutowej z wartością całej ekspozycji.

Ekspozycja walutowa	Wskaźnik zabezpieczenia	
	Na dzień 31 grudnia 2019	Na dzień 31 grudnia 2018
Pożyczki od jednostek powiązanych i kredyt bankowy	99,7%	99,9%
Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz	44,6%	27,8%
Zobowiązania z tytułu leasingu	13,4%	Nie dotyczy

Ponadto Spółka aktywnie zarządza ryzykiem walutowym związanym z wydatkami operacyjnymi oraz inwestycyjnymi.

Do pomiaru ryzyka walutowego Spółka wykorzystuje opisaną poniżej analizę wrażliwości.

W tabeli poniżej zaprezentowane zostały główne ekspozycje walutowe Spółki (po uwzględnieniu zabezpieczeń) oraz potencjalne zyski/straty kursowe na tych ekspozycjach będące wynikiem hipotetycznej jednoprocetowej aprecjacji/deprecjacji złotego względem innych walut:

Ekspozycja walutowa	Efektywna ekspozycja po uwzględnieniu zabezpieczeń				Wrażliwość na zmianę kursu PLN względem innych walut wpływająca na rachunek zysków i strat			
	Na dzień 31 grudnia 2019		Na dzień 31 grudnia 2018		Na dzień 31 grudnia 2019		Na dzień 31 grudnia 2018	
	Waluta	PLN	Waluta	PLN	+1%	-1%	+1%	-1%
					PLN		PLN	
Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz (EUR)	43	185	73	313	2	(2)	3	(3)
Zobowiązania z tytułu leasingu (EUR)	137	583	-	-	6	(6)	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu (USD)	6	22	-	-	-	-	-	-
Razem		790		313	8	(8)	3	(3)

Analiza wrażliwości w tabeli powyżej została dokonana w oparciu o następujące założenia:

- niezabezpieczona część zdyskontowanej wartości zobowiązań stanowi ekspozycję na ryzyko walutowe (efektywna ekspozycja),
- za transakcje ograniczające ryzyko walutowe uważa się zarówno instrumenty pochodne wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, jak i te, które klasyfikowane są jako zabezpieczenie ekonomiczne,
- środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zostały wyłączone z analizy.

Zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych z tytułu planowanych transakcji ma wpływ na pozostałe kapitały rezerwowe. Analiza wrażliwości przeprowadzona przez Spółkę wykazała, że potencjalne zyski/(straty) wpływające na kapitał rezerwowy z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne, wynikające z hipotetycznej jednoprocetowej deprecjacji/aprecjacji złotego względem innych walut wyniosły na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku odpowiednio 7/(7) milionów złotych i 4/(4) miliony złotych.

23.4. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko, że wartość godziwa albo przyszłe przepływy pieniężne z instrumentu finansowego będą zmieniać się na skutek zmian stóp procentowych. Spółka posiada oprocentowane zobowiązania i aktywa finansowe składające się głównie z pożyczek od i do jednostek powiązanych, obligacji i kredytu bankowego (patrz Noty 17 i 29.2).

Strategia zabezpieczania Spółki przed ryzykiem stopy procentowej, ograniczająca wpływ niekorzystnych zmian stóp procentowych, jest aktualizowana okresowo. Preferowany podział pomiędzy zadłużeniem opartym na stałej stopie, a tym opartym na zmiennej stopie procentowej, jest wynikiem analizy wpływu potencjalnych zmian stóp procentowych na koszty finansowe.

Według obowiązującej strategii zabezpieczeń, Spółka zabezpiecza ryzyko stopy procentowej wykorzystując swapy procentowe i swapy walutowo-procentowe. W rezultacie zastosowania zabezpieczeń struktura zobowiązań zmienia się w kierunku struktury docelowej, jako że zobowiązania oparte na zmiennej/stałej stopie procentowej efektywnie zamieniane są na zobowiązania o stałej/zmiennej stopie procentowej.

Na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku stosunek długu opartego na stałej stopie procentowej do długu opartego na zmiennej stopie procentowej (z uwzględnieniem zabezpieczeń) wyniósł dla Spółki odpowiednio 95/5% i 93/7%.

Nieefektywność zabezpieczenia może wynikać z ustanowienia powiązania zabezpieczającego z instrumentami pochodnymi z wartością początkową i różnicy pomiędzy ryzykiem kredytowym kontrahenta oraz własnym.

Do pomiaru ryzyka stopy procentowej Spółka wykorzystuje opisaną poniżej analizę wrażliwości.

W tabeli poniżej zaprezentowana została analiza wrażliwości Spółki na ryzyko stopy procentowej (po uwzględnieniu zabezpieczeń) przy założeniu hipotetycznego wzrostu/spadku stóp procentowych o jeden punkt procentowy:

(w milionach złotych)

	Wrażliwość na zmianę stóp procentowych o 1 p.p.							
	Na dzień 31 grudnia 2019				Na dzień 31 grudnia 2018			
	WIBOR		EURIBOR		WIBOR		EURIBOR	
	+1 p.p.	-1 p.p.	+1 p.p.	-1 p.p.	+1 p.p.	-1 p.p.	+1 p.p.	-1 p.p.
Koszty finansowe, netto	1	(1)	(4)	4	(4)	4	(1)	1
Pozostałe kapitały rezerwowe	113	(117)	(4)	4	99	(101)	(12)	12

Analiza wrażliwości w tabeli powyżej została dokonana w oparciu o następujące założenia:

- koszty finansowe netto zawierają następujące elementy narażone na ryzyko stopy procentowej:
 - a) koszty odsetkowe od długu opartego na zmiennej stopie procentowej (po uwzględnieniu zabezpieczeń),
 - b) zmianę wartości godziwej instrumentów pochodnych niewyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające i klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu (patrz Nota 21),
- pozostałe kapitały rezerwowe obejmują zmianę wartości godziwej instrumentów pochodnych, którą uznano za efektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych (patrz Nota 21),
- na dzień 31 grudnia 2019 roku wartość długu finansowego brutto opartego na zmiennej stopie procentowej (po uwzględnieniu zabezpieczeń) wynosiła 304 miliony złotych (na dzień 31 grudnia 2018 roku 530 milionów złotych).

23.5. Ryzyko ceny akcji

Spółka jest narażona na ryzyko ceny akcji wynikające z programu płatności opartych na akcjach rozliczanego w formie środków pieniężnych (patrz Nota 15.2). Spółka zabezpiecza się przed tym ryzykiem wykorzystując opcje na akcje, w wyniku czego Spółka ma prawo do otrzymania środków pieniężnych jeśli cena akcji OPL S.A. przekroczy określony poziom. W rezultacie zyski/straty na instrumencie pochodnym kompensują straty/zyski na pozycji zabezpieczanej. Na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku program płatności opartych na akcjach rozliczany w formie środków pieniężnych był zabezpieczony w 100%.

Nieefektywność zabezpieczenia może wynikać z różnicy w cenie wykonania oraz różnych typów instrumentów zabezpieczanych i zabezpieczających, a także z różnicy pomiędzy ryzykiem kredytowym kontrahenta oraz własnym.

Analiza wrażliwości przeprowadzona przez Spółkę wykazała, że potencjalne zyski/straty wynikające z racjonalnie możliwej zmiany ceny akcji OPL S.A. miałyby nieznaczący wpływ na rachunek zysków i strat oraz pozostałe kapitały rezerwowe na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku.

23.6. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to ryzyko wystąpienia trudności w spłacie zobowiązań finansowych. Proces zarządzania ryzykiem płynności w Spółce polega na prognozowaniu przyszłych przepływów pieniężnych, analizie poziomu płynnych aktywów w relacji do przepływów pieniężnych, monitorowaniu wskaźników płynności oraz utrzymywaniu dostępu do różnych źródeł finansowania, w tym do rezerwowych linii kredytowych.

W celu zwiększenia skuteczności, proces zarządzania płynnością jest zoptymalizowany poprzez scentralizowanie funkcji skarbcowych w Spółce, gdzie płynne nadwyżki środków pieniężnych wygenerowane przez Spółkę, jak i spółki zależne, są inwestowane i zarządzane przez skarbiec centralny. Nadwyżki środków pieniężnych Spółki inwestowane są w krótkoterminowe płynne instrumenty finansowe – głównie depozyty bankowe. Ponadto umowa z Orange S.A., dotycząca scentralizowanego zarządzania płynnością, umożliwia Spółce deponowanie nadwyżek finansowych w Orange S.A.

Spółka zarządza ryzykiem płynności również poprzez utrzymywanie otwartych i niewykorzystanych linii kredytowych, które tworzą rezerwę płynności oraz zabezpieczają wypłacalność i elastyczność finansową. Wspomniana powyżej umowa z Orange S.A., dotycząca scentralizowanego zarządzania płynnością, daje Spółce dostęp do zapasowego finansowania płynności z maksymalną kwotą limitu wynoszącą 500 milionów złotych. Na dzień 31 grudnia 2019 roku Spółka nie korzystała z udostępnionego limitu. Spółka posiada również odnawialną linię kredytową od Grupy Orange do kwoty 1.500 milionów złotych oraz inne linie kredytowe do kwoty 210 milionów złotych, z czego 730 milionów złotych zostało wykorzystanych na dzień 31 grudnia 2019 roku. W związku z tym na dzień 31 grudnia 2019 roku Spółka miała niewykorzystane linie kredytowe w kwocie 1.480 milionów złotych (na dzień 31 grudnia 2018 roku było to 2.440 milionów złotych).

Ryzyko płynności jest regularnie mierzone i monitorowane przez Spółkę przy wykorzystaniu następujących wskaźników:

- wskaźniki płynności,
- analiza terminów wymagalności niezdyktowanych umownych przepływów pieniężnych z tytułu zobowiązań finansowych Spółki,
- średni czas spłaty długu.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźnik płynności (definiowany jako stosunek dostępnych źródeł środków finansowych tj. środków pieniężnych, ich ekwiwalentów i linii kredytowych oraz kwoty spłaty długu w okresie następujących 12 i 18 miesięcy) oraz wskaźnik płynności bieżącej (definiowany jako stosunek niewykorzystanych linii kredytowych i aktywów obrotowych oraz zobowiązań krótkoterminowych):

(w milionach złotych)

	Wskaźniki płynności	
	Na dzień 31 grudnia 2019	Na dzień 31 grudnia 2018
Wskaźnik płynności (z uwzględnieniem instrumentów pochodnych) - następne 12 miesięcy ⁽¹⁾	496%	120%
Niewykorzystane linie kredytowe (z wyłączeniem krótkoterminowych)	1.320	2.250
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	343	538
Spłata długu ⁽²⁾	264	2.311
Spłata zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych ⁽³⁾	71	20
Wskaźnik płynności (z uwzględnieniem instrumentów pochodnych) - następne 18 miesięcy ⁽¹⁾	43%	116%
Niewykorzystane linie kredytowe (z wyłączeniem krótkoterminowych)	1.320	2.250
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	343	538
Spłata długu ⁽²⁾	3.850	2.377
Spłata zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych ⁽³⁾	52	36
Wskaźnik płynności bieżącej (z uwzględnieniem niewykorzystanych linii kredytowych)	113%	103%
Niewykorzystane linie kredytowe (z wyłączeniem krótkoterminowych)	1.320	2.250
Aktywa obrotowe razem	3.103	3.758
Zobowiązania krótkoterminowe razem	3.919	5.856

⁽¹⁾ Wskaźnik nie zawiera przyszłych przepływów z działalności operacyjnej i inwestycyjnej, ani refinansowania długu.

⁽²⁾ Niedyskontowane umowne przepływy pieniężne od pożyczek od jednostki powiązanej, obligacji, depozytów otrzymanych w ramach umowy konsolidacji sald i kredytów bankowych.

⁽³⁾ Niedyskontowane umowne przepływy pieniężne od instrumentów pochodnych.

Analiza wymagalności dla pozostających do zapłaty niedyskontowanych umownych przepływów pieniężnych z tytułu zobowiązań finansowych Spółki na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku została przedstawiona poniżej.

Na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku kwoty w walucie zostały przeliczone na złote według kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu. Płatności odsetek wynikające z instrumentów finansowych, naliczane według zmiennej stopy procentowej, zostały wyliczone w oparciu o stopy procentowe mające zastosowanie odpowiednio na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku.

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2019									
	Niedyskontowane umowne przepływy pieniężne ⁽¹⁾									
	Długoterminowe								Razem	
	Nota	Wartość bilansowa	Do 1 roku	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	Pow. 5 lat	Razem terminowe	Razem
Pożyczki od jednostek powiązanych	17	6.498	210	3.623	748	802	1.518	-	6.691	6.901
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		60	57	4	(1)	-	-	-	3	60
Instrumenty pochodne - aktywa	21	(45)	18	(32)	-	-	-	-	(32)	(14)
Instrumenty pochodne - zobowiązania	21	75	53	18	7	5	2	-	32	85
Dług finansowy brutto po uwzględnieniu instrumentów pochodnych		6.588	338	3.613	754	807	1.520	-	6.694	7.032
Zobowiązania handlowe	14.1	2.569	2.227	144	156	24	24	72	420	2.647
Zobowiązania z tytułu leasingu	18	1.960	345	313	266	190	154	1.461	2.384	2.729
Gwarancje finansowe	27.2	-	64	-	-	-	-	-	-	64
Zobowiązania finansowe razem (łącznie z aktywami z instrumentów pochodnych)		11.117	2.974	4.070	1.176	1.021	1.698	1.533	9.498	12.472

⁽¹⁾ Obejmują zarówno płatności kapitału jak i odsetek.

(w milionach złotych)

Na dzień 31 grudnia 2018

Niedzyskontowane umowne przepływy pieniężne ⁽¹⁾

Długoterminowe

	Nota	Wartość bilansowa	Do 1 roku	Długoterminowe				Pow. 5 lat	Razem długoterminowe	Razem
				1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat			
Pożyczki od jednostki powiązanej	17	7.336	2.197	129	3.613	1.032	762	-	5.536	7.733
Obligacje	17	111	112	-	-	-	-	-	-	112
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		18	8	7	2	-	-	-	9	17
Instrumenty pochodne - aktywa	21	(100)	(18)	17	(40)	-	-	-	(23)	(41)
Instrumenty pochodne - zobowiązania	21	50	38	14	2	-	-	-	16	54
Dług finansowy brutto po uwzględnieniu instrumentów pochodnych		7.415	2.337	167	3.577	1.032	762	-	5.538	7.875
Zobowiązania handlowe	14.1	2.799	2.332	157	145	157	24	97	580	2.912
Zobowiązania z tytułu leasingu	18	177	70	42	35	29	11	-	117	187
Gwarancje finansowe	27.2	-	40	-	-	-	-	-	-	40
Zobowiązania finansowe razem (łącznie z aktywami z instrumentów pochodnych)		10.391	4.779	366	3.757	1.218	797	97	6.235	11.014

⁽¹⁾ Obejmują zarówno płatności kapitału jak i odsetek.

Średni czas spłaty kapitału dla portfela zadłużenia posiadanego na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniósł 2,4 roku (2,1 roku na dzień 31 grudnia 2018 roku).

23.7. Ryzyko kredytowe

Celem polityki zarządzania ryzykiem kredytowym jest wspieranie rozwoju Spółki przy jednoczesnej minimalizacji ryzyk finansowych poprzez działania zapewniające, że klienci i kontrahenci są zawsze w stanie zapłacić kwoty należne Spółce.

Podstawowym zadaniem Komitetu Kredytowego, podlegającego kontroli Członka Zarządu ds. Finansów, jest koordynacja i konsolidacja następujących działań z zakresu zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie OPL:

- ocena ryzyka kredytowego klientów,
- monitorowanie sytuacji biznesowej i finansowej klientów,
- zarządzanie należnościami i złymi długami.

Polityka oraz zasady zarządzania skonsolidowanym ryzykiem kredytowym w ramach Grupy zostały zatwierdzone przez Komitet Kredytowy.

W Spółce nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego.

Dodatkowe informacje dotyczące ryzyka kredytowego zawarte są w Notach 12.1, 12.2, 20 i 21.

24. Podatek dochodowy

24.1. Podatek dochodowy

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Bieżący podatek dochodowy	1	(24)
Podatek odroczone	(19)	2
Podatek dochodowy razem	(18)	(22)

Uzgodnienie pomiędzy obciążeniem z tytułu podatku dochodowego a teoretyczną kwotą podatku bazującą na ustawowej stawce podatkowej przedstawia się następująco:

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Zysk przed opodatkowaniem	106	23
Minus: Przychody z dywidend	(21)	(23)
Zysk przed opodatkowaniem, skorygowany	85	-
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%
Kwota teoretyczna podatku	(16)	-
Ulga na działalność badawczo-rozwojową	9	-
Nierozpoznane aktywo na stratę podatkową z tytułu działalności kapitałowej	(5)	(5)
Koszty niewpływające na podstawę opodatkowania	(6)	(17)
Podatek dochodowy razem	(18)	(22)

Koszty niewpływające na podstawę opodatkowania obejmują koszty indywidualnie wymienione w polskim prawie podatkowym jako niestanowiące kosztów uzyskania przychodów.

24.2. Podatek odroczony

(w milionach złotych)

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Rachunek zysków i strat	
	Na dzień	Na dzień	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Środki trwałe i wartości niematerialne oraz aktywa z tytułu prawa do użytkowania, netto	385	403	(18)	21
Niewykorzystane straty podatkowe	37	79	(42)	(79)
Należności i zobowiązania	119	80	39	-
Aktywa i koszty kontraktowe	(115)	(99)	(16)	45
Zobowiązania kontraktowe	113	132	(19)	43
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	53	52	(1)	(4)
Rezerwy	153	114	39	(23)
Dług finansowy netto	16	12	(2)	(7)
Pozostałe	(3)	(4)	1	6
Aktywa z tytułu podatku odroczonego, netto ⁽¹⁾	758	769	(19)	2
Podatek odroczony razem			(19)	2

⁽¹⁾ W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2019 i 2018 roku odpowiednio 7 milionów złotych i 4 miliony złotych zmiany aktywów z tytułu podatku odroczonego zostały ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujęte są w wysokości przewidywanej do realizacji przy wykorzystaniu przyszłych dochodów do opodatkowania oszacowanych na podstawie biznes planu zatwierdzonego przez Zarząd Orange Polska oraz przyjętego do ustalenia wartości użytkowej operatora telekomunikacyjnego (główne założenia zostały opisane w Nocie 7.1). Oszacowane przyszłe dochody do opodatkowania potwierdzają zasadność ujęcia aktywów z tytułu podatku odroczonego.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku 37 milionów złotych aktywa z tytułu podatku odroczonego jest ujęte z tytułu strat podatkowych poniesionych w 2016 i 2017 roku. W 2019 i 2018 roku OPL S.A. osiągnęła zyski podatkowe z działalności operacyjnej i wykorzystwała 667 milionów złotych strat podatkowych z lat ubiegłych, co stanowi dodatkowe potwierdzenie zasadności oceny Spółki w zakresie jej zdolności do wytworzenia przyszłych dochodów do opodatkowania umożliwiających wykorzystanie rozpoznanego aktywa z tytułu podatku odroczonego, w tym rozliczenie aktywa z tytułu podatku odroczonego od strat podatkowych z lat ubiegłych przed wygaśnięciem tych strat w latach 2022 i 2023.

Znacząca kwota aktywów Spółki z tytułu podatku odroczonego dotyczy środków trwałych i wartości niematerialnych i została ujęta głównie z tytułu różnic przejściowych wynikających z różnych stawek amortyzacji podatkowej i księgowej stosowanych przez Spółkę. W rezultacie przewidywany czas konieczny do wykorzystania tego aktywa z tytułu podatku odroczonego zależy od okresów użytkowania składników środków trwałych i wartości

niematerialnych oszacowanych dla celów rachunkowych i podatkowych. Zgodnie z oczekiwaniami większość podatku odroczonego od środków trwałych i wartości niematerialnych zostanie wykorzystana po 2023 roku.

Wartość nierozpoznanych aktywów z tytułu podatku odroczonego dotyczy różnic przejściowych, które zdaniem Zarządu Spółki mogą nie zostać wykorzystane podatkowo. Na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku różnice przejściowe, dla których nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego, wyniosły odpowiednio 56 milionów złotych i 53 miliony złotych, w tym odpowiednio 51 milionów złotych i 27 milionów złotych dotyczy poniesionych strat podatkowych z działalności kapitałowej, w stosunku do których oczekuje się, że nie zostaną wykorzystane.

25. Kapitał własny

25.1. Kapitał zakładowy

Na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku kapitał zakładowy Spółki wynosił 3.937 milionów złotych i był podzielony na 1.312 milionów w pełni opłaconych akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 3 złote każda.

Struktura własnościowa kapitału zakładowego na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku była następująca:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2019</i>			<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>		
	<i>% ogólnej liczby głosów</i>	<i>% ogólnej liczby akcji</i>	<i>Wartość nominalna</i>	<i>% ogólnej liczby głosów</i>	<i>% ogólnej liczby akcji</i>	<i>Wartość nominalna</i>
Orange S.A.	50,67	50,67	1.995	50,67	50,67	1.995
Pozostali akcjonariusze	49,33	49,33	1.942	49,33	49,33	1.942
Razem	100,00	100,00	3.937	100,00	100,00	3.937

25.2. Dywidenda

Zgodnie z rekomendacją Zarządu Spółki, w 2019 roku dywidenda nie została wypłacona.

Wartość zysków zatrzymanych dostępnych do wypłaty w formie dywidendy na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiła 4,0 miliardy złotych. Pozostałe saldo zysków zatrzymanych Spółki nie jest dostępne do wypłaty w formie dywidendy ze względu na ograniczenia wynikające z polskiego prawa handlowego.

W dniu 12 lutego 2020 roku Zarząd Orange Polska S.A. podjął uchwałę, że nie będzie rekomendował wypłaty dywidendy w 2020 roku.

25.3. Program płatności opartych na akcjach rozliczany w formie instrumentów kapitałowych

Orange S.A. prowadzi długoterminowy program motywacyjny, w ramach którego członkowie kluczowej kadry kierowniczej Orange Polska otrzymali określoną liczbę bezpłatnych akcji Orange S.A. pod warunkiem spełnienia określonych kryteriów opartych o wyniki oraz ciągłości zatrudnienia w Grupie Orange. Wartość godziwa usług świadczonych przez kadrę kierowniczą w zamian za instrumenty kapitałowe Orange S.A., ujęta w kosztach świadczeń pracowniczych w 2019 i 2018 roku, wyniosła odpowiednio 3 miliony złotych i 1 milion złotych. Więcej informacji na temat ww. programu znajduje się w raporcie na temat polityki wynagrodzeń zawartym w punkcie 9.3 Sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej Orange Polska oraz Orange Polska S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku.

26. Zarządzanie kapitałem

Strategia zarządzania kapitałem jest opracowywana na poziomie Grupy. Szczegółowy opis polityki zarządzania kapitałem znajduje się w Nocie 27 w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej Orange Polska za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku sporządzonym według MSSF.

27. Nieujęte zobowiązania wynikające z zawartych umów

27.1. Podjęte zobowiązania inwestycyjne

Zobowiązania inwestycyjne, które zostały podjęte na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego, lecz nie zostały ujęte w sprawozdaniu finansowym, przedstawiają się następująco:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2019</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>
Środki trwałe	1.125	1.239
Wartości niematerialne	69	90
Zobowiązania inwestycyjne razem	1.194	1.329
Kwoty przypadające do zapłaty w ciągu 12 miesięcy od dnia zakończenia okresu sprawozdawczego	697	919

Podjęte zobowiązania inwestycyjne dotyczą głównie rozbudowy sieci telekomunikacyjnej, zakupu urządzeń wykorzystywanych w sieciach telekomunikacyjnych, systemów informatycznych oraz innych rodzajów oprogramowania.

Na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku wartość zobowiązań z tytułu zakupu środków trwałych i wartości niematerialnych w ramach Programu Operacyjnego „Polska Cyfrowa” (patrz Nota 14.2), które zostały podjęte na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego, lecz nie zostały ujęte w sprawozdaniu finansowym, wynosiła odpowiednio 651 milionów złotych i 925 milionów złotych.

27.2. Gwarancje

Na dzień 31 grudnia 2019 i 2018 roku, OPL S.A. udzieliła gwarancji jednostkom powiązanym w kwocie odpowiednio 104 milionów złotych i 75 milionów złotych, z czego odpowiednio 64 miliony złotych i 40 milionów złotych stanowiło umowy gwarancji finansowych.

28. Roszczenia, sprawy sądowe i zobowiązania warunkowe

a. Postępowania prowadzone przez UOKiK i UKE oraz roszczenia z nimi związane

Zgodnie z Ustawą o Ochronie Konkurencji i Konsumentów, w przypadku niezastosowania się do jej przepisów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”) może nałożyć na przedsiębiorstwo kary w maksymalnej wysokości do 50 milionów euro za niedopełnienie obowiązku udzielenia informacji lub do 10% przychodów podmiotu, osiągniętych w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary za naruszenie przepisów prawa. Zgodnie z Prawem Telekomunikacyjnym, w przypadku niespełnienia określonych wymogów przewidzianych w Prawie Telekomunikacyjnym, Prezes UKE może nałożyć na operatora telekomunikacyjnego karę w maksymalnej wysokości do 3% przychodów podatkowych operatora, osiągniętych w poprzednim roku kalendarzowym.

Postępowanie prowadzone przez UOKiK w sprawie cen detalicznych za połączenia do Play

W 2013 roku UOKiK wszczął postępowanie antymonopolowe przeciwko spółkom Orange Polska, Polkomtel Sp. z o.o. i T-Mobile Polska S.A. UOKiK twierdził, że spółki nadużywały kolektywnej pozycji dominującej a nadużycie polegało na tym, że ceny detaliczne za połączenia wykonywane przez indywidualnych użytkowników końcowych sieci każdego z tych trzech operatorów do sieci P4 Sp. z o.o. („P4”), operatora Play, były relatywnie wyższe niż stosowane za takie połączenia do sieci tych trzech operatorów.

W dniu 2 stycznia 2018 roku UOKiK umorzył postępowanie antymonopolowe. UOKiK stwierdził, że brak jest podstaw do przyjęcia, że Orange Polska, Polkomtel Sp. z o.o. i T-Mobile Polska S.A. naruszyły prawo ochrony konkurencji.

We wrześniu 2015 roku Orange Polska otrzymała pozew P4, w którym P4 żąda zapłaty odszkodowania w kwocie 316 milionów złotych (231 milionów złotych i 85 milionów złotych skapitalizowanych odsetek) dotyczącego detalicznych cen usług mobilnych w okresie pomiędzy lipcem 2009 roku a marcem 2012 roku. P4 żąda zapłaty solidarnie przez Orange Polska, Polkomtel Sp. z o.o. i T-Mobile Polska S.A.

W dniu 2 lipca 2018 roku P4 rozszerzył powództwo o kwotę 314 milionów złotych (258 milionów złotych oraz 56 milionów złotych skapitalizowanych odsetek). Podstawa faktyczna obu roszczeń jest ta sama (różnicowanie cen detalicznych) przy czym okres, za który naliczone jest odszkodowanie żądane rozszerzeniem powództwa jest inny tzn. od kwietnia 2012 roku do grudnia 2014 roku.

W dniu 29 listopada 2018 roku sąd wyłączył roszczenie P4 o 314 milionów złotych do odrębnego postępowania.

W dniu 27 grudnia 2018 roku sąd pierwszej instancji oddalił w całości powództwo P4 o zapłatę 316 milionów złotych. P4 wniósł apelację od tego wyroku.

Roszczenie Magna Polonia S.A. wobec Orange Polska, T-Mobile Polska, Polkomtel i P4

W 2011 roku UOKiK uznał, że Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. zawarły porozumienie ograniczające konkurencję na krajowym detalicznym i hurtowym rynku usług telewizji mobilnej świadczonych w technologii DVB-H. Swoją decyzją UOKiK nałożył również kary na te cztery spółki (na Orange Polska – 35 milionów złotych). Orange Polska odwołała się od tej decyzji UOKiK. SOKiK uchylił tę decyzję w 2015 roku, Sąd Apelacyjny podtrzymał wyrok SOKiK w 2017 roku, a w dniu 31 października 2019 roku Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną UOKiK.

W związku z decyzją UOKiK z 2011 roku, Magna Polonia S.A. złożyła w grudniu 2013 roku w sądzie wniosek o zawezwanie tych czterech operatorów do sądowej próby ugodowej. Magna Polonia S.A. była właścicielem Info TV FM Sp. z o.o., operatora telekomunikacyjnego, który oferował dostarczanie hurtowych usług telewizji mobilnej DVB-H do Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. Żaden z czterech operatorów komórkowych nie podjął decyzji o wprowadzeniu usługi telewizji mobilnej dla swoich klientów.

Magna Polonia domagała się, aby Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. dokonały solidarnie zapłaty kwoty 618 milionów złotych. Magna Polonia utrzymywała, że jej roszczenie wynikało z utraconych korzyści spowodowanych nieuruchomieniem telewizji DVB-H (w tym niższej wartości udziałów Info TV FM) oraz z kosztów finansowania Info TV FM. W trakcie posiedzenia sądu w dniu 11 grudnia 2013 roku strony nie zawarły ugody.

W 2016 roku Magna Polonia wniosła powództwo przeciwko tym samym czterem operatorom oparte co do zasady na podstawach takich jak zawezwanie do próby ugodowej z 2013 roku o zapłatę takiej samej kwoty. W listopadzie 2019 roku Magna Polonia cofnęła powództwo i w dniu 13 grudnia 2019 roku sąd umorzył postępowanie w tej sprawie.

Postępowanie UOKiK w sprawie ofert pre-paid

We wrześniu 2016 roku UOKiK wszczął postępowania dotyczące Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. twierdząc, że zasady funkcjonujące na rynku polskim stosowane do ofert pre-paid, zgodnie z którymi środki zgromadzone na koncie abonenckim są anulowane w tak zwanym „okresie pasywnym”, mogą naruszać prawa konsumenta. UOKiK poinformował Spółkę o przedłużeniu postępowania do dnia 30 kwietnia 2020 roku.

W ocenie Zarządu, Orange Polska nie naruszyła prawa, a oferty są zgodne z zasadami przyjętymi również w innych sektorach stosujących oferty pre-paid.

Pozostałe postępowania prowadzone przez UOKiK i UKE

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Spółka utworzyła rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyka związane z postępowaniami UOKiK i UKE przeciwko Spółce, które zdaniem Spółki stanowią najlepszy szacunek kwot, których zapłata jest prawdopodobna. W przypadku nałożenia jakichkolwiek kar, ich wysokość uzależniona jest od przyszłych zdarzeń, których wynik jest niepewny, zatem w konsekwencji wysokość rezerw może ulec zmianie w okresach przyszłych. Nie ujawniono informacji o wysokości rezerw, gdyż zdaniem Zarządu Spółki mogłoby to osłabić pozycję Spółki w kontekście rozstrzygnięcia toczących się spraw.

b. Podatkowe zobowiązania warunkowe

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli różnych organów administracyjnych, które są uprawnione do nakładania grzywien, kar oraz naliczania odsetek. Częste zmiany w regulacjach prawnych dotyczących podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, podatku dochodowego od osób fizycznych i innych podatków, a także ubezpieczeń społecznych, prowadzą do braku stabilności systemu podatkowego. Częste różnice co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno w obrębie organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi a przedsiębiorstwami, powodują z kolei powstawanie obszarów niepewności i konfliktów.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym przypada termin płatności podatku. Po przeprowadzanych kontrolach dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Orange Polska oraz niektóre jej jednostki zależne podlegały kontrolom podatkowym w zakresie zapłaconych podatków. Niektóre z powyższych postępowań kontrolnych nie zostały jeszcze zakończone. W opinii Spółki utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane ryzyka podatkowe, dla których można było dokonać szacunku wysokości rezerwy.

c. Postępowanie przed organami podatkowymi

Urząd Kontroli Skarbowej zakończył postępowanie kontrolne dotyczące rozliczeń podatkowych OPL S.A. za 2009 rok i w dniu 31 marca 2014 roku doręczył wyniki kontroli. Wyniki zakończyły postępowanie przed Urzędem Kontroli Skarbowej i potwierdziły poprawność rozliczeń Spółki w zakresie podatku VAT. Wyniki wskazywały również na pewne nieprawidłowości w zakresie kalkulacji innych zobowiązań podatkowych, ale nie określiły obowiązków Spółki. W opinii Spółki wątpliwości dotyczące jej rozliczeń podatkowych zostały podniesione przez Urząd Kontroli Skarbowej niezasadnie i prawdopodobieństwo ostatecznych wpływów środków jest niskie.

Urząd Skarbowy zakończył kontrolę podatkową dotyczącą rozliczeń podatkowych OPL S.A. z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych za rok podatkowy zakończony 31 grudnia 2016 roku. Ustalenia kontroli są zawarte w protokole kontroli, doręczonym Spółce 1 października 2018 roku, na podstawie którego zostało wszczęte postępowanie podatkowe przeciwko Spółce. Spółka nie zgadza się z ustaleniami kontrolujących i uważa, że wątpliwości dotyczące jej rozliczeń podatkowych zostały podniesione niezasadnie i prawdopodobieństwo ostatecznego wpływu środków w toczącym się postępowaniu jest niskie.

d. Kwestie związane z powstaniem Orange Polska

Orange Polska powstała w wyniku przekształcenia państwowej jednostki organizacyjnej Poczta Polska Telegraf i Telefon („PPTiT”) w dwa podmioty - Poczta Polska i Orange Polska S.A. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej zawiera, zgodnie z aktem notarialnym z dnia 4 grudnia 1991 roku, kwotę 713 milionów złotych, powstała w wyniku wniesienia części majątku PPTiT związanego z działalnością telekomunikacyjną. W procesie przekształcenia PPTiT oraz przekazywania mienia na rzecz nowo utworzonych podmiotów w dokumentacji zostały pominięte niektóre nieruchomości, a także inne składniki majątkowe, które obecnie są kontrolowane przez Orange Polska oraz dokumentacja związana z przekształceniem jest w tym zakresie niekompletna. W związku z powyższym, prawo Orange Polska do niektórych nieruchomości i innych aktywów trwałych może być kwestionowane, a w konsekwencji może ulec zmianie wartość kapitału z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej.

e. Pozostałe zobowiązania warunkowe i rezerwy

Poza kwestiami opisanymi powyżej, działalność operacyjna Spółki podlega prawnym, społecznym i administracyjnym regulacjom, których naruszenie, choćby nieumyślne, może spowodować nałożenie sankcji na Spółkę. Poza karami, które mogą być nałożone przez UOKiK i UKE opisanymi w Nocie 28.a, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki może nałożyć karę w maksymalnej wysokości do 15% przychodu osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, między innymi za naruszenie niektórych przepisów Prawa Energetycznego, nieprzestrzeganie obowiązków określonych w koncesji, odmowę udzielenia informacji.

Spółka jest stroną postępowań prawnych i umów handlowych związanych z działalnością operacyjną. Niektóre decyzje regulacyjne mogą być krzywdzące dla Spółki, a wyroki wydane przez sądy w postępowaniach odwoławczych od takich decyzji mogą mieć negatywne skutki dla Spółki. Spółka systematycznie monitoruje ryzyka i zdaniami Zarządu utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane ryzyka, dla których można było dokonać szacunku wysokości rezerwy.

29. Transakcje ze stronami powiązаныmi

29.1. Wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej

Świadczenia (wynagrodzenia, premie, świadczenia po okresie zatrudnienia i pozostałe długoterminowe świadczenia, świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz płatności oparte na akcjach – w pieniądzu lub w naturze) na rzecz Członków Zarządu i Rady Nadzorczej OPL S.A. zostały zaprezentowane poniżej:

(w tysiącach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2019		
	Koszt stałych składników świadczeń	Koszt zmiennych składników świadczeń	Koszt świadczeń razem
Świadczenia krótkoterminowe z wyłączeniem składek na ubezpieczenia społeczne płatnych przez pracodawcę	11.943	5.497 ⁽¹⁾	17.440
Świadczenia po okresie zatrudnienia	1.788	-	1.788
Płatności oparte na akcjach	-	2.574	2.574
Razem	13.731	8.071	21.802

⁽¹⁾ Pozycja zawiera premie naliczone w 2019 roku do wypłaty w 2020 roku, nie zawiera premii naliczonych w 2018 roku, a wypłaconych w 2019 roku.

(w tysiącach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018		
	Koszt stałych składników świadczeń	Koszt zmiennych składników świadczeń	Koszt świadczeń razem
Świadczenia krótkoterminowe z wyłączeniem składek na ubezpieczenia społeczne płatnych przez pracodawcę	9.909	3.900 ⁽¹⁾	13.809
Świadczenia po okresie zatrudnienia	1.502	-	1.502
Płatności oparte na akcjach	-	809	809
Razem	11.411	4.709	16.120

⁽¹⁾ Pozycja zawiera premie naliczone w 2018 roku, a wypłacone w 2019 roku, nie zawiera premii naliczonych w 2017 roku, a wypłaconych w 2018 roku.

Ponadto, punkt 9.3 Sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej Orange Polska oraz Orange Polska S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku obejmuje raport na temat polityki wynagrodzeń, który zawiera dodatkowe szczegóły dotyczące świadczeń na rzecz Zarządu i Rady Nadzorczej.

29.2. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Orange S.A. była właścicielem 50,67% akcji Spółki. Orange S.A. posiada większość w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu OPL S.A., które powołuje Członków Rady Nadzorczej OPL S.A. Rada Nadzorcza podejmuje decyzje o składzie Zarządu. Zgodnie ze Statutem Spółki, co najmniej 4 Członków Rady Nadzorczej musi być członkami niezależnymi. Większość Członków Komitetu Audytowego Rady Nadzorczej jest niezależna.

Przychody OPL S.A. od jednostek zależnych obejmują przede wszystkim sprzedaż sprzętu telekomunikacyjnego oraz usługi informatyczne. Zakupy Spółki od jednostek zależnych obejmują przede wszystkim usługi rozwoju i utrzymania sieci oraz prowizje sprzedażowe. Koszty transakcji z jednostkami zależnymi obejmują również darowizny na rzecz Fundacji Orange.

Przychody od Grupy Orange obejmują przede wszystkim hurtowe usługi telekomunikacyjne oraz usługi z zakresu badań i rozwoju. Zakupy od Grupy Orange obejmują przede wszystkim opłaty licencyjne za używanie marki oraz hurtowe usługi telekomunikacyjne.

Orange Polska S.A. działa pod marką Orange na podstawie umowy licencyjnej zawartej z Orange S.A. i Orange Brand Services Limited (zwana dalej „OBSL”). Umowa licencyjna przewiduje, że OBSL otrzymuje wynagrodzenie w wysokości do 1,6% przychodów operacyjnych Spółki wypracowanych pod marką Orange. W 2019 roku strony przedłużyły obowiązującą umowę do dnia 31 grudnia 2020 roku bez zmiany warunków finansowych.

Przychody finansowe OPL S.A. od jednostek zależnych obejmują dywidendy oraz odsetki od pożyczek udzielonych jednostkom zależnym. Koszty finansowe OPL S.A. w transakcjach z jednostkami zależnymi obejmują głównie odsetki od obligacji wyemitowanych do jednostek zależnych. Należności finansowe od jednostek zależnych wynikają z pożyczek udzielonych jednostkom zależnym. Zobowiązania finansowe wobec jednostek zależnych obejmują na dzień 31 grudnia 2019 roku depozyty złożone przez jednostki zależne w ramach umowy konsolidacji sald oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku obligacje wyemitowane do jednostek zależnych.

Do dnia 31 grudnia 2019 roku, Spółka i Atlas Services Belgium S.A., spółka zależna od Orange S.A., zawarły umowy o kredyty terminowe w wysokości 190 milionów euro, 4.950 milionów złotych oraz umowę o kredyt odnawialny do kwoty 1.500 milionów złotych (patrz Nota 17). Dodatkowo Spółka zawarła umowę z Orange S.A. dotyczącą instrumentów pochodnych zabezpieczających ryzyko walutowe oraz ryzyko stopy procentowej związane z finansowaniem z Atlas Services Belgium S.A. Wartość nominalna walutowo-procentowych instrumentów swap (CCIRS) i procentowych instrumentów swap (IRS) zawartych w ramach powyższej umowy na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiła odpowiednio 190 milionów euro i 5.450 milionów złotych z ujemną wyceną w wartości godziwej w łącznej kwocie 17 milionów złotych (na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość nominalna wynosiła 670 milionów euro i 5.950 milionów złotych z wyceną w wartości godziwej w łącznej kwocie 50 milionów złotych).

Należności i zobowiązania finansowe, koszty finansowe oraz inne całkowite straty dotyczące transakcji z Grupą Orange wynikają z wymienionych powyżej umów. Przychody finansowe od Orange S.A. oraz środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zdeponowane w Orange S.A. dotyczą umowy scentralizowanego zarządzania płynnością (patrz Nota 23.6).

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Sprzedż towarów i usług oraz pozostałe przychody:	321	353
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	94	145
Grupa Orange	227	208
- Orange S.A. (jednostka dominująca)	146	119
- Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	81	89
Zakupy towarów (w tym zapasów, środków trwałych i wartości niematerialnych) i usług:	(654)	(848)
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	(418)	(599)
Grupa Orange	(236)	(249)
- Orange S.A. (jednostka dominująca)	(62)	(76)
- Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	(174)	(173)
- w tym Orange Brand Services Limited (umowa licencyjna na używanie marki)	(112)	(113)
Przychody finansowe:	24	26
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	23	24
Orange S.A. (jednostka dominująca)	1	2
Koszty finansowe, netto:	(218)	(234)
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	(1)	(1)
Grupa Orange	(217)	(233)
- Orange S.A. (jednostka dominująca)	(62)	(8)
- Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	(155)	(225)
Inne całkowite straty:	(23)	(25)
Orange S.A. (jednostka dominująca)	(23)	(25)

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2019</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>
Należności i koszty kontraktowe:	136	158
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	39	72
Grupa Orange	97	86
- Orange S.A. (jednostka dominująca)	64	47
- Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	33	39
Zobowiązania:	219	250
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	119	154
Grupa Orange	100	96
- Orange S.A. (jednostka dominująca)	49	47
- Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	51	49
Należności finansowe:	124	202
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	86	104
Orange S.A. (jednostka dominująca)	38	98
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zdeponowane w:	29	203
Orange S.A. (jednostka dominująca)	29	203
Zobowiązania finansowe:	6.553	7.495
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	56	115
Grupa Orange	6.497	7.380
- Orange S.A. (jednostka dominująca)	55	48
- Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	6.442	7.332
Udzielone gwarancje:	104	75
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	104	75

30. Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Nie wystąpiły istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego.

31. Podstawowe zasady rachunkowości

W uzupełnieniu do oświadczenia o zgodności zawartego w Nocie 2, niniejsza nota opisuje zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzeniu Jednostkowego Sprawozdania Finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku.

31.1. Szacunki i subiektywna ocena

Sporządzenie sprawozdania finansowego wymaga od Zarządu Spółki dokonania szacunków, jako że wiele informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym nie może zostać wycenionych w sposób precyzyjny. Zarząd weryfikuje przyjęte szacunki w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje lub doświadczenia z przeszłości. Dlatego też szacunki dokonane na dzień 31 grudnia 2019 roku mogą w przyszłości ulec zmianie. Główne szacunki i subiektywna ocena zostały opisane w następujących notach:

<i>Nota</i>		<i>Szacunki i subiektywna ocena</i>
4, 31.9	Przychody	Alokacja przychodów na poszczególne części składowe oferty pakietowej w oparciu o ich względną wartość godziwą. Oszacowanie wartości godziwej części składowych oferty pakietowej. Ujęcie liniowe przychodów z tytułu opłat za przyłączenie do sieci. Ujęcie przychodów brutto lub netto (analiza, czy Spółka jest głównym podmiotem zobowiązanym dostarczyć usługę/produkt klientowi końcowemu, czy występuje jako agent). Wartość godziwa kar naliczanych w przypadku zerwania umowy lojalnościowej przez klienta.
7, 31.17	Utrata wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne oraz pojedynczych składników środków trwałych i wartości niematerialnych	Główne założenia przyjęte w celu ustalenia wartości odzyskiwalnej: przesłanki wskazujące na utratę wartości, modele, stopy dyskontowe, stopy wzrostu.
11, 32.15	Leasing	Główne założenia przyjęte w celu wyceny zobowiązań z tytułu leasingu oraz aktywów z tytułu prawa do użytkowania: okres leasingu, stopa dyskonta oraz wykorzystanie opcji. Zastosowanie podejścia portfelowego do pewnych leasingów.
9, 10, 31.13, 31.14	Okres ekonomicznej użyteczności środków trwałych oraz wartości niematerialnych (z wyłączeniem wartości firmy)	Okres ekonomicznej użyteczności oraz metoda amortyzacji.
10, 14.2, 31.14	Środki trwałe – dotacje inwestycyjne	Główne założenia przyjęte do wyceny i ujęcia uzyskanych dotacji inwestycyjnych.
12.1, 12.2, 31.18	Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych	Główne założenia przyjęte w celu ustalenia odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych: stopa oczekiwanych strat kredytowych (włączając racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje dotyczące przyszłości), grupowanie aktywów finansowych.
13, 28, 31.21	Rezerwy	Założenia przyjęte dla wyceny rezerw na roszczenia i sprawy sądowe. Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy: stopy dyskontowe, liczba pracowników, staż pracy pracowników, wynagrodzenie jednostkowe oraz inne założenia.
13	Koszty likwidacji środków trwałych	Założenia przyjęte do wyceny rezerw na szacunkowe koszty demontażu i usunięcia składnika aktywów oraz koszty przeprowadzenia renowacji miejsca, w którym się znajdował.
15, 31.22, 31.23	Świadczenia pracownicze	Stopy dyskontowe, wzrost płac, wiek emerytalny, wskaźnik rotacji pracowników oraz inne. Model i założenia przyjęte dla wyceny wartości godziwej programu płatności opartych na akcjach.
21, 22, 31.18	Wartość godziwa instrumentów pochodnych oraz innych instrumentów finansowych	Model i założenia przyjęte dla wyceny wartości godziwej.
24, 31.20	Podatek dochodowy	Założenia przyjęte w celu rozpoznania aktywów z tytułu podatku odroczonego. Założenia przyjęte w celu ustalenia wyniku podatkowego i wartości podatkowej w przypadku, gdy występuje niepewność co do ujęcia podatkowego.
31.19	Odpis na wolno rotujące i przestarzałe zapasy	Metodologia stosowana do ustalenia wartości odzyskiwalnej netto zapasów.

W ocenie Spółki, najbardziej znaczące korekty wartości bilansowej aktywów i zobowiązań mogą wynikać ze zmian szacunków i subiektywnych ocen dotyczących utraty wartości (patrz Nota 7), rezerw na roszczenia i sprawy sądowe oraz ryzyka (patrz Noty 13 i 28) oraz leasingu (patrz Noty 2.2 i 11).

W przypadku, gdy dana transakcja nie jest uregulowana w żadnym standardzie bądź interpretacji, Zarząd, kierując się subiektywną oceną, określa i stosuje polityki rachunkowości, które zapewnią, iż sprawozdanie finansowe będzie zawierać właściwe i wiarygodne informacje oraz będzie:

- prawidłowo, jasno i rzetelnie przedstawiać sytuację majątkową i finansową Spółki, wyniki jej działalności i przepływy pieniężne,
- odzwierciedlać treść ekonomiczną transakcji,
- obiektywne oraz,
- kompletne we wszystkich istotnych aspektach.

31.2. Standardy i interpretacje opublikowane, ale jeszcze nieprzyjęte

- MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”. Standard został opublikowany 18 maja 2017 roku i ma zastosowanie do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub później. Standard nie został jeszcze przyjęty przez Unię Europejską.

MSSF 17 ustala zasady ujęcia, wyceny, prezentacji i ujawnień umów ubezpieczeniowych. Spółka nie zawiera umów ubezpieczeniowych na własne ryzyko i standard ten nie będzie miał wpływu na sprawozdania finansowe.

31.3. Podejście przyjęte w Spółce zgodnie z paragrafami 10 i 12 zawartymi w MSR 8 „Zasady rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”

Podejście księgowo opisane poniżej nie jest (lub jest tylko częściowo) opisane w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej i interpretacjach przyjętych przez Unię Europejską. Spółka przyjęła polityki rachunkowości, które według niej najlepiej odzwierciedlają istotę transakcji.

Połączenia przedsięwzięć pod wspólną kontrolą

Opracowując politykę ujmowania połączenia spółki dominującej z jej spółką zależną (tzn. połączenia przedsięwzięć pod wspólną kontrolą) Spółka przyjęła w 2013 roku rozwiązania amerykańskich standardów rachunkowości, Accounting Standards Codification 805-50 „Połączenia przedsięwzięć-powiązane kwestie” (patrz Nota 31.7 *Prawne połączenie jednostki dominującej z jej jednostką zależną*).

31.4. Stosowane przez Spółkę dopuszczone podejścia alternatywne zgodnie z MSSF

Niektóre MSSF dopuszczają alternatywne metody wyceny oraz ujmowania aktywów i zobowiązań. W związku z tym, Spółka wybrała:

<i>Standardy</i>		<i>Stosowane podejście alternatywne</i>
MSR 2	Zapasy	Zapasy wycenia się według ceny nabycia ustalonej metodą średniej ceny ważonej.
MSR 16	Rzeczowy majątek trwały	Rzeczowy majątek trwały wykazuje się według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenie oraz zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.
MSR 20	Dotacje rządowe oraz ujawnianie informacji na temat pomocy rządowej	Bezzwrotne dotacje rządowe do aktywów pomniejszają wartość bilansową tych aktywów. Dotacje do przychodu pomniejszają odpowiadające im koszty.
MSR 27	Jednostkowe sprawozdania finansowe	Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone ujmowane są w cenie nabycia.
MSSF 9	Instrumenty finansowe	Odpis na oczekiwane straty kredytowe ujmowany jest w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia dla należności handlowych oraz aktywów kontraktowych, które zawierają istotny komponent finansowania.
MSSF 16	Leasing	Aktywa z tytułu prawa do użytkowania są wyceniane wg kosztu pomniejszonego o łączne odpisy amortyzacyjne i łączne straty z tytułu utraty wartości oraz skorygowanego z tytułu jakiegokolwiek aktualizacji wyceny zobowiązania leasingowego. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oddzielnie od innych aktywów. Zgodnie z MSSF 16, Spółka stosuje zwolnienia z wyceny leasingów krótkoterminowych oraz leasingów, w odniesieniu do których bazowy składnik aktywów ma niską wartość. Spółka nie stosuje MSSF 16 do leasingu aktywów niematerialnych.

31.5. Prezentacja sprawozdań finansowych

Prezentacja sprawozdania z sytuacji finansowej

Zgodnie z MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, aktywa oraz zobowiązania są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako krótkoterminowe i długoterminowe.

Prezentacja rachunku zysków i strat

Zgodnie z MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, w rachunku zysków i strat koszty są prezentowane w układzie rodzajowym.

Zysk/strata przypadająca na jedną akcję

Zysk/strata netto przypadająca na jedną akcję za każdy okres ustalany jest jako iloraz zysku/straty netto za dany okres i średniej ważonej liczby akcji występujących w tym okresie. Średnia ważona liczba akcji występujących w okresie uwzględnia akcje własne.

Zmiany w prezentacji sprawozdania z sytuacji finansowej, rachunku zysków i strat oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych

Niektóre dane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku zostały przeklasyfikowane w celu dostosowania do prezentacji na dzień 31 grudnia 2019 roku. Długoterminowe oraz krótkoterminowe zadłużenie wobec jednostek powiązanych zostało wydzielone ze zobowiązań finansowych wycenianych według

zamortyzowanego kosztu, z wyłączeniem zobowiązań handlowych, do nowych linii. Pozostałe zmiany zostały opisane w Nocie 2.2.

31.6. Inwestycje we wspólne ustalenia umowne

Wspólne ustalenie umowne ma formę albo wspólnego przedsięwzięcia, albo wspólnego działania. Spółka jest zaangażowana we wspólne działanie. W związku z udziałami we wspólnym działaniu Spółka ujmuje swoje aktywa, zobowiązania, przychody i koszty, w tym swój udział w tych pozycjach.

31.7. Prawne połączenie jednostki dominującej z jej jednostką zależną

Prawne połączenie spółki dominującej z jej spółką zależną jest ujmowane przy użyciu wartości dotyczących jednostki zależnej wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej (*ang. predecessor value method*); kwoty te zawierają wartość firmy rozpoznaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej wynikającą z nabycia jednostki zależnej.

Wyniki i sprawozdanie z sytuacji finansowej jednostki zależnej ujmowane są prospektywnie od daty dokonania prawnego połączenia.

31.8. Skutki zmian kursów wymiany walut obcych

Walutą funkcjonalną Orange Polska jest polski złoty.

Przeliczanie transakcji w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych są przeliczane przez Spółkę na walutę funkcjonalną według kursu wymiany obowiązującego na dzień transakcji. Aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walucie obcej są na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego przeszacowywane przy zastosowaniu kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego, a wszelkie zyski lub straty powstałe w wyniku przeszacowania są ujmowane w rachunku zysków i strat w pozycji:

- pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych - w przypadku operacji handlowych oraz umów leasingu,
- przychodów lub kosztów finansowych - w przypadku operacji finansowych.

31.9. Przychody

Osobne komponenty w ofertach pakietowych

Przy sprzedaży wielu produktów i usług (np. oferty zawierające telefon i usługę telekomunikacyjną), Spółka ocenia wszystkie dobra i usługi przyręczone w umowie w celu identyfikacji, czy stanowią one odrębne zobowiązania do wykonania świadczenia, tj. zobowiązania niezależne od siebie nawzajem. Sprzedaż telefonu mobilnego i usługa telekomunikacyjna w ofertach pakietowych są odrębnymi zobowiązaniami do wykonania świadczenia.

Wynagrodzenie za ofertę pakietową (tj. cena transakcyjna) jest przypisywane do odrębnych zobowiązań do wykonania świadczenia (np. sprzedaży telefonu i sprzedaży usługi) i są rozpoznawane jako przychody, gdy dane zobowiązanie jest spełnione (tj. gdy kontrola nad dobrem lub usługą jest przekazywana do klienta).

Z reguły, cena transakcyjna jest to kwota wynagrodzenia (najczęściej gotówki), która zgodnie z oczekiwaniem Spółki będzie jej przysługiwać w trakcie założonego wymagalnego okresu umowy. Założony wymagalny okres umowy jest to okres, który jest wymagalny w wyniku zapisów umownych lub praktyki biznesowej. Na założony wymagalny okres umowy ma wpływ praktyka biznesowa Spółki, gdy Spółka poprzez swoje działania kreuje lub akceptuje uzasadnione oczekiwanie klienta, że zostanie on zwolniony ze swojego zobowiązania do zapłaty przed końcem kontraktu w momencie podpisania nowego kontraktu. W cenie transakcyjnej nie jest uwzględniony efekt pieniądza

w czasie (za wyjątkiem należności ratalnych, które z natury spełniają definicję aktywa finansowego), ponieważ efekt komponentu finansowego, w stosunku do ceny transakcyjnej, jest nieistotny na poziomie kontraktu.

Przypisanie ceny transakcyjnej do różnych zobowiązań do wykonania świadczenia jest dokonywane w celu odzwierciedlenia kwot, do których zgodnie z oczekiwaniami Spółki jest ona uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług do klienta.

Spółka jest spółką usługową i osiąga znaczącą większość swojej marży poprzez sprzedaż usług telekomunikacyjnych. Sprzedaż telefonów subsydiowanych (tj. w sytuacji, gdy wartość faktury za telefon jest mniejsza niż koszt telefonu) jest narzędziem promowania usług Spółki i pozyskiwania klientów. Dlatego, w przypadku usług sprzedawanych wraz z telefonem subsydiowanym, Spółka przypisuje subsydlum do przychodów z usług. Spółka określa przychody, które oczekuje uzyskać podczas wyceny oferty na świadczenie usług. Na podstawie powyższego, indywidualna cena sprzedaży (tj. cena, po której Spółka sprzedałaby oddzielnie przyrzczone dobra lub usługi klientowi) telefonu subsydiowanego jest szacowana na podstawie jego kosztu powiększonego o marżę niezbędną w celu pokrycia dodatkowych kosztów związanych ze sprzedażą telefonów, takich jak koszty transportu czy koszty logistyczne. Oszacowana marża jest nieistotna, w związku z tym nie uwzględniono jej w formule koszt plus marża ze względów praktycznych.

Jeśli Spółka jest w stanie sprzedać telefon z zyskiem (tj. gdy kwota zafakturowana za telefon jest wyższa niż koszt telefonu w ofercie pakietowej), to zysk na sprzedaży telefonu jest przypisany do przychodów z telefonu.

Podczas ustalania indywidualnej ceny sprzedaży zobowiązania do wykonania świadczenia w pierwszej kolejności określane jest, czy istnieje specyficzna dla Spółki obserwowalna cena dobra lub usługi, tj. cena, gdy Spółka sprzedaje dobro lub usługę oddzielnie w podobnych okolicznościach i podobnym klientom. W przypadku braku obserwowalnej ceny sprzedaży, inne metody szacowania wartości zobowiązania powinny zostać użyte. Indywidualne ceny sprzedaży usług są określane dla różnych kategorii klientów i są zależne od zawartości usług, długości okresu lojalnościowego oraz profilu aktywności klienta. W związku z tym cena oferty SIMO (tj. cena usługi telekomunikacyjnej niesprzedawanej osobno poza pakietem) nie może być traktowana jako dobre przybliżenie indywidualnej ceny sprzedaży usług w ofercie pakietowej. W konsekwencji indywidualna cena sprzedaży usług telekomunikacyjnych sprzedawanych w ofercie pakietowej jest określana poprzez zastosowanie metody dostosowanej oceny rynku i odpowiada cenie usługi w ramach oferty pakietowej zmodyfikowanej o subsydlum z telefonu do odzyskania w trakcie założonego okresu umowy.

Spółka rozpoznaje salda z tytułu umów w przypadku takich umów, w których moment, kiedy Spółka nabywa prawo do otrzymania wynagrodzenia nie pokrywa się z momentem, w którym spełnione zostaje zobowiązanie do wykonania świadczenia. Składnik aktywów z tytułu umowy odpowiada prawu Spółki do otrzymania wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które zostały przekazane klientom Spółki. Składnik aktywów z tytułu umowy jest rozpoznawany w dacie rozpoczęcia umowy, o ile zachodzi taka potrzeba. Zazwyczaj wyceniany jest jako suma subsydiów odzyskanych w poszczególnych miesiącach w czasie trwania założonego wymagalnego okresu umownego. Zobowiązanie z tytułu umowy reprezentuje kwoty zafakturowane przez Spółkę przed przekazaniem klientom dóbr i/lub usług przyrzeczonych w umowie. Taka sytuacja występuje zazwyczaj w przypadku zaliczek otrzymanych od klientów lub kwot zafakturowanych za dobra i usługi, które nie zostały jeszcze przekazane klientom, tzn. w przypadku umów z płatnością z góry lub pakietów prepaid.

Przychody ze sprzedaży towarów

Przychody ze sprzedaży towarów ujmowane są w momencie przeniesienia na nabywcę kontroli (patrz również paragraf *Osobne komponenty w ofertach pakietowych*). W przypadku sprzedaży sprzętu przez dystrybutora, który kupuje sprzęt od Spółki przychód rozpoznawany jest w momencie sprzedaży sprzętu do klienta końcowego, ponieważ Spółka działa jako zleceniodawca w ramach tego procesu.

Przychody z tytułu najmu i dzierżawy sprzętu telekomunikacyjnego

Przychody z tytułu najmu i dzierżawy sprzętu telekomunikacyjnego ujmowane są w rachunku zysków i strat w sposób liniowy w okresie obowiązywania umowy, z wyjątkiem umów leasingu finansowego, w przypadku których ujmuje się przychody ze sprzedaży środków trwałych w kwocie równej inwestycji leasingowej netto, w momencie rozpoczęcia leasingu oraz przychody finansowe przez okres trwania leasingu.

Przychody ze sprzedaży lub udostępnienia treści (ang. content)

W zależności od istoty transakcji i roli Spółki w ramach transakcji, Spółka może działać jako zleceniodawca i rozpoznawać przychody w wartości brutto, osobno od kosztów lub działać jako pośrednik i rozpoznawać przychody w ujęciu netto po pomniejszeniu o koszty. Ocena roli Spółki jest oparta o pojęcie kontroli i przesłanki wskazujące na sprawowanie kontroli. Spółka jest traktowana jako zleceniodawca, jeśli sprawuje kontrolę nad dobrem lub usługą przed ich przekazaniem klientowi.

Spółka jest traktowana jako pośrednik, jeśli jej zobowiązanie do wykonania świadczenia polega na zapewnieniu dostarczenia dóbr lub usług do klienta przez inny podmiot, tj. gdy nie sprawuje kontroli nad dobrem lub usługą przed przekazaniem ich klientowi.

Przychody z tytułu świadczenia usług

Przychody z tytułu opłat abonamentowych za usługi telefoniczne i dostęp do Internetu ujmowane są liniowo w okresie obowiązywania umowy.

Przychody z tytułu opłat za połączenia telefoniczne przychodzące i wychodzące ujmowane są w momencie świadczenia usługi.

Przychody ze sprzedaży kart telefonicznych dla telefonii komórkowej ujmowane są w momencie ich wykorzystania lub w momencie utraty ważności karty telefonicznej.

Oferty promocyjne

W przypadku niektórych ofert handlowych, w których klient nie płaci za świadczenie usługi przez ustalony okres w zamian za podpisanie umowy na czas określony (*ang. time-based incentives*), przychody ujmowane są równomiernie przez określony w umowie założony okres jej obowiązywania.

Prawa materialne

Prawo materialne to opcja zakupu dóbr i usług z upustem, który jest większy niż upusty zwykle stosowane dla określonych dóbr lub usług. Spółka nie zidentyfikowała żadnych praw materialnych w kontraktach z klientami, które powodowałyby konieczność traktowania ich jako zobowiązania do wykonania świadczenia.

31.10. Koszty pozyskania abonentów, koszty wykonania umowy, koszty reklamy i pozostałe podobne koszty

Inkrementalne koszty pozyskania i utrzymania abonentów (np. prowizje płatne agentom za pozyskanie lub utrzymanie kontraktu), jak również koszty poniesione bezpośrednio w związku z wykonywaniem umowy są ujmowane liniowo w rachunku zysków i strat jako koszty przez założony okres umowy, ponieważ są bezpośrednio związane z umową i będą odzyskane. Koszty reklamy, promocji, sponsoringu, komunikacji korporacyjnej i koszty promocji marki są ujmowane w rachunku zysków i strat tego okresu, w którym zostały poniesione.

31.11. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, są kapitalizowane jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Dostosowywany składnik aktywów jest to taki składnik aktywów, który

wymaga znacznego okresu czasu niezbędnego do przygotowania go do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży. W ocenie Spółki, budowa sieci nie wymaga znacznego okresu czasu.

31.12. Wartość firmy

Wartość firmy wynika z różnicy pomiędzy kosztem nabycia udziałów niedających kontroli w działalności mobilnej w 2005 roku a przypisaną im wartością bilansową aktywów netto.

Wartość firmy odpowiada płatności dokonanej przez jednostkę przejmującą w oczekiwaniu na przyszłe korzyści ekonomiczne z tytułu aktywów, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć.

31.13. Wartości niematerialne (z wyłączeniem wartości firmy)

Wartości niematerialne, zawierające głównie rezerwacje i inne prawa do częstotliwości, oprogramowanie i koszty prac rozwojowych, są początkowo wyceniane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, które obejmują cenę zakupu, cła importowe, niepodlegające odliczeniu podatki zawarte w cenie, pomniejszone o upusty, rabaty i powiększone o nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem i, jeśli dotyczy, koszty finansowania zewnętrznego.

Wewnętrznie wytworzone znaki handlowe oraz bazy klientów nie są ujmowane jako wartości niematerialne.

Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości

Wydatki związane z rezerwacjami i innymi prawami do częstotliwości są amortyzowane metodą liniową przez okres ich użytkowania, rozpoczynając od momentu, kiedy sieć komórkowa jest gotowa do użytku i usługa telefonii komórkowej może być sprzedawana.

Koszty badań i rozwoju

Koszty prac rozwojowych powinny być ujęte jako wartość niematerialna wtedy i tylko wtedy, gdy można udowodnić:

- możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania,
- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży oraz dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych,
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne dla Spółki,
- możliwości wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Koszty prac rozwojowych niespełniające powyższych kryteriów oraz koszty badań są odnoszone bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat. Prace badawczo-rozwojowe realizowane przez Spółkę dotyczą głównie:

- unowocześnienia architektury sieci lub jej funkcjonalności,
- rozwoju platform, których celem jest oferowanie nowych usług klientom Spółki.

Koszty prac rozwojowych ujęte jako wartości niematerialne są amortyzowane metodą liniową przez ich przewidywany okres użytkowania, z reguły nieprzekraczający trzech lat.

Oprogramowanie

Oprogramowanie jest amortyzowane metodą liniową przez okres ekonomicznego użytkowania, nieprzekraczający pięciu lat.

Okresy użytkowania wartości niematerialnych weryfikowane są co roku i podlegają zmianie, jeśli obecnie szacowany okres użytkowania jest inny niż poprzednio przewidywano. Powyższe zmiany w szacunkach są ujmowane w sposób prospektywny.

31.14. Środki trwałe

Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia lub koszty wytworzenia, wraz z cłami importowymi, niepodlegającymi odliczeniu podatkami zawartymi w cenie oraz jest pomniejszona o upusty, rabaty i powiększona o nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem, w tym koszty świadczeń pracowniczych i, jeśli dotyczy, koszty finansowania zewnętrznego.

Wartość początkowa zawiera również wstępne szacunkowe koszty demontażu i usunięcia składnika majątku oraz koszty renowacji miejsca, w którym się znajdował, do których poniesienia Spółka jest zobowiązana.

Wartość początkowa sieci telekomunikacyjnej zawiera koszty projektowania i budowy oraz koszty zwiększenia jej pojemności. Łączna wartość początkowa aktywa jest alokowana pomiędzy jego elementy składowe (komponenty), które są ujmowane osobno w przypadku jeśli elementy składowe posiadają odmienne okresy ekonomicznej przydatności lub przewidywany sposób czerpania przyszłych korzyści ekonomicznych jest różny. W takich przypadkach odpisy amortyzacyjne są ustalane dla każdego elementu osobno.

Koszty konserwacji i napraw (koszty bieżącego utrzymania) obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Dotacje inwestycyjne

Spółka może otrzymywać dotacje rządowe oraz dotacje z Unii Europejskiej na wsparcie projektów inwestycyjnych. Dotacje zmniejszają wartość aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat, jako zmniejszenie amortyzacji, uzależnione od oczekiwanego trybu uzyskiwania korzyści ekonomicznych z danego aktywa. Dotacji nie ujmuje się aż do momentu, w którym istnieje wystarczająca pewność, że jednostka spełni warunki związane z dotacją, oraz że dotacja zostanie otrzymana.

Usunięcie ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Składnik środków trwałych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej w chwili jego sprzedaży lub kiedy nie oczekuje się żadnych przyszłych korzyści ekonomicznych z tytułu jego użytkowania lub zbycia. Zyski i straty wynikające z usunięcia składnika środków trwałych ze sprawozdania z sytuacji finansowej, ustalone jako różnica pomiędzy przychodami netto ze zbycia (jeśli takie są) a wartością bilansową składnika, ujmuje się w rachunku zysków i strat jako część zysku/straty z działalności operacyjnej.

Umorzenie

Środki trwałe są amortyzowane w celu systematycznego rozłożenia ceny nabycia pomniejszonej o ewentualną oszacowaną wartość końcową dla odzwierciedlenia przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z aktywem. Z tego względu, środki trwałe amortyzowane są metodą liniową. Stosowane okresy ekonomicznej przydatności dla środków trwałych zwykle są następujące:

Budynki	10 – 30 lat
Sieć	3 – 40 lat
Terminale	2 – 10 lat
Pozostały sprzęt informatyczny	3 – 5 lat
Pozostałe środki trwałe	2 – 10 lat

Grunty nie są amortyzowane.

Okresy ekonomicznej przydatności są przeglądane corocznie i podlegają skorygowaniu, jeśli obecny szacowany okres ekonomicznej przydatności jest inny niż poprzednio przewidywano. Powyższe zmiany w szacunkach księgowych są ujmowane w sposób prospektywny.

31.15. Leasing

MSSF 16 „Leasing” ustanawia zasady dotyczące ujęcia, wyceny, prezentacji i ujawnień dotyczących umów leasingu. Dla umów, w których Spółka występuje jako leasingobiorca, przyjęto jednolite podejście księgowe. Dla umów, w których Spółka występuje jako leasingodawca, utrzymany został podział na leasingi operacyjne oraz finansowe, które są odmiennie ujmowane księgowo.

Spółka klasyfikuje umowę jako kontrakt leasingowy, jeżeli na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów. Aby zakwalifikować umowę jako leasing, konieczne jest spełnienie trzech warunków:

- umowa przekazuje leasingobiorcy prawo do użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów;
- leasingobiorca uzyskuje korzyści ekonomiczne z użytkowania tego aktywa;
- leasingobiorca uzyskuje prawo do kierowania sposobem, w jaki aktywo jest użytkowane przez okres trwania umowy.

Na dzień 1 stycznia 2019 roku Spółka zidentyfikowała cztery główne kategorie umów leasingu:

- nieruchomości: salony sprzedaży, biura, wieczyste użytkowanie gruntów;
- sieć mobilna: grunty, powierzchnie techniczne, miejsca na wieżach, kominach, dachach;
- sieć stacjonarna: powierzchnie techniczne, ograniczone prawa rzeczowe, dostęp do pętli lokalnej, kolokacja, umowy na ciemne włókna, umowy na podziemne części gruntów, służebności gruntowe;
- pozostałe najmy: samochody, urządzenia techniczne, powierzchnie w centrach przetwarzania danych.

Prezentacja umów leasingu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zależy w głównej mierze od:

- zakresu umów zakwalifikowanych jako leasing,
- okresu leasingu przyjętego dla poszczególnych rodzajów umów,

co wymaga przyjęcia istotnych szacunków przez Zarząd Spółki. Zarząd weryfikuje przyjęte szacunki w oparciu o zmiany czynników branżowych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje lub ustaloną praktykę rynkową.

Spółka jako leasingobiorca

Dla umów, w przypadku których Spółka występuje jako leasingobiorca, Spółka stosuje jednolite podejście księgowe, w ramach którego leasingobiorca rozpoznaje aktywo z tytułu prawa do użytkowania leasingowanego aktywa w korespondencji ze zobowiązaniem wynikającym z umów leasingu.

Spółka zdecydowała o zastosowaniu dwóch zwolnień przewidzianych przez standard dotyczący leasingów oraz ujęciu w ciężar kosztów, w linii koszty zakupów zewnętrznych, następujących rodzajów umów:

- wszystkich umów, za wyjątkiem umów najmu samochodów, których okres leasingu jest mniejszy niż 12 miesięcy;
- umów, w odniesieniu do których bazowy składnik aktywów ma wartość mniejszą niż 5.000 dolarów.

Okres leasingu obejmuje nieodwołalny okres umowy wraz z okresami, na które można przedłużyć leasing, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Spółka skorzysta z tego prawa oraz okresami, w których można wypowiedzieć leasing, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Spółka nie skorzysta z tego prawa. Przy ustalaniu okresu leasingu uwzględniono również regulacje prawne oraz zwyczajowe obowiązujące w polskim otoczeniu prawnym, jak również specyfikę umów w Spółce. W szczególności, dla umów zawartych na czas nieokreślony, Spółka przyjmuje okres wypowiedzenia jako nieodwołalny okres leasingu. W przypadku umów leasingu zawartych na czas nieokreślony większość okresów wypowiedzenia jest krótsza niż 12 miesięcy i dla tych umów Spółka zastosowała zwolnienie z ujmowania leasingów krótkoterminowych.

Wskutek tego, takie kontrakty są traktowane jako umowy krótkoterminowe i nie są wyceniane ani prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. W przypadku ograniczonych praw rzeczowych w budynkach, w których Spółka ma posadowioną infrastrukturę telekomunikacyjną, okres leasingu został ustalony jako średni czas życia budynków w Spółce. Ze względu na duży wolumen i jednorodną specyfikę kontraktów, umowy na użytkowanie podziemnych części gruntu oraz służebności gruntowe są wyceniane w oparciu o podejście portfelowe.

W dacie rozpoczęcia leasingu, Spółka ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązanie z tytułu leasingu.

Aktywo z tytułu prawa do użytkowania wyceniane jest według kosztu, który obejmuje:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu;
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe;
- wszelkie początkowe koszty bezpośrednio poniesione przez leasingobiorcę;
- szacunek kosztów, które mają zostać poniesione przez leasingobiorcę w związku z demontażem i usunięciem bazowego składnika aktywów, przeprowadzeniem renowacji miejsca, w którym się znajdował lub przeprowadzeniem renowacji bazowego składnika aktywów do stanu wymaganego przez warunki leasingu.

Na dzień pierwszego zastosowania MSSF 16, 1 stycznia 2019 roku, wartość przedpłat oraz początkowych kosztów bezpośrednich była nieistotna.

Po dacie rozpoczęcia leasingu Spółka wycenia składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania, według kosztu pomniejszonego o łączne odpisy amortyzacyjne i łączne straty z tytułu utraty wartości oraz uwzględniającego korektę o jakiegokolwiek aktualizacje wartości zobowiązania leasingowego.

W dacie rozpoczęcia leasingu zobowiązanie z tytułu leasingu wycenia się w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty na ten dzień. Opłaty leasingowe dyskontuje się z zastosowaniem krańcowej stopy procentowej, ponieważ ustalenie stopy procentowej leasingu nie było możliwe w łatwy sposób. Przyjęte stopy procentowe są oparte na rentowności polskich obligacji skarbowych, z uwzględnieniem marży stosowanej przy zaciąganiu długu przez inne spółki o podobnym ratingu kredytowym. Stopy dyskonta są zróżnicowane w zależności od okresu zapadalności i waluty, lecz nie ze względu na rodzaj aktywów.

Zobowiązanie leasingowe obejmuje następujące płatności:

- stałe opłaty leasingowe (w tym zasadniczo stałe opłaty leasingowe), pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe;
- zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, wycenione początkowo z zastosowaniem tego indeksu lub tej stawki zgodnie z ich wartością w dacie rozpoczęcia leasingu;
- kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej;
- cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca skorzysta z tej opcji;
- kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w okresie leasingu uwzględniono, że leasingobiorca skorzysta z opcji wypowiedzenia leasingu.

Po dacie rozpoczęcia leasingu, wartość zobowiązania z tytułu leasingu jest powiększana w celu odzwierciedlenia odsetek od zobowiązania z tytułu leasingu, zmniejszana w celu uwzględnienia zapłaconych opłat leasingowych oraz aktualizowana w celu uwzględnienia wszelkiej ponownej oceny lub zmiany leasingu. Tylko elementy leasingowe są uwzględniane w wycenie aktywa z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązania leasingowego. Pozostałe elementy nie leasingowe, takie jak płatności za media, są ujmowane osobno, zgodnie z zasadami mającymi zastosowanie do takich opłat.

Spółka jako leasingodawca

Spółka klasyfikuje umowy leasingu jako leasing operacyjny oraz leasing finansowy i stosuje odmienne podejście księgowe dla powyższych typów leasingu.

Umowa leasingu jest klasyfikowana jako leasing finansowy, jeśli na jej mocy następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści wynikających z posiadania bazowego składnika aktywów. Leasing jest zaliczany do leasingu operacyjnego, jeżeli nie następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści wynikających z posiadania bazowego składnika aktywów.

Przykładowe przesłanki, które osobno lub łącznie zazwyczaj powodują, że leasing zostanie zaliczony do leasingu finansowego mogą być następujące:

- na mocy leasingu następuje przeniesienie na leasingobiorcę własności bazowego składnika aktywów przed końcem okresu leasingu;
- leasingobiorca ma opcję zakupu bazowego składnika aktywów za cenę znacznie niższą od wartości godziwej;
- okres leasingu stanowi większą część ekonomicznego okresu użytkowania bazowego składnika aktywów;
- wartość bieżąca opłat leasingowych w dacie początkowej wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wynosi łączna wartość godziwa bazowego składnika aktywów; oraz
- bazowy składnik aktywów ma na tyle specjalistyczny charakter, że tylko leasingobiorca może z niego korzystać bez dokonywania większych modyfikacji.

31.16. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży to aktywa rzeczowe, których wartość bilansowa zostanie odzyskana poprzez transakcję sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Aktywa te są dostępne do niezwłocznej sprzedaży w obecnym stanie, z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów, a ich sprzedaż jest wysoce prawdopodobna.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży wyceniane są po niższej z następujących dwóch wartości: oszacowanej wartości godziwej pomniejszonej o oczekiwane koszty sprzedaży lub wartości bilansowej i prezentowane są w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej po spełnieniu warunków określonych w MSSF 5.

Aktywa te nie są amortyzowane. Jeżeli wartość godziwa pomniejszona o oczekiwane koszty sprzedaży jest niższa od wartości bilansowej, wówczas ujmuje się odpis z tytułu utraty wartości w wysokości różnicy. W kolejnych okresach, wraz ze wzrostem wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w wartości nie większej niż skumulowany odpis aktualizujący ujęty w przeszłości.

31.17. Testy utraty wartości oraz ośrodki wypracowujące środki pieniężne (*ang. cash generating units – „CGU”*)

Biorąc pod uwagę rodzaj aktywów trwałych oraz rodzaj prowadzonej działalności, większość pojedynczych składników aktywów trwałych Spółki nie wypracowuje wpływów pieniężnych niezależnie od wpływów pochodzących od innych aktywów. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka zidentyfikowała jedno CGU (patrz Nota 7.1). Na potrzeby testów utraty wartości Spółka przyporządkowuje całą wartość firmy do tego CGU.

Zgodnie z MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych” wartość firmy nie podlega amortyzacji, lecz podlega testowi utraty wartości przynajmniej raz w roku lub częściej jeśli wystąpiła przesłanka utraty wartości. MSR 36 „Utrata wartości aktywów” wymaga, aby testy utraty wartości były przeprowadzane na poziomie każdego ośrodka wypracowującego środki pieniężne (CGU).

Wartość odzyskiwalna

W celu ustalenia, czy należy rozpoznać odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, porównuje się wartość bilansową aktywów i zobowiązań danego CGU, łącznie z przypisaną do niego wartością firmy, do ich wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa.

Wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży jest najlepszym szacunkiem kwoty możliwej do uzyskania ze sprzedaży CGU na warunkach rynkowych pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji, po potrąceniu kosztów zbycia. Ten szacunek jest ustalany na podstawie dostępnych informacji rynkowych z uwzględnieniem specyficznych warunków transakcji.

Wartość użytkowa jest bieżącą, szacunkową wartością przyszłych przepływów pieniężnych wypracowanych przez CGU, z uwzględnieniem wartości firmy. Szacunki przepływów środków pieniężnych są oparte na założeniach rynkowych i regulacyjnych, założeniach dotyczących przedłużeń rezerwacji i innych praw do częstotliwości oraz przewidywanych przez kierownictwo Spółki warunkach biznesowych, w następujący sposób:

- plany przepływów środków pieniężnych są oparte na planie biznesowym oraz jego ekstrapolacji w nieskończoność poprzez zastosowanie stopy wzrostu odzwierciedlającej spodziewany długoterminowy trend rynku,
- uzyskane szacunki przepływów środków pieniężnych są następnie dyskontowane z użyciem odpowiedniej stopy dyskontowej dla danej działalności.

Jeżeli wartość odzyskiwalna CGU jest mniejsza niż jego wartość bilansowa, wówczas ujmuje się odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w wysokości różnicy. Odpis aktualizujący przypisuje się w pierwszej kolejności do wartości firmy, obniżając jej wartość, a następnie do innych aktywów należących do CGU.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości firmy ujmuje się w rachunku zysków i strat jako zmniejszenie/zwiększenie zysku/straty z działalności operacyjnej. Takie odpisy nie są odwracane.

31.18. Aktywa i zobowiązania finansowe

Aktywa finansowe klasyfikowane są – w zależności od modelu biznesowego w zakresie zarządzania aktywami oraz charakterystyki przepływów pieniężnych wynikających z umowy – do następujących kategorii:

- aktywa wyceniane po początkowym ujęciu według zamortyzowanego kosztu – jeśli aktywa finansowe są utrzymywane zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy oraz warunki umowy dotyczącej tych aktywów finansowych powodują powstawanie przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek;
- aktywa wyceniane po początkowym ujęciu w wartości godziwej przez inne całkowite dochody – jeśli aktywa finansowe są utrzymywane zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jak i sprzedaż aktywów finansowych oraz warunki umowy dotyczącej tych aktywów finansowych powodują powstawanie przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek;
- zabezpieczające instrumenty pochodne;
- aktywa wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – wszystkie pozostałe aktywa finansowe.

Zobowiązania finansowe obejmują następujące kategorie: zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz zabezpieczające instrumenty pochodne.

Ujmowanie i wycena aktywów finansowych

W momencie początkowego ujęcia, aktywa finansowe są wyceniane w wartości godziwej powiększonej – w przypadku inwestycji, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – o koszty transakcji bezpośrednio do nich przyporządkowane. Należności handlowe, które nie mają istotnego komponentu finansowania, są w momencie początkowego ujęcia wyceniane w cenie transakcyjnej.

Standaryzowane transakcje kupna lub sprzedaży aktywów finansowych są ujmowane na dzień rozliczenia transakcji.

Aktywa wyceniane po początkowym ujęciu według zamortyzowanego kosztu

Aktywa wyceniane po początkowym ujęciu według zamortyzowanego kosztu obejmują „Należności handlowe” (z wyłączeniem należności handlowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody), „Pożyczkę do jednostki powiązanej” oraz „Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych”. Przychody z tytułu odsetek od powyższych aktywów finansowych ujmowane są przy użyciu efektywnej stopy procentowej oraz prezentowane w kosztach finansowych, netto.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują środki pieniężne na rachunkach bankowych, depozyty w Orange S.A. utrzymywane w ramach Umowy Scentralizowanego Zarządzania Płynnością Finansową oraz inne płynne instrumenty, które mogą zostać w sposób natychmiastowy zamienione na środki pieniężne w znanej kwocie i które są przedmiotem nieznacznych zmian wartości.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat obejmują instrumenty pochodne, które nie zostały wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z MSSF 9.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody obejmują wybrane należności handlowe ze sprzedaży telefonów komórkowych w systemie ratalnym, które są objęte umową faktoringu.

Utrata wartości

Spółka ujmuje odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia dla należności handlowych, należności z tytułu leasingu, pozostałych należności finansowych, środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych oraz aktywów kontraktowych.

Należności handlowe, które są jednorodne i charakteryzują się podobnym ryzykiem kredytowym, są testowane na utratę wartości łącznie. Szacując oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia Spółka korzysta z danych historycznych w celu określenia wysokości oczekiwanych strat kredytowych.

Obliczając wartość odzyskiwalną należności, które indywidualnie są znaczące i niejednorodne, OPL S.A. bierze pod uwagę znaczące trudności finansowe dłużnika lub prawdopodobieństwo upadłości albo reorganizacji finansowej dłużnika.

Spółka uznaje, że składnik aktywów finansowych został dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, jeśli wystąpiło zdarzenie mające ujemny wpływ na szacowane przyszłe przepływy pieniężne z tego składnika aktywów, na przykład znaczne trudności finansowe dłużnika lub naruszenie warunków umowy, takie jak niewykonanie zobowiązania lub niedokonanie płatności w wymaganym terminie.

Spółka uznaje, że dla składnika aktywów finansowych istnieje ryzyko niewykonania zobowiązania jeśli wewnętrzne i zewnętrzne informacje wskazują, że jest mało prawdopodobne iż Spółka otrzyma w całości pozostałe przepływy pieniężne wynikające z umowy.

Składnik aktywów finansowych zostaje spisany jeśli nie ma uzasadnionych oczekiwań, że przepływy pieniężne wynikające z umowy zostaną odzyskane.

*Ujmowanie i wycena zobowiązań finansowych*Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu obejmują zaciągnięte kredyty i pożyczki, zobowiązania handlowe, zobowiązania wobec dostawców środków trwałych, w tym zobowiązania z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości i są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycjach „Zobowiązania handlowe”, „Zadłużenie wobec jednostek powiązanych” oraz „Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu”.

Zobowiązania handlowe obejmują zobowiązania objęte faktoringiem odwrotnym. OPL S.A. uważa, że te zobowiązania finansowe mają charakter zobowiązań handlowych, w szczególności dlatego, że harmonogramy płatności mieszczą się w zakresie zwykłych warunków płatności dla operatora telekomunikacyjnego.

Zobowiązania z tytułu pożyczek oraz pozostałe zobowiązania finansowe są początkowo ujmowane w wartości godziwej, a następnie są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

Niektóre zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek mogą być zabezpieczane za pomocą zabezpieczeń wartości godziwej. Zysk lub strata na zabezpieczonym zobowiązaniu, która dotyczy zabezpieczonego ryzyka, koryguje wartość bilansową zobowiązania oraz jest ujmowana w rachunku zysków i strat.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zawierają instrumenty pochodne, które nie zostały wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z MSSF 9.

Ujmowanie i wycena instrumentów pochodnych

Instrumenty pochodne są wyceniane w wartości godziwej i prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako krótkoterminowe lub długoterminowe w zależności od ich terminu zapadalności. Instrumenty pochodne są ujmowane jako aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat lub jako instrumenty zabezpieczające.

Instrumenty pochodne ujęte jako aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Z wyjątkiem zysków i strat na zabezpieczających instrumentach pochodnych (patrz poniżej), zyski i straty powstałe z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych są ujmowane bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Zmiana w wartości godziwej (z wyłączeniem składnika odsetkowego oraz korekty o ryzyko kredytowe) instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu jest prezentowana w zysku/stracie z działalności operacyjnej lub w kosztach finansowych netto, w zależności od treści zabezpieczonej ekonomicznie transakcji. Składnik odsetkowy oraz korekta o ryzyko kredytowe instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu są prezentowane jako pozostałe koszty odsetkowe i koszty finansowe w ramach kosztów finansowych, netto.

Instrumenty zabezpieczające

Instrumenty pochodne mogą zostać zakwalifikowane jako instrumenty zabezpieczające wartość godziwą lub instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne:

- zabezpieczenie wartości godziwej jest zabezpieczeniem przed zagrożeniem zmianami w wartości godziwej ujętego aktywa, zobowiązania lub wyodrębnionej jego części, które przypisać można do konkretnego rodzaju ryzyka i które może wpłynąć na wykazywany wynik,
- zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest zabezpieczeniem przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które można przypisać do konkretnego rodzaju ryzyka związanego z ujętym aktywem, zobowiązaniem lub wysoce prawdopodobną prognozowaną transakcją (taką jak przyszły zakup lub sprzedaż) oraz które może wpłynąć na wykazywany wynik.

Skutki zastosowania rachunkowości zabezpieczeń są następujące:

- dla zabezpieczeń wartości godziwej ujętego aktywa lub zobowiązania, zmiana wartości godziwej zabezpieczonej części aktywa lub zobowiązania, wynikająca z zabezpieczanego ryzyka, koryguje wartość bilansową tego aktywa lub zobowiązania. Zysk lub stratę z tytułu zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej oraz stratę lub zysk z tytułu przeszacowania instrumentu zabezpieczającego do wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanej pozycji rozliczana jest w pełni do jej terminu wymagalności, począwszy od momentu, kiedy pozycja zabezpieczana przestała być korygowana o zmianę wartości godziwej, wynikającą z zabezpieczanego ryzyka,
- dla zabezpieczeń przepływów pieniężnych, część zysku lub straty na instrumencie zabezpieczającym, którą uznano za efektywne zabezpieczenie, ujmowana jest bezpośrednio w innych całkowitych dochodach, natomiast część zysku lub straty uznana za nieefektywne zabezpieczenie jest ujmowana w rachunku zysków i strat. Kwoty, które zostały ujęte w kapitale rezerwowym z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne, są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym samym okresie albo w okresach, w których zabezpieczone transakcje wpływają na rachunek zysków i strat. W momencie, kiedy prognozowana zabezpieczana transakcja skutkuje ujęciem niefinansowego składnika aktywów lub zobowiązań, zyski i straty odroczone uprzednio w kapitale własnym są usuwane z kapitału rezerwowego z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne i uwzględniane w wartości początkowej danego składnika aktywów lub zobowiązań. Nie jest to korekta wynikająca z przeklasyfikowania, zatem nie wpływa na inne całkowite dochody.

31.19. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z następujących wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i wartości odzyskiwalnej netto. Spółka tworzy odpisy aktualizujące wartość zapasów w oparciu o wskaźnik rotacji zapasów i aktualne plany marketingowe.

Cena nabycia lub koszt wytworzenia są ustalane metodą średniej ceny ważonej. Wartość odzyskiwalna netto jest szacowaną ceną sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszoną o koszty sprzedaży.

31.20. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz podatek odroczony.

Podatek bieżący

Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres. Zobowiązania/aktywa z tytułu bieżącego podatku dochodowego ujmuje się w kwocie oczekiwanej na koniec okresu sprawozdawczego zapłaty/zwrotu od organów podatkowych.

Podatek odroczony

Podatek odroczony jest rozpoznawany dla różnic przejściowych oraz dla niewykorzystanych strat podatkowych. Aktywa z tytułu podatku odroczonego są rozpoznawane od tych różnic przejściowych, dla których istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo realizacji. Na każdy dzień zakończenia okresu sprawozdawczego ponownie ocenia się dotąd nieujęte aktywa z tytułu podatku odroczonego. Uprzednio nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w zakresie, w jakim stało się prawdopodobne, że przyszły dochód do opodatkowania pozwoli na zrealizowanie tych aktywów.

Nie ujmuje się podatku odroczonego w momencie początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań w transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych i która nie wpływa w momencie przeprowadzenia transakcji na wynik finansowy brutto ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową).

Aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego nie podlegają dyskontowaniu. Podatek odroczony wycenia się z zastosowaniem stawek podatkowych obowiązujących lub ogłoszonych na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego.

31.21. Rezerwy

Rezerwy są ujmowane w przypadku, gdy na Spółce ciąży bieżące zobowiązanie względem strony trzeciej, którego kwotę można wiarygodnie oszacować i jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Zobowiązanie może mieć charakter prawny, regulacyjny, umowny lub zwyczajowo oczekiwany, który wynika z działalności Spółki.

Szacunek wysokości rezerwy odpowiada prawdopodobnym wydatkom, jakie Spółka poniesie w celu uregulowania zobowiązania. Jeżeli dokonanie wiarygodnego oszacowania zobowiązania jest niemożliwe, rezerwa nie jest ujmowana. W takim wypadku Spółka wykazuje „zobowiązanie warunkowe”.

Zobowiązania warunkowe odpowiadają (i) możliwym obowiązkom, powstającym na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Spółki lub (ii) obecnym obowiązkom, które powstają na skutek zdarzeń przeszłych, w przypadku których nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne w celu wypełnienia obowiązku lub w przypadku których kwoty obowiązku nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie. Zobowiązania warunkowe nie są ujmowane w Sprawozdaniu Finansowym, ale w odpowiednich przypadkach są ujawnione w notach do Jednostkowego Sprawozdania Finansowego.

Rezerwy na koszty demontażu i rekultywację terenu

Spółka jest zobowiązana, po zakończeniu okresu użytkowania, zdemontować środki trwałe i przeprowadzać rekultywację terenu. Zgodnie z paragrafami 36 i 37 MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” rezerwa jest ujęta w oparciu o najlepszy szacunek kwoty wymaganej do uregulowania zobowiązania. Wysokość rezerwy jest dyskontowana przez zastosowanie stopy dyskonta, która odzwierciedla upływ czasu oraz ryzyko charakterystyczne dla danego składnika zobowiązań. Kwota rezerwy jest okresowo weryfikowana i korygowana w razie konieczności, w korespondencji z aktywem, którego dotyczy.

31.22. Świadczenia pracownicze

Niektórzy pracownicy Spółki mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalno-rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po osiągnięciu określonej liczby lat pracy, natomiast odprawy emerytalno-rentowe są wypłacane jednorazowo przy odejściu na emeryturę lub rentę zgodnie z przyjętymi przez Spółkę zasadami wynagradzania. Wysokość świadczeń w obu przypadkach zależy od wysokości średniego wynagrodzenia oraz stażu pracy. Nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalno-rentowe nie są wypłacane z określonego funduszu.

Koszt świadczeń nabywanych w danym okresie ustalany jest osobno dla każdego programu metodą aktuarialnej wyceny prognozowanych uprawnień jednostkowych. Ta metoda traktuje każdy okres świadczenia pracy jako dający prawo do dodatkowej części świadczenia i wycenia każdą część osobno tworząc ostateczne zobowiązanie, które następnie podlega zdyskontowaniu. Wycena bazuje na założeniach demograficznych dotyczących wieku emerytalnego, rotacji pracowników oraz na założeniach finansowych dotyczących przyszłego wzrostu płac, przyszłych stóp procentowych (w celu ustalenia stopy dyskontowej).

Zyski lub straty z wyceny aktuarialnej świadczeń z tytułu nagród jubileuszowych są ujmowane bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Zyski lub straty z wyceny aktuarialnej świadczeń z tytułu odpraw emerytalno-rentowych są ujmowane niezwłocznie w pełnej wysokości w innych całkowitych dochodach. Niezależny aktuariusz co najmniej raz w roku wycenia wartość bieżącą zobowiązań z tytułu powyższych

świadczeń. Przekrój demograficzny pracowników oraz wskaźniki ruchów kadrowych wykorzystywane przy wycenie są oparte na danych historycznych.

Świadczenia należne później niż 12 miesięcy od dnia zakończenia okresu sprawozdawczego są dyskontowane przy użyciu stopy dyskontowej określonej na podstawie rentowności polskich obligacji skarbowych.

Spółka ujmuje świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy, które są płatne w następnym:

- decyzji Spółki o rozwiązaniu stosunku pracy z pracownikiem przed osiągnięciem przez niego wieku emerytalnego; lub
- decyzji pracownika o przyjęciu propozycji świadczeń, w zamian za dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy.

Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy są należne kiedy Spółka rozwiązuje stosunek pracy lub kiedy Spółka zaoferowała pracownikom świadczenia, w zamian za dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy. Zgodnie z dotychczasową praktyką, takie propozycje świadczeń są uznawane za zwyczajowo oczekiwany obowiązek i ujmowane w momencie, kiedy wypłata świadczeń staje się prawdopodobna, a świadczenia te można wiarygodnie wycenić. Podstawą do kalkulacji rezerwy z tytułu dobrowolnego rozwiązania stosunku pracy jest oczekiwany moment wypłaty świadczeń oraz szacunkowa liczba, wynagrodzenie oraz staż pracy pracowników, którzy zgodzą się na dobrowolne odejście.

Oprócz świadczeń wypłacanych po okresie zatrudnienia i innych długoterminowych świadczeń pracowniczych, Spółka zapewnia swoim obecnym i emerytowanym pracownikom również określone świadczenia niepieniężne, w tym subsydiowane usługi telekomunikacyjne. Wobec braku w MSSF precyzyjnych wytycznych w tym zakresie, Spółka przyjęła zasadę, zgodnie z którą te i podobne świadczenia pracownicze wyceniane są wg ich kosztu inkrementalnego pomniejszonego o przychody z usługi.

31.23. Płatności oparte na akcjach

W 2017 roku OPL S.A. uruchomiła program płatności opartych na akcjach rozliczany w formie środków pieniężnych, w ramach którego pracownicy świadczą usługi Spółce w zamian za jej zobowiązanie do dostarczenia środków pieniężnych w kwocie, która jest uzależniona od ceny instrumentów kapitałowych Spółki. Wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników w zamian za przyznanie prawa do udziału we wzroście wartości akcji ujmowana jest jako koszt oraz, drugostronnie, jako zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych, przez okres nabywania uprawnień. Zobowiązanie jest ponownie wyceniane na każdy dzień sprawozdawczy aż do momentu rozliczenia, a zmiany wartości godziwej zobowiązania są ujmowane w wyniku danego okresu.

W latach 2017-2019 Orange S.A. uruchomiła programy płatności opartych na akcjach rozliczane w formie instrumentów kapitałowych, w ramach którego pracownicy świadczą usługi Spółce w zamian za instrumenty kapitałowe Orange S.A. Wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników w zamian za instrumenty kapitałowe Orange S.A. ujmowana jest jako koszt oraz, drugostronnie, jako kapitał, przez okres nabywania uprawnień.

Podpisy wszystkich członków Zarządu Orange Polska S.A.

Jean-François Fallacher
Prezes Zarządu

Maciej Nowohoński
Członek Zarządu

Mariusz Gaca
Wiceprezes Zarządu

Bożena Leśniewska
Wiceprezes Zarządu

Witold Drożdż
Członek Zarządu

Jolanta Dudek
Członek Zarządu

Piotr Jaworski
Członek Zarządu

Jacek Kowalski
Członek Zarządu

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

Zuzanna Góral
Dyrektor Rachunkowości i Kontroli
Wewnętrznej